

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

VAPRAMÄE LOODUSMAJA- KÜLASTUSKESKUSE DP KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE HINDAMINE

ARUANNE

Keskkonnaagentuur Viridis OÜ
KMH ekspert: Olavi Hiimäe
Litsents: KMH0101
olavi.hiimae@ttu.ee

2008

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS	5
1.1 Vapramäe detailplaneeringu lähteseisukohad	7
1.1.1 Nõuded koostatavale planeeringule	7
1.1.2 Detailplaneeringu koosseisus esitatavad joonised	8
1.2 Kehtivad planeeringud ja arvestamisele kuuluvad varem koostatud planeeringud, hoonestusskeemid ja projektid.....	10
1.2.1 Planeerimise lahendus	10
1.2.2 Planeeringualale ulatuvad piirangud.....	11
1.2.3 Kruntide ehitusõigus	11
1.2.4 Arhitektuursed nõuded ehitistele	11
1.2.5 Liiklus- ja parkimiskorraldus.....	11
1.2.6 Haljastus ja heakord	12
1.2.7 Tehnovõrgud	12
1.2.8 Keskkonnatingimused planeeringuga kavandatava elluviimiseks.....	13
1.3 Vapramäe Loodusmaja detailplaneeringu seos teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega.....	14
1.3.1 Tartumaa maakonnaplaneering.....	14
1.3.2 Tartumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneering “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”	15
1.3.3 Nõo valla üldplaneering	17
1.3.4 Nõo valla arengukava 2004-2008.....	18
1.3.5 Nõo valla arengukava 2020	18
1.3.6 Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskiri (eel nõu).....	19
1.3.7 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Tartu-Elva teelõigu rekonstrueerimine Tartu - Elva teelõigu eelprojekti keskkonnamõju hindamine	21
2 ALTERNATIIVIDE KIRJELDUS.....	25
2.1 Null-alternatiiv	25
2.2 Kavandatava tegevuse kirjeldus	25
2.3 Kavandatava tegevuse asukoha alternatiivid.....	26
2.3.1 Asukohaalternatiiv 1	26
2.3.2 Asukohaalternatiiv 2	28
2.3.3 Asukohaalternatiiv 3	29
3 DETAILPLANEERINGUS ARENDATAVA ALA KIRJELDUS	32
3.1 Ala senine maakasutus.....	33
3.2 Topograafia, geoloogia, mullastik, erosioon.....	33
3.3 Taimestik, loomastik, elupaigad.....	36
3.4 Kaitstavad alad ja liigid	36
3.5 Veekeskkond, voolu- ja seisuveed, põhjaveed	38
3.6 Kliima ja meteoroloogilised tingimused.....	39

4	PIIRANGUID PÕHJUSTAVAD OBJEKTID.....	40
5	KESKKONNAMÕJU HINDAMINE.....	42
5.1	Põhimõtted.....	42
5.2	Keskkonnamõju hindamise protsess	42
5.3	Suhtlemine avalikkusega	43
5.4	KSH osapooled.....	43
5.5	Keskkonnamõjude hinnang.....	45
5.6	KSH metoodika lühikirjeldus	45
6	KAVANDATAVA TEGEVUSE KESKKONNAMÕJU	47
6.1	Looduslik keskkond	47
6.1.1	Mõju pinnasele ja mullastikule	47
6.1.2	Mõju taimestikule, loomastikule	48
6.1.3	Mõju NATURA 2000 aladele.....	49
6.1.4	Mõju õhukvaliteedile	55
6.1.5	Mõju pinna- ja põhjaveele.....	55
6.1.6	Valgusmüra	55
6.2	Inimkeskkond.....	57
6.2.1	Mõju muinsuskaitseobjektidele	57
6.2.2	Mõju kultuuripärandobjektidele	57
6.2.3	Mõju maastiku väärtuslikkusele ja esteetilisusele	57
6.2.4	Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	57
7	ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE	61
8	LEEVENDUSMEETMED.....	64
9	VAJALIK KESKKONNASEIRE	68
	KOKKUVÕTE	69
	KASUTATUD MATERJALID	73
	LISAD	74

SISSEJUHATUS

Strateegilise keskkonnamõju hindamise objektiks on Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamise detailplaneering, mille kohaselt kavandatakse Vapramäe maastikukaitseala territooriumile rajada loodusmaja-külastuskeskuse peahoone koos ühe kuni kahe abihoonega.

Käesolev detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati, kuna planeeritav ala asub Vapramäe maastikukaitsealal, mis on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku ala ning loodusmaja rajamisega ja piirkonnas kavandatud tegevustega võib ilmnedu keskkonnamõju, mis võib ületada tegevuskoha keskkonnataluvust ja põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on selgitada, hinnata ja kirjeldada Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse poolt kavandatud Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnedu võivaid keskkonnamõjusid, rajamisega kaasnevatest muutustest tingitud eeldatavat otsest ja kaudset mõju Elva jõe ja Vapramäe maastikukaitseala lähiala keskkonnale, analüüsida negatiivse mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning teha ettepanek sobivaima lahendusvariandi valikuks.

Keskkonnamõju strateegilise hindamisega selgitatakse:

- Millised on võimalikud tagajärjed ning nende ulatus ümbritsevale keskkonnale, seoses Vapramäe detailplaneeringus kavandatavate tegevuste alustamisega?
- Arendustegevuste kavandamise poolt- ja vastuargumendid?
- Kas ja millisel maa-alal kavandatavad tegevused ohustavad piirkonna looduskaitseliste eesmärkide elluviimist ning jätkusuutlikust?

KSH viiakse läbi alljärgnevate põhimõtete järgi:

- KSH käigus määratletakse, kirjeldatakse ja hinnatakse kavandatava tegevuse ja selle võimalike alternatiivsete lahenduste võimalikku mõju keskkonnale, hinnatakse nende mõjude ulatust ja olulisust, analüüsitakse negatiivsete mõjude vältimise või leevendamise võimalusi ja tehakse ettepanekud sobivamate alternatiivide valikuks;

Käesolev keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on koostatud lähtudes *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest* (RTI, 24.03.2005, 15, 87). Seaduse järgi on keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) eesmärk:

- Arvestada keskkonnakaalutlusi strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ja kehtestamisel;
- Tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
- Edendada säästvat arengut.

KSH käigus järgitakse Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi asjassepuutuvat seadusandlust.

1. KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on koostöös Vapramäe maastikukaitseala valitseja ja RMK-ga rajanud ning korrastanud 1997 aastast alates kaitse all olevale Vapramäe maastikukaitsealale matkarajad, puhke- ja telkimiskohad. Vapramäe kaitseala (99.4 ha) on Natura 2000 ala, kood EE0080309. Et sihtasutuse tegevuses on üha enam suurenenud loodushariduse edendamine piirkonnas, on Arendajal tekkinud vajadus kaasaegse loodusmaja-külastuskeskuse ehitamiseks. Kavandatav Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskus on seotud 1998. a. alustatud ja osapooltega kooskõlastatud projektiga „Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine“.

Arendaja sooviks on loodusmaja-külastuskeskuse peahoone ja ühe abihoone rajamine Vapramäe loodepoolse osa mäe jalamil asuvalle, ligikaudu 3,0 ha suurusele maa-alale (k.ü.t 52801:006:0014). Algatatud detailplaneeringuga täpsustatakse hoone ehitamise asukoht, leitakse sellele parim võimalik lahendus, määratakse kavandatavate tehnovõrkude ja -rajatiste paigutus ning lahendatakse hoonetele juurdepääsu võimalused ja parkimiskorraldus. Arendustegevust soovitakse ellu viia kinnistu loode poolses osas, kunagise Tartu - Elva maantee piirkonnas (Joonis 1).

Joonis 1 Kavandatav arendustegevuse ala (numbrid kaardil viitavad loodusmaja-külastuskeskuse esialgsetele alternatiivsetele asukohtadele)

Arvestades kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid ning lähtudes Nõo Vallavalitsuse ning Tartumaa Keskkonnateenistuse poolt detailplaneeringule esitatud nõuetest (Nõo Vallavalitsuse korraldus nr. 68, 26. 03. 2007 ja Tartumaa Keskkonnateenistuse kiri nr 41-12-1/14498, 19.03.2007) koostatakse vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* (RTI, 24.03.2005, 15, 87), § 33 alusel keskkonnamõju strateegiline hindamine, millega selgitatakse:

- Detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid?
- Millised on võimalikud tagajärjed ning mõjude ulatus ümbritsevale keskkonnale seoses detailplaneeringus kavandatud tegevuste alustamisega?
- Kas ja millisel maa-alal ohustab kavandatav tegevus Vapramäe maastikukaitseala kui Natura 2000 loodusala looduskaitse eesmärkide elluviimist ning jätkusuutlikust?
- Milline on kavandatava ehitustegevuse mõju elupaigatüübile rohunditerikas kuusik (9050)? Milline on Loodusmaja-külastuskeskuses läbi viidavate tegevuste mõju elupaigatüüpidele 9050 ja 9060 (rohunditerikas kuusik ja okasmets moreenkõrgendikul (okaspuu puht- ja segapuistud)?

Planeeritava tegevusega kaasneva keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestatakse järgmiste punktidega:

- Seadustest tulenevate tegevuspiirangutega;
- Kooskõlastust vajavate organisatsioonide ettekirjutustega;
- Eelkõige järgitakse looduskaitse põhimõtteid ning püütakse otsida võimalusi keskkonnale kahjulike tagajärgede minimeerimiseks;
- Analüüsitakse võimalikke maastikuilme muutusi;
- Soovitustes lähtutakse põhimõttest säilitada miljööväärtuslikud maastikuosad;
- Tagatakse looduskaitse objektide kaitse;
- Kuna tegevuspaik asub Vapramäe maastikukaitsealal ja piirneb Natura 2000 loodusala, siis piirkonna hilisemal majandamisel arvestatakse seadustest tulenevate ning loodussäästvatest põhimõtetest lähtuvate piirangutega.

Loodusmaja-külastuskeskuse rajamisega laienevad võimalusel kohaliku looduse tundmaõppimiseks, loodusmajas hakkab olema kohalikku loodust hästitundev juhendaja, kelle käe alla saavad noorte- ja huvigrupid hea ülevaate koha eripärast, loodusmajas on võimalik mängida loodusemänge, tutvuda loodusraamatutega, kuulata loodushääli, tutvuda erinevate looduselementidega, matkata ja pidada pikniku ning teha palju muud huvitavat. Need ja mitmed teised võimalused on olemas praeguses Vellavere loodusmajas.

1.1 Vapramäe detailplaneeringu lähteseisukohad

Planeering on alatatud Nõo Vallavolikogu 15. märtsi 2007 otsusega nr 113. Kinnitatud Nõo Vallavalitsuse 26. märtsi 2007 korraldusega nr 68 Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu lähteseisukohad.

Detailplaneeringu eesmärgiks on:

- Sotsiaalmaja- ja transpordimaja kruntide moodustamine;
- Vapramäe loodusmaja sotsiaalmaja krundile sobivaima koha leidmine läbi kavandatava tegevuse poolt eeldatavate loodus ja sotsiaal-majanduslike mõjude määratlemise ja hindamise;
- Ehitusõiguse seadmine ja arhitektuurinõuete määramine ning tehnovõrkudega varustamise lahendamine;
- Parkimise lahendamine, juurdepääsu määramine.

Planeeritava ala pindala on ligikaudu 3,0 ha. Omanik on Eesti Vabariik, haldaja Riigimetsa Majandamise Keskus; Katastriüksuse 52801:006:0014; katastriüksuse olemasolev maakasutuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa; pindala 77,4 ha.

Planeeringust huvitatud isik on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, planeeringu koostaja on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ.

1.1.1 Nõuded koostatavale planeeringule

Planeeringuga esitada olemasoleva olukorra iseloomustus: planeeritava ala ja olemasolevate kinnistute piirid, sihtotstarbed ja situatsioon ning seotus ümbritseva teedevõrguga.

Planeeringuga määrata:

1) Kogu katastriüksuse 52801:006:0014 jagamisskeem põhikaardi alusel.

2) Krundi ehitusõigus:

- lubatud kruntide maakasutuse sihtotstarbed on sotsiaalmaja, transpordimaja ja maatulundusmaa;
- hoonete suurim lubatud arv krundil: 2 (põhihoone ja abihoone), planeeringuga anda kavandatavad maapinna absoluutkõrgused kruntidel;
- hoonete suurim ja vähim lubatud ehitusalune pind: määrata planeeringuga;
- hoonete suurim lubatud kõrgus: kuni 9 m;

3) Krundi hoonestusala: hoonestusala määramisel arvestada Vapramäe maastikukaitseala reljeefi eripära, Natura 2000 võrgustiku loodusala ja rohekoridoriga ning põhjendada hoonestusala valikut sellest tulenevalt.

4) Liikluskorraldus:

- määrata kruntidele pääsu asukoht ja piiri osa, kust väljasõitude rajamine on keelatud;
- leida lahendus parkimise korraldamiseks;
- määrata kergliiklustee asukoht;

- planeeringulahendused ei tohi välistada endise Tartu-Elva maanteelõigu kasutamist teena.
- 5) Haljastus ja heakorrastus:
- Soovitatavalt mitte planeerida piirdeaedu;
 - määrata jäätmekäitluse korraldamine.
- 6) Ehitistevahelised kujad: lahendada vastavalt normatiivdokumentidele.
- 7) Tehnovõrkude ja –rajatiste paigutus: määrata kavandatud tehnovõrkude ja -rajatiste ning nende ühenduste asukohad krundil järgnevalt:
- veevarustus ja kanalisatsioon;
 - soojavarustus näha ette lokaalne;
 - elektrivarustus;
 - sidevarustus.
- 8) Keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks ja vajaduse korral ehitiste määramine, mille ehitusprojekti koostamisel on vaja läbi viia keskkonnamõju hindamine.
- 9) Olulisemad arhitektuurinõuded ehitistele:
- välisviimistlusmaterjalidena võib kasutada, looduslikke materjale. Fassaadilahendustes pole soovitatud kasutada imiteerivaid materjale, profiilplekki ja plastikut;
 - katuse tüüpidest soovitatav kasutada viil-või kelpkatust;
 - järgida Nõo valla ehitusmääruse punkte 19 ja 20.
- 10) Servituutide määramise vajadus.
- 11) Muude seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kinnisomandi kitsenduste ulatuse määramine planeeritaval maa-alal.
- 12) Planeeringu rakendamise võimalused:
- anda juhised kehtestatud detailplaneeringu alusel ehitusprojektide koostamiseks.

1.1.2 Detailplaneeringu koosseisus esitatavad joonised

Detailplaneeringu koosseisus esitada alljärgnevad joonised:

- Situatsiooni skeem M 1:2000;
- Olemasolev olukord koos planeeritava ala piiridega M 1:500 või M 1:1000;
- Katastriüksuse jagamisskeem M 1:5000;
- Planeeringu põhijoonis(ed) M 1:500 või M 1:1000;
- Detailplaneeringu koosseisus peab olema vähemalt üks detailplaneeringu lahendusi illustreeriv joonis, et muuta planeering avalikustamisel ja otsustamisel osalejatele arusaadavamaks. Illustreeriv joonis peab kajastama reljeefi eripära.

Detailplaneeringu projekt tuleb esitada enne kooskõlastamist põhilahenduste ja tehnovõrkude lahenduse läbivaatamiseks ja lähteseisukohtadele vastavuse kontrollimiseks Nõo Vallavalitsusele koos saatekirjaga ning kooskõlastada tuleb ka Tartumaa Keskkonnateenistusega, Riigimetsa Majandamise Keskusega, Tartu Teedevalitsusega, Lõuna-Eesti Päästkeskusega, Tartu Tervisekaitsetalitusega.

Joonis 2. Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu ala, M 1:5 000

LISA 1

Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja)
detailplaneeringu ala

M 1:5 000

detailplaneeringuala
krundi piirid

1.2 Kehtivad planeeringud ja arvestamisele kuuluvad varem koostatud planeeringud, hoonestusskeemid ja projektid.

- Nõo valla üldplaneering (Nõo Vallavalitsus ja AS K & H 2006), kehtestatud Nõo Vallavolikogu 29. juuni 2006 määrusega nr 15;
- Nõo valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava (AS Kobras 2001);
- Joogivee kvaliteedi parandamise ja reovee puhastamise arengukava Nõo valla hajaasustuses (AS Kobras 2001);
- „Eksptarvamus Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja tsoneeringu projekti kohta“ (Taimo Aasma 2006).

1.2.1 Planeerimise lahendus

Detailplaneeringu ala hõlmab osa 52801:006:0014 katastriüksusest. Katastriüksus 52801:006:0014, Vapramäe maastikukaitseala on Natura 2000 kaitsealaks määratud metsa-ala. Planeeringuala asub Tartumaal, Nõo vallas, Vissi külas.

Planeeringuala suuruseks on ca 3 ha, ca 50 m laiune ja 550 m pikkune piklik siil piki vana, kasutusest väljas vana Elva maantee koridori, koos piirneva metsaalaga.

Planeeringuala praegune sihtotstarve on maatulundusmaa. Planeeringuala asub Vapramäe maastikukaitsealal, mis on loodukaitse alla võetud maastikku ilmestava järsunõlvalise vallseljaku ning sürjametsa metsakoosluse kaitseks.

Planeeritud lahenduse käigus on lähtutud KSH tulemustest ja valitud loodusmaja sobivaim asukoht vana maantee ääres metsaservas, olemasoleva matkaraja alguspunktis paviljoni asemel.

Planeeritav liiklusskeem sõltub T-3 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Tartu-Elva lõigu konstrueerimise lahendusest. Planeerimise toimumise ajal on valminud tee eelprojekti alternatiivid D, D2 ja D3.

Alternatiiv D – teelaienduse lahendus, kus kogujatee paikneb vana maantee ja uue maantee vahelisel metsaribal kaarjalt, liitudes Vapramäe-Peedu-Uuta ja Elva teeotsa ristmikuga ühest ning teisest otsast vana maantee sillaga.

Alternatiiv D2 – teelaienduse lahendus, kus kogujatee paikneb piki vana maanteed liitudes Vapramäe-Peedu-Uuta ja Elva teeotsa ristmikuga ühest ning teisest otsast vana maantee sillaga.

Alternatiiv D3 – teelaienduse lahendus, kus kogujatee ei paikne planeeringualal ja vana maantee sild jääb kergliiklejate kasutusse.

Alternatiivi D ja D3 puhul on võimalik ellu viia Vapramäe loodusmaja ja matkaradade külastajaid teenindava olemasoleva parkla rekonstrueerimine. Planeeritav liiklusskeem jääb sel juhul samaks ja säilib olemasolev juurdepääsutee ning parkla asukoht jääb

samaks. Planeeritud 3m laiune kergliiklustee paikneb juurdepääsutee ääres ühendades omavahel Vapramäe-Peedu-Uuta ja Elva teeotsa ristmiku Vapramäe loodusmajaga ning sealt jätkuvalt edasi Tartu suunas üle vana maanteeasilla.

1.2.2 Planeeringualale ulatuvad piirangud

Planeeringualale ulatub Jõhvi-Tartu-Valga maantee kaitsevöönd (50 m). Planeeringualal asub sidekaabel, mille kaitsevöönd on 1 m (kaabli teljest). Elva jõe kalda veekaitsevöönd 10 m, kallasrada 4 m, kalda piiranguvöönd 100 m, kalda ehituskeeluvöönd 100m.

1.2.3 Kruntide ehitusõigus

Planeeritud krundi kogupindala on 9614 m², sellest 8707 m² ala on määratud transpordimaaks ning 907 m² ala ühiskondlike hoonete maaks, millele on määraud hoonestusala. Hoonete suurim arv krundil on üks põhihoone ja üks abihoone. Põhihoone suurim ehitusalune pindala võib olla 280 m². Kõrvalhoone suurim ehitusalune pindala võib olla 60 m² ja suurim lubatud kõrgus kuni 5 m.

Hoonestusalale võib ehitada ka erinevaid rajatisi ning istutada puid ja põõsaid. Rajatisi võib ehitada ka välja poole planeeritud hoonestusalasid.

1.2.4 Arhitektuursed nõuded ehitistele

Arhitektuursed lahendused peavad olema keskkonna sulanduvad.

1. Hoonet suurim lubatud katuseharja kõrgus kuni 9 m maapinnast.
2. Hoone kõrgus maapinnast: suurim 9 m ja vähim 5 m.
3. Korruselisus: kuni 2 korrust.
4. Katusekalded: 10...45°.
5. Katuse tüüp: viil- või kelpkatuse.
6. Hoone välisviimistluse materjalid: puit (sh palk ja laudis), krohv, kivi. Lubatud ehitada palkmaja.
7. Katuse katend: kivi, profiilplekk, valtsplekk, mätaskatus.
8. Sokli kõrgus: vähemalt 30 cm maapinnast.
9. Avatäited, muud hoone osad ja detailid: mitte kasutada naturaalseid materjale imiteerivaid avatäiteid – aknaid, ukse.
10. Keelatud on fassaadilahendustes imiteerivate materjalide (plastvooder, plekk, jt) kasutamine.
11. Kõrvalhoone ehituses peab kasutama elamuga sobivaid materjale.
12. Piirdeid rajada ei tohi.

1.2.5 Liiklus- ja parkimiskorraldus

Kavandatav liiklus ja parkimiskorraldus on võimalik Elva maanteelaienduse eelprojekti alternatiivlahenduste D ja D3 puhul.

Planeeringualale on ette nähtud juurdepääs olemasolevalt mahasõidult Vapramäe-Peedu-Uuta kõrvalmaanteelt. Avalikku kasutusse planeeritud tee laius on 5,5 m ja tee maa-ala kaitsevöönd on 5 m.

Tee viib piki olemasolevat vana maantee sihti planeeritava olemasoleva parklani. Jalakäijatele ja jalgratturitele on ette nähtud 3 m laiune kergliiklustee sõidutee servas.

Parkimine on ette nähtud lahendada olemasoleva parkla rekonstrueerimisega. Parklasse on kavandatud 15 auto ja 2 bussi parkimiskohta.

1.2.6 Haljastus ja heakord

Kuna planeeringuala on maastikukaitseala, kus kaitstakse metsakooslust, on olemasolevate puude eemaldamine ette nähtud äärmisel vajadusel vaid ehitusalal. Planeeringu põhikaardil on näidatud olemasolev säilitatav ja eemaldatav haljastus. Loodusmaja krundile täiendavat uushaljastust rajada ei ole soovitatav, kuna see muudaks olemasolevat metsailmet.

Planeeritavatele kruntidele on planeeringuga ette nähtud paigaldada kinnised konteinerid olmeprügi jaoks. Konteinerid varjata haljastusega.

1.2.7 Tehnovõrgud

Kõik tehnovõrgud on kavandatud maa-alustena. Planeeringuga on ette nähtud rajada salvkaev kavandatava hoone tarbeks. Salvkaevu hooldusala on 10 m. Kavandatud arvutuslik suurim veetarbimine on planeeritud 1,0 m³/d.

Planeeringualal tuletõrje veevarustuse tagab Elva jõgi, planeeringualalt ca 200 m kaugusel linnulennult.

Krundile on kavandatud omapuhasti, kinnise kompaktpuhasti rajamine. Omapuhasti septiku kuja on 5 meetrit. Planeeritavad omapuhastid on kavandatud salvkaevu suhtes allanõlva. Planeeringualal on põhjavesi keskmiselt kaitstud, kuid lähtuvalt Elva jõe ülejutusperioodidest ei ole imbsüsteemide rajamine lubatud.

Kinnistutel kogutud sajuveed tuleb immutada pinnasesse kinnistu piires. Teelt sademevete ärajuhtimiseks on planeeringuga ette nähtud kuivenduskraav tee maa-alale. Parklasse on ette nähtud rajada sademeeve kollektori õli ja liivapüüduriga. Kogutud vihmavesi immutatakse või juhitakse maantee kraavi.

Planeeringualale on planeeritud maa-aluse elektrikaabliga elektrivõrk, mis saab toite olemasolevast "Tõravere" 15/4 kV alajaamast (asub ca 200 m kaugusel planeeringualast Tõravere Vesiveski maaüksusel). Planeeritav jaotuskilp kaitsmega 3*16 A ja pealülitiga paikneb teemaa servas. Liitumiskilbist hoonestusalani on toiteliin planeeritud maakaabliga.

Kergliiklusteele on planeeritud maa-aluse elektriliiniga tänavavalgustus, mis saab toiteenergia olemasolevast "Tõravere" alajaamast. Välisvalgustite spetsifikatsioon, asukoht ja tänavavalgustuse elektrikaabli asukoht on orienteeruv ja täpsustatakse projekteerimise käigus.

Soojavarustus on planeeritud lahendada projekteerimise käigus lokaalsena.

Telekommunikatsioonivarustus planeeritakse vastavalt tehnilistele tingimustele. Olemasolevad kaablid säilitatakse. Planeeritavale hoonele kavandatakse sidekanalitoruga sisestus kaablikanaliseerimise-trassilt, mis seotakse Elioni Tõravere ATJ piirkonna kaablitrassiga.

1.2.8 Keskkonnatingimused planeeringuga kavandatava elluviimiseks

Planeeringualal ei ole keskkonnaohtlike objekte. Õli ja muud ohtlikud jäätmed, samuti olemjäätmed kogutakse vastavatesse kinnistesse konteineritesse. Jäätmevedu võib teostada vastavat tegevusluba omav ettevõtte. Reoveepuhasti peab olema rajatud nõuetekohaselt ja ei tohi reostada keskkonda, ega tekitada kaasnevat mõju naabritele.

1.3 Vapramäe Loodusmaja detailplaneeringu seos teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega

1.3.1 Tartumaa maakonnaplaneering

Maakonnaplaneering sätestab maakonna üldise territoriaal-majandusliku arengu strateegia nii, et kohalikud ja riiklikud huvid oleksid tasakaalus, paneb aluse kestva ja säästva arengu aluste kujundamisele ja selle sidumisele territoriaalmajandusliku arenguga ning ühendab majandusliku ja territoriaalse planeeringu.

Maakonnaplaneering toob välja ka maakonna väärtuslikud ja kaitset vajavad põllumaad, maastikud ja looduskooslused, et tagada nende säilimine, määratleb maa-ja veealade üldised kasutamistingimused ja territooriumi funktsionaalse tsoneerimise põhialused ning loodusvarade kasutamistingimused, samuti sätestab kaitse- ja puhkealad.

Kõikides maakasutuslikes toimingutes ja maa-alade planeeringutes tuleb arvestada kehtestatud riiklike piirangutega, millest tulenevad vastavad kaitsetsoonid (-vööndid), mõjutsoonid (-vööndid), ehituskeelualad ja kaitse-eeskirjad. Olulisemad keskkonnapiiangud tulenevad looduskaitseseadusest (tegevus kaitsealadel ja kaitstavate üksikobjektide kaitsetsoonis), veeseadusest (sanitaarkaitsealad), ranna ja kalda kaitse seadusest (kalda ulatus, veekaitsevööndid, majandus- ja ehitustegevuse kitsendused, ehituskeeluvööndid, loodusvarade kasutamise kitsendused kaldal, jne).

Järgnevalt mõned olulisemad väljanõpped maakonnaplaneeringust, mis on ühel või teisel moel seotud käesoleva KSH aruandega.

Maakonnaplaneering näeb ette Jõhvi-Tartu-Valga maantee ehitamine I klassi maanteeks lõigul Tartu-Elva ning sellega seoses Vapramäe kohale kavandatav kahetasandiline mahasõit, täpsemalt sellel teemal tuleb juttu peatükis 1.2.6.

Väärtuslike maastike säilimise tagamine Tartumaal. Mitmekesine liigirikas maastik maakonnas on väärtuseks ka tulevastele põlvkondadele. Nii looduslike, poollooduslike kui ka pärandkultuurimaastike kaitse on osaliselt tagatud looduskaitseseadusega, mille alusel on loodud maastikukaitsealasid ning kehtestatud rakendavate kitsenduste ja kohustuste ulatus (kaitse-eeskirjad). Väljaspool kaitsealasid oleva väärtusliku maastiku ilme säilitamiseks tuleb omavalitsuste üldplaneeringutes kehtestada vajalikud piirangud, lähtudes põhimõttest, et väärtuslike maastike majandamisel ei domineeriks erahuvid ühiskondlike üle.

Maastiku geoloogilisest ja kultuuriloolisest (pärandkultuurimaastikud) aspektist väärtustamist vajavad alad Tartumaal: nende seas on ka Vapramägi.

Pinnavee kasutamistingimused. Mitte planeerida tiheasustusalade laienemist ja tootmisotstarbega maa-alasid veekaitse-vöönditesse ega reostustundlike veekogude äärde. Reotundlikud on lõheliste elupaigaks olevad veekogud, sh. ka Elva jõgi.

Piiranguvöönd – kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti, on keelatud uute maaparandus-süsteemide rajamine, veekogude taseme muutmine ja kallaste kahjustamine, maavarade ja maa-ainese kaevandamine, puhtpuistute kujundamine varem rajatud metsakultuurides ning uute metsakultuuride ja energiapuistute rajamine, lõppraie, maa kasutamine prügi ja heitmete ladustamiskohana, väetiste ja mürkkemikaalide kasutamine; teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine, uute ehitiste püstitamine, jahipidamine ja kalapüük. Puhke-eeldustega alad. Elva linn ja ümbrus Rõngu ja Nõo valla alal, piirkonna eriväärtus on kaunis ja mitmekesine maastik. Piirkonnas asuvad Elva-Vitipalu maastikukaitseala, Elva-Peedu metsapark, kaitsealused mõisapargid. Võsu-liivsibula kasvukoht.

Viisjaagu – piirkonna eriväärtus on kaunis ja mitmekesine maastik. Piirkonda jäävad Vellavere järvede maastikukaitseala, Vapramäe maastikukaitseala.

Elva ümbruse maastik on planeeritud ka Tartu linna üldplaneeringus kui Tartu lähimasse ümbrusesse planeeritud Tartu linna teenindav puhkepiirkond, sh, Elva ja selle ümbrus.

Planeeritud puhkealade süsteem ja kasutustingimused

Tüüp: Kaitsealad

Kasutustingimused: Määratud looduskaitseseaduse, kaitse-eeskirjade ja põhimäärustega. Puhkuse veetmiseks vajalike ehitiste (majutusettevõtete, puhkemajade, jms) alad peavad reeglina jääma välja poole kaitsealade piire.

Puhkeviis: Lühiajaline ja organiseeritud

Ettepanek: varem määratletud maastikukaitsealadel moodustada seadusekohased kaitsealad maa jätmisega riigi omandisse.

1.3.2 Tartumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneering “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”

Antud maakonna teemaplaneering seab planeeringu ülesandeks loodusvarade, väärtuslike põllumaade, maastike ja looduskoosluste säilimist ning roheline võrgustiku toimimist tagavate meetmete kasutamist.

Väärtuslike maastike määratlemisel on lähtutud maastikulise mitmekesisuse ja ajaloo vältel kujunenud maastiku säilitamise vajadusest, et ära hoida võimalikku inimtegevusest tulenevat maastikuliselt ja looduslikult kaunite kohtade väärtuse vähenemise või hävimise.

Tartumaa väärtuslikud kultuurmaastikud

Vapramäe on osa väärtusliku kultuurmaastiku - R4 Elva ümbrusest. Tegemist on II klassi – väga väärtusliku, maakondliku tähtsusega ning isegi potentsiaalse riikliku tähtsusega alaga.

Vapramäe jalamile jääb ka muinsuskaitsealune objekt – Vabadussõjas hukkunute ühishaud ning looduskaitsealuse objektina Vapramägi ise.

1.3.3 Nõo valla üldplaneering

Kõrge puhkeväärtusega alad. Üha rohkem on kogunud populaarsust vaba aja veetmine looduskaunites kohtades. Puhkamiseks ja lõõgastumiseks pakuvad häid tingimusi hooldatud ning korrastatud endised mõisapargid, parkmetsad, loomapargid, veekoguäärsed alad, õppe- ja matkarajad jms.

Tartumaa heade looduslike eeldustega ja mitmekesise maastikuga piirkonnad on üldjuhul kaitsealade koosseisus ja seal toimuvat reguleerib kaitseala kaitse-eeskiri.

Maakonna suuremateks puhkeväärtusega aladeks on tunnistatud teiste seas veel Elva ümbrus, Elva-Vitipalu ja Vapramäe maastikukaitseala ning Verevi järv;

Kõrge puhkeväärtusega alade suur külastuskoormus võib põhjustada looduskeskkonna liigset häirimist, samuti pinnase tallamist, ümbruskonna risustamist jms. Seetõttu tuleb keskkonna säästmiseks seada ala kasutustingimused suunates viitade, matka- ja õpperadadega külastajate liikumisteid, rajades spetsiaalseid spordiradu, lõkke- ja telkimisplatse.

Väärtuslikud maastikud. Väärtuslikele maastikele esitatavad kasutustingimused lähtuvad vajadusest säilitada ja taastada maastike omapära.

- säilitada traditsioonilist maakasutust ja maastikustruktuuri (lisaks maakasutusele asustusstruktuur, teedevõrgustik ja maastiku väikeelemendid), kus see veel säilinud on;
- vältida ehitustegevuse ulatuslikku laienemist visuaalselt ja maastikuliselt esteetilistes ja/või tundlikes paikades. Uusehitusi lubada eelkõige endistel talukohtadel, samuti jälgida kunagist hoonete paigutust neil;
- viidastada, korrastada ja varustada asjakohase informatsiooniga olulisemad kultuurilis-ajaloolised, loodus- jt. turismiobjektid. Suurt tähelepanu pöörata arhitektuuriliselt ja ajalooliselt olulistele ehitistele;
- tehnovõrke haldavaid ametkondi tuleb teadvustada maastiku väärtustest ja juhtida tähelepanu sellele, et uued telefoni- ja madalpingeliinid, elektripaigaldused, mobiilsidemastid, tuulegeneraatorid ning muud rajatised osutuvad vale asukoha valikul maastikus häirivateks teguriteks. Uute liinide rajamisel tuleb arvestada vanade liinikorridoridega. Võimaluse korral paigutada uued liinid maa alla;
- soovitav on eelistada olemasolevate teede korrastamist uute teede rajamisele. Vältida olemasolevate teede olemasoleva miljöö väärtusega kokkusobimatut õgvendamist.

Maakonna teemaplaneeringu raames saab anda üksnes väga üldisi ja enamasti skemaatilisi soovitusi kõige prioriteetsemate tegevuste kohta antud valdkonnas. Täpsemad hooldussoovitused ja piirangud tuleks paika panna maastikuhoolduskavade ja teiste, maakonnaplaneeringust täpsemate üldplaneeringute jm. planeeringute koostamise või tegevuste käigus ja/või hoolduslepingute sõlmimisel, eelnevalt maakasutajatega läbi rääkides.

1.3.4 Nõo valla arengukava 2004-2008

Vapramäe maastikukaitseala on oluliseks osaks Nõo valla loodusobjektidest ning puhkemajandusliku väärtusega piirkonnast. Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on välja arendanud matka- ja jalgrattarajad ning rajanud telkimis-, puhke- ja piknikukohti. Vapramäe maastikukaitseala on oluliseks puhkeväärtusega alaks tervele Tartumaale aastaringse intensiivse kasutusega, eriti Nõo vallale ja Elva linnale.

Vapramäe loodusraja-õpperada täispikkus on 10 km, millest Vapramäe maastikukaitsealale jääb 3,5 km, lisaks on lasterada 1,6 km ja jalgrattarada 6,5 km, rajad on tähistatud.

Vapramäe maastikukaitseala olulisemateks väärtusteks on:

Vapramäe mitmekesine reljeef, mis on huvitav nii matkamiseks kui suusatamiseks;

- Eesti üks väiksemaid linnuseid – Kerikmägi;
- Elva jõgi;
- Muistendid ja legendid Vapramäe tekkeloost ja Kalevipojast;

Vapramäe külje alla vana Tartu-Elva maantee äärde Allika kinnistule on kavandatud kalanduse, veespordi, lühiajalise majutuse, toitlustuse ja teenindusega seonduvate teenuste pakkumine.

Käesoleva aruandega seotud veekogud Nõo vallas on Elva jõgi, millel on looduskaitsealadest tulenevad piirangud. Üldplaneeringuga ei ole muudetud kalda ehituskeeluvööndi ulatust.

Elva jõgi, valgala 456 km², ehituskeeluvöönd 50 m, piiranguvöönd 100 m, veekaitsevöönd 10 m, kallasrada 4m.

1.3.5 Nõo valla arengukava 2020

Puhkealad

Vapramäe, Elva-Vitipalu ja Vellavere baasil on välja arendatud kompleksne loodus- ja spordikeskus, mis hõlmab mitut valda ja on kujundatud aastaringse intensiivse kasutusega puhkealaks. Rajatud on matka- ja jalgrattarajad, piknikukohad ja talvel suusarajad. Küsitlusuuringu andmetel (Elva puhkepiirkond ja selle külastatavus, 2006) on Vapramäel kuni 28 tuhat külastuskorda aastas.

Puhkekompleksi haldamisega tegeleb Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, mis moodustati 1999. aastal. Sihtasutuse eesmärk on Vapramäe, Vellavere ja Elva-Vitipalu maastikukaitsealade baasil komplekse ja säästliku majandamisviisi kaudu puhkamisvõimaluste loomine, arvestades iga kaitseala omapära ja võimalusi. Sihtasutus propageerib rohelist mõttelaadi ja loodusvaimsust. Olulisel kohal tegevustes on loodushariduse edendamine.

Sihtasutuse eestvedamisel on valla arengu seisukohalt viidud edukalt läbi olulisi projekte. „Elva jõe veetee“ raames on rajatud 13 puhkekohta veematkajatele, millest 4 asuvad Nõo valla territooriumil. Elva jõgi on Hellenurmest Kärevereni ligi poolesaja kilomeetri ulatuses muudetud kanuuga sõidetavaks. Mosinale on ehitatud Nõo vallale kuuluv veeteekeskus-matkamaja, kus mitmepäevasel matkal osalejad võivad saada ka öömaja. Loodud on mitmekesine teenuste süsteem, trükitud publikatsioone ja valmistatud virtuaalseid VVV ala tutvustavaid materjale, esinetakse keskkonnateemadel jne.

Arenguvajadused ja väljakutsed

- 1) Säilitada valla rohevõrgustik ja valla isikupära, tagada loodushoid ja rohe- ja veealade avalik kasutamine ning vältida valla maade täisehitamist kõrghaljastuse arvelt. Jätkata valla heakorrastamist.
- 2) SA Vapramäe-Vellavere-Vitipalu tegevused on muutnud Nõo valla üle-Eestilise tuntusega atraktiivseks puhke ja vaba aja veetmise kohaks. Kompleksi väljaarendamise jätkamine nõuab investeeringuid ja korrastamiskulusid. Kavas on ehitada loodusmaja Vapramäele, mille eeltööna on koostamisel detailplaneering ja strateegilise keskkonnamõju hindamise aruanne. Korrastamist vajavad ka matkarajad.
- 3) Jätkata SA VVV tegevuse projektipõhist kaasrahastamist vallaeelarvest, et tagada teenuste kvaliteet ja nende stabiilne areng.
- 4) Leida tuleb nii organisatsioonilised kui rahalised lahendid kergliiklusteede ja terviseradade rajamiseks. Panustada keskkonnahariduse laiendamisse, et pikemas sihis kujundada Nõo vallast roheline mõttelaadiga vastutustundlik kohalik omavalitsus.

1.3.6 Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskiri (eelnõu)

Vapramägi on maastiku üksikelemendina riikliku kaitse alla võetud Eesti NSV MN 13.märtsi 1959.a korraldusega nr 331-k. Tartu Rajooni TSN TK 09.septembri 1964.a otsusega nr 99 kinnitati riikliku looduskaitse alla võetud vabariikliku tähtsusega maastiku üksikelementide (sh Vapramägi) kaitse korraldamise eeskiri.

Lähtuvalt Euroopa Liidu direktiivide ja looduskaitseaduse nõuetest on praegu menetluses Vapramäe Maastikukaitseala moodustamine ja selle kaitse-eeskirja kinnitamine.

Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eesmärk on:

- 1) liitmõhnastiku ja seal esinevate metsakoosluste, Elva jõe luhaniitude ning piirkonna kultuuripärandi säilitamine, kaitse, uurimine ja tutvustamine ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse (puhkemajanduse) tagamine;
- 2) looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse – niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel (sürjametsad) (9060);

- 3) kaitsealuste liikide – karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*), kes on ühtlasi ka III kaitsekategooria liik – kaitse.

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi Tartumaa Keskkonnateenistus ja kaitse korraldaja on Riiklik Looduskaitsekeskus.

Lubatud tegevused kaitsealal:

- 1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala ja pidada jahti kogu kaitsealal.
- 2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades "Asjaõigusseaduses" ja "Looduskaitseaduses" sätestatut.
- 3) Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud paikades ning õuemaal maaomaniku loal.
- 4) Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohtades on lubatud üksnes kaitse korraldaja nõusolekul.
- 5) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine; jalgrattaga sõitmine ning ratsutamine on lubatud üksnes selleks tähistatud radadel. Mootorsõidukiga (sh maastikusõidukiga) sõitmine väljaspool teid ning jalgrattaga sõitmine väljaspool radu on kaitsealal lubatud järelvalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning maatulundusmaal metsamajandustöödel ning õuemaal omaniku loal.

Keelatud tegevused kaitsealal:

- 1) energiapuistute rajamine;
- 2) uuendusraie;
- 3) maavarade kaevandamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õuemaal.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;
- 8) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 9) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine õuemaal;
- 10) puhtpuistute kujundamine;
- 11) ehitamine, välja arvatud hoonete püstitamine kaitseala ja kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks, ning rajatiste rajamine.

1.3.7 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Tartu-Elva teelõigu rekonstrueerimine Tartu - Elva teelõigu eelprojekti keskkonnamõju hindamine

Käimas on Tartu-Elva teelõigu rekonstrueerimise eelprojekti koostamine. See võib mõjutada otseselt ka käesolevat mõjuhindamist, kuna Vapramäe loodusmaja ja külastuskeskus võib Tartu-Elva teelõigu rekonstrueerimise eelprojekti ühe alternatiivi kohaselt jääda Elva jõe kohale kavandatava kahetasandilise mahasõidu tee äärde. Järgnev joonis kirjeldab selle võimaliku alternatiivi lahendust.

Tartu-Elva tee rekonstrueerimisprojekt – neljarealiseks laiendamisega ning kahetasandilise ristumise kavandamisega võidakse põhjustada Vapramäe kaitsealale olulisel määral negatiivseid mõjusid.

Kui peaks realiseeruma alternatiivlahendus, kus vana Tartu-Elva teelõiku planeeritakse kasutusele võtta kogujateena, võib tekkida põhjendatud küsimus, kas sellisel puhul Vapramäe detailplaneeringu järgi loodusmaja-külastuskeskuse asukoht on sobiv?

Otseselt mõjutaks vana Tartu-Elva maanteelõigu rekonstrueerimisel Peedu mahasõiduks Vapramäe loodusmaja ja külastuskeskust selles, et detailplaneeringu kohaselt külastajate teenindamiseks, laste mängualaks ning külastajate autode parkimiseks planeeritud vana Tartu-Elva maantee teepõhi muutuks uuesti aktiivseks sõiduteeks.

Maanteeameti liiklustiheduse loendusandmete põhjal on Tartu-Elva teelõigul liiklustiheduseks üle 6000 sõiduki/päevas, Peedule mahasõidu teelõigu maksimaalseks liiklussageduseks on mõõdetud kuni 1000 sõidukit/päevas, keskmiseks aga 200-500 sõidukit/päevas.

Technical drawing of a road project plan for the Võrumaa - Põhja-Lääne road. The drawing shows a proposed road alignment (red line) and existing roads (green lines). Key features include the Võrumaa old bridge at STA 177+64, the Võrumaa bus stop at STA 179+28, the Võrumaa bus stop at STA 180+35, the Võrumaa - Põhja-Lääne road at STA 182+76, and the Võrumaa - Põhja-Lääne road at STA 183+00. The drawing also shows the Võrumaa - Põhja-Lääne road at STA 183+00. The drawing includes a north arrow and a scale bar. The drawing is titled 'Võrumaa - Põhja-Lääne' and 'Võrumaa - Põhja-Lääne'.

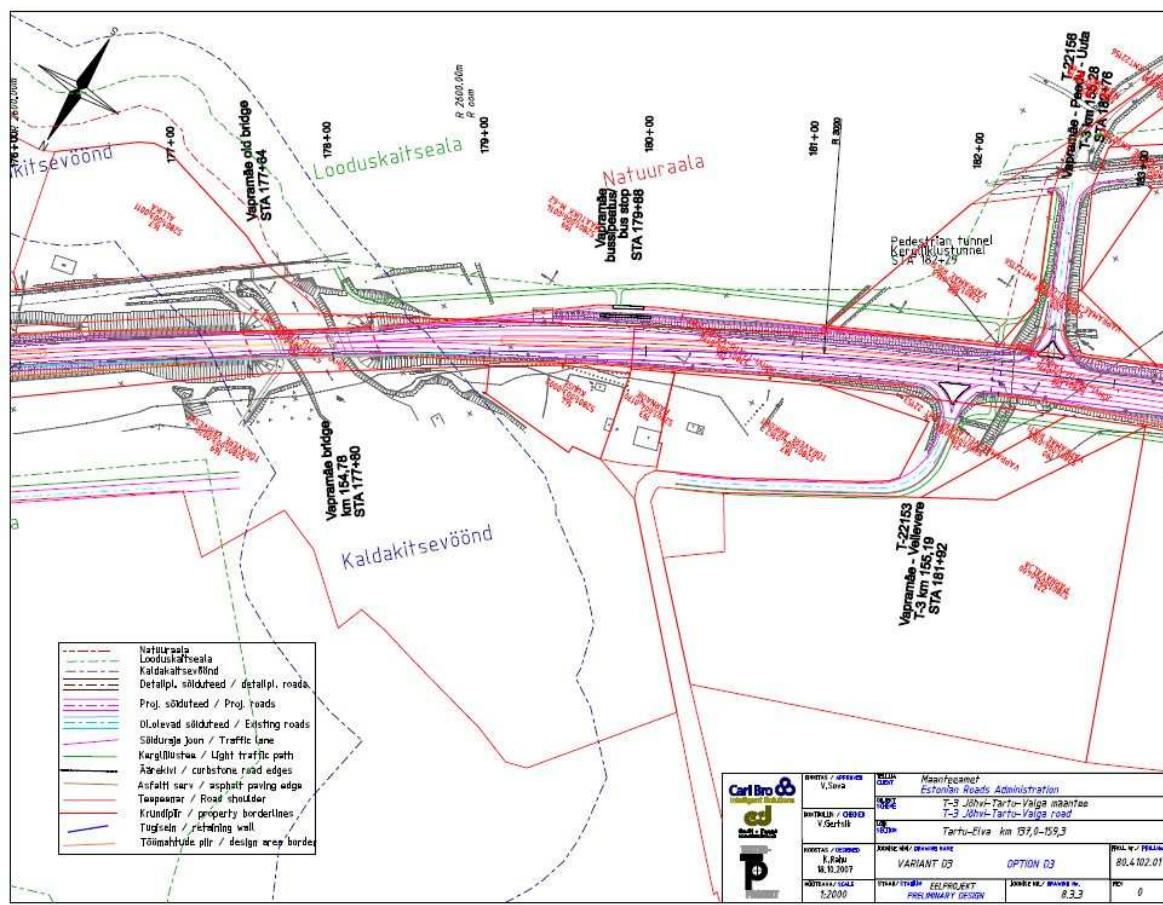
Legend:

- Natukajal
- Looduskaitseala
- Kaldakaitsevöönd
- Detaili, sõidutee / detaili, roads
- Proj. sõidutee / Proj. roads
- Olulised sõidutee / Existing roads
- Sõidurajoon / Traffic lane
- Kergliikluse / Light traffic path
- Äärelin / Carcetera road edge
- Asfalti serv / asphalt paving edge
- Teepeenar / Road shoulder
- Kruusliin / property borderlines
- Tuigsein / retaining wall
- Tõlmistade piir / design area border

Project Information:

Client / Order	Scale	Variant	Project Name
Carli Bros	1:2000	VARIANT 02	Meaningful
1:2000	1:2000	OPTION 02	Estimate Administration
1:2000	1:2000	OPTION 02	T-3 Võru-Tartu-Võlga maantee
1:2000	1:2000	OPTION 02	T-3 Võru-Tartu-Võlga road
1:2000	1:2000	OPTION 02	Tartu-Eiwa km 59,6-59,3
1:2000	1:2000	OPTION 02	80.4.102.01
1:2000	1:2000	OPTION 02	80.4.102.01

Variant 3.

Üldvaade Vapramäe alale tee projektis

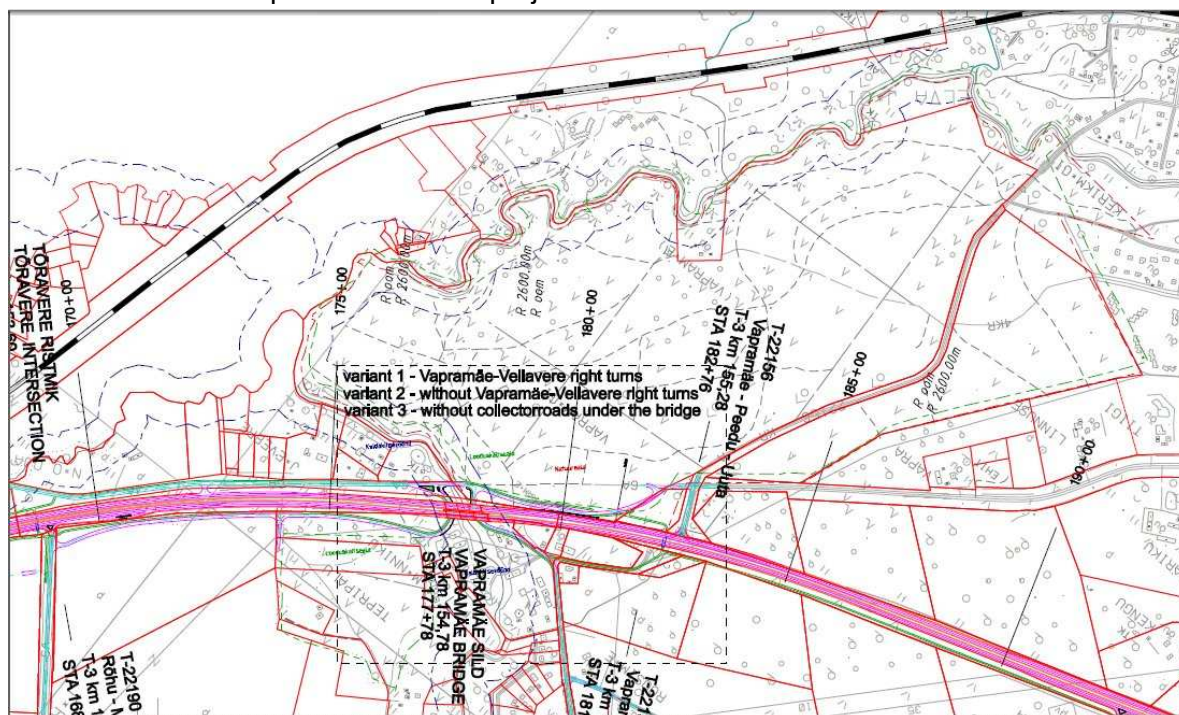

Foto 1. Vapramäe sild 01.2008

Foto 2. Vana Tartu-Elva teeosa, pildistatud põhjapoolt Elva jõe silda

2 ALTERNATIIVIDE KIRJELDUS

Detailplaneeringu ala paikneb endise Tartu-Valga maantee ääres, praegu kasutuselolevast Tartu-Valga maanteest jäävad kavandatavad loodusmaja-külastuskeskuse asukohad ca 50 m kuni 62 m kaugusele tiheda liiklusega (üle 6000 sõiduki ööpäevas) põhimaanteest, Elva jõest jääb variandis 3 pakutud keskuse asukoht ca 125 m kaugusele ning variandi 1 puhul ca 220 m kaugusele. Planeeritava loodusmaja-külastuskeskuse ja praeguse Jõhvi-Tartu-Valga maantee vahele jääb ca 40 m laiune metsariba.

2.1 Null-alternatiiv

Vapramäe maastikukaitsealale loodusmaja-külastuskeskust ei rajata. Ligipääs maastikukaitsealale on vaba, maastikukaitseala külastajate tegevuse ja liikumise kanaliseerimist on raskem kontrollida. Koolilaste ja külastajate loodusharimine toimub distantsilt, koordineeritakse jätkuvalt Vellavere loodusmajast.

2.2 Kavandatava tegevuse kirjeldus

Vapramäe maastikukaitseala loode-servale on kavandatud loodusmaja-külastuskeskuse rajamine. Külastuskeskuse juurde kuulub keskuse hoone ja abihoone, parkla ja ajaveetmisplats. Külastuskeskuses toimub külastajate loodusharimise alane tegevus ning sealt alustatakse matku maastikukaitsealal asuvatele (jalgsi-, ratta, vee- ja suusa) matkaradadele.

Loodusmaja-külastuskeskuse rajamise eesmärkideks on:

- Luua uued ja paremad võimalused külastajate teenindamiseks;
- Tagada heakord külastuskeskuse ümbruses ja maastikukaitsealal;
- Pakkuda külastajatele/puhkajatele mitmekesiseid tegevusi maastikukaitsealal, giidi teenuseid, loodusharimine külastuskeskuses, õppe- ja matkaradadel;
- Hoida kontrolli all maastikukaitseala külastuskoormust, heakorrastada olemasolevaid radu ja puhkekohti;
- Luua külastajatele/puhkajatele võimalused maastikukaitseala aastaringseks külastamiseks;
- Tegeleda koolilaste/noorte loodusharimisega.

2.3 Kavandatava tegevuse asukoha alternatiivid

2.3.1 Asukohaalternatiiv 1

Loodusmaja-külastuskeskuse hoonete asukoht tuleks variandi 1 kohaselt vana maanteekoridori Elva (edela) poolse juurdepääsutee otsas hetkel olemasoleva reguleerimata parkla lähedusse, metsa servale. Fotod 3 - 6 illustreerivad antud variandi asukohta maastikul.

Foto 3. Vaade põhjast variandi 1 asukohale

Foto 4. Vaade teetõkise juurest kirdesse

Foto 5. Vaade teetõkise juurest itta

Foto 6. Vaade teetõkise juurest lõunasse (eemal Elva teeots)

2.3.2 Asukohaalternatiiv 2

Loodusmaja-külastuskeskuse hooned paikneksid võrreldes Alternatiiv 1 ca 40-50 meetrit kirde pool, mille asukoht jääks edelapoolse parkimisala ja teetõkise ning praegu olemasoleva paviljoni vahele jääva ala keskele, metsa servale.

Foto 7. Vaade edelapoolsest juurdepääsutee parklast kirdesse, variant 2 asukoht ca 50 meetrit teetõkisest kirdes (võsastunud ala pildi keskel).

Foto 8. Vaade läänest itta eeldatavale variant 2 asukohale

2.3.3 Asukohaalternatiiv 3

Loodusmaja-külastuskeskuse hoonestusala ning hooned tulevad ca 100 m kaugusele Elva jõe kaldajoonest, seega jääksid väljapoole Elva jõe kalda piiranguvööndit (100 m) ja kalda ehituskeeluvööndit (100 m). Kavandatav hoonestusala algaks endise Tartu-Elva maantee teeosast ca 5 m kaugusel, hooldatud looduslikul metsasel maastikuosal, kus asub mitme tee ja raja ristmik. Olemasolev vana teeosa jääb juurdepääsuteedeks, edelapoolsemasse ossa rajatakse parkla (vt. üldjoonist)

Hoone(te) antud alternatiivi asukoht kasutab ära seni enam inimmõjustatud metsa/maastikule sisenemise kohta - on mitme metsatee ja –raja ristmik. Külastajatele on püstitatud tagasihoidlik palkidest varjualune/paviljon. Metsaalune pinnas ja taimestik kannatab intensiivse tallamise käes.

Foto 9. Vaade vanalt teekoridorilt itta olemasolevale paviljonile, matkaradade alguskohale

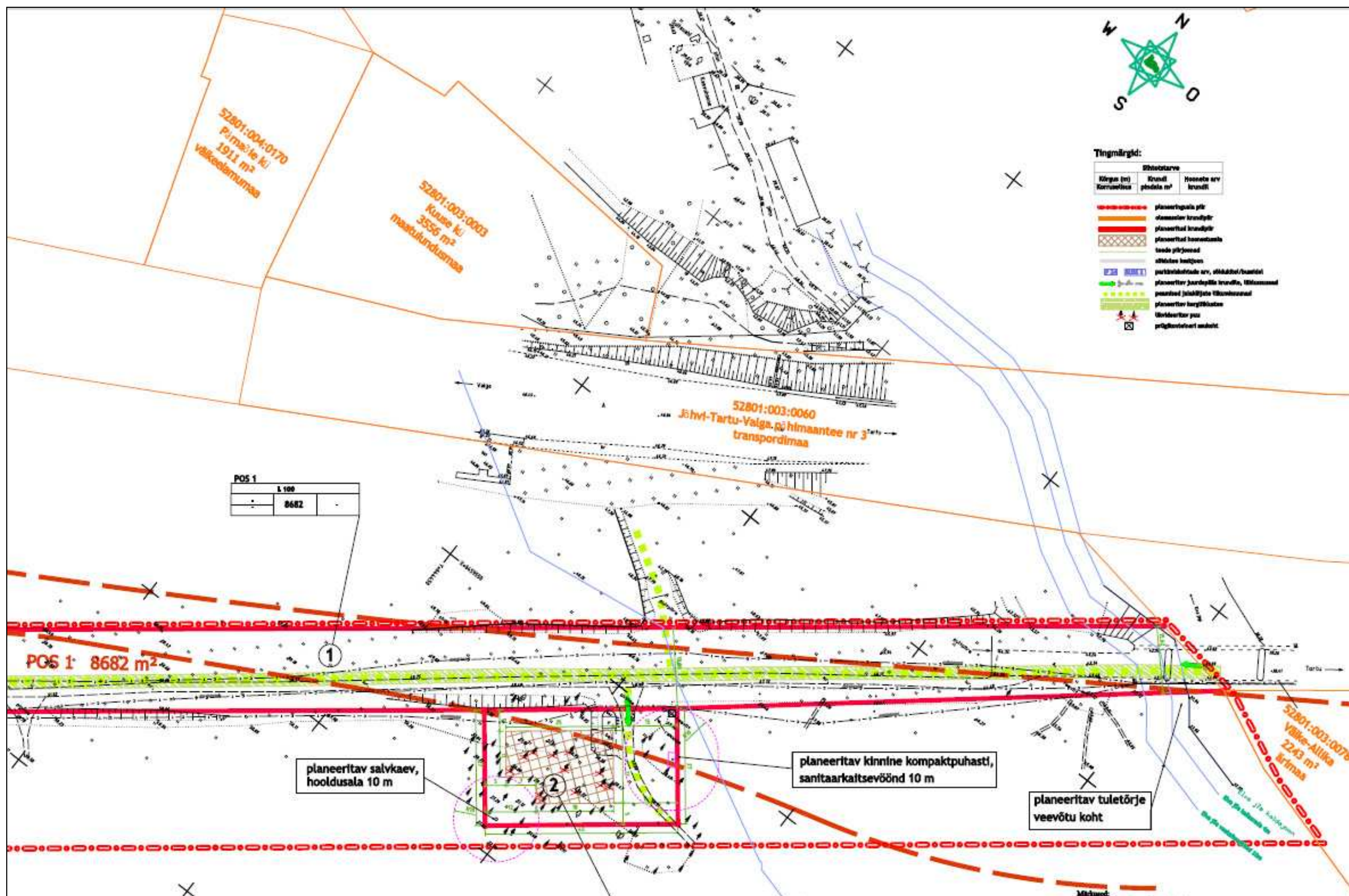

Foto 10. Vaade paviljoni juurest ida suunal, matkaradade alguspunkt

Foto 11. Vaade paviljoni juurest kagusse

3 DETAILPLANEERINGUS ARENDATAVA ALA KIRJELDUS

Planeeringuala asub Tartumaal, Nõo vallas, Vissi külas. Planeeringuala (suurus ca 3,0 ha) moodustab osa katastriüksusest 52801:006:0014 (suurus 77,4 ha). Nimetatud katastriüksus moodustab Vapramäe maastikukaitseala ning on ka Natura 2000 kaitsealaks määratud metsaala. Kaitseala piiravad Jõhvi-Tartu-Valga maantee, Elva jõgi ja Vapramäe-Peedu kõrvalmaantee.

Detailplaneeringuala asub Vapramäe maastikukaitseala loode servas, vana Tartu-Valga maantee äärsel alal, endise Vapramäe bussipeatuse lähedal. Planeeritav ala on kaitsealast ca 3 ha, ca 50 m laiune ja 550 m pikkune piklik siil piki vana, kasutusest väljas olevat maanteekoridori koos piirneva metsaalaga (Vapramäe loodusmaja detailplaneering).

Vapramägi asub Tartumaal Nõo vallas, lõunaserv jääb Elva linna maale. Moodustab osa Elva ja Tõravere vahelisest otsamoreenkõrgendikust. Liigestatud pinnaga kirde-edela suunaline kõrgendik, suhteline kõrgus 35 m, absoluutne kõrgus 77,7 m. Ennemuiste asunud siin püha hiis ja ohvripaik. Mägi on pinnamoelt väga vahelduv. Nõlvad on kohati väga järsud, eriti loodenõlv (30-40°). Järskude nõlvade tõttu on rahvas Vapramäge pidanud vanaks eestlaste linnuseks, mis nimegi saanud mäel hukkunud eestlaste pealiku Vapra järgi. Vapramäe jalamil on Liivi sõja aegsed lahingupaigad. Suured lahingud toimusid Elva ümbruses ka I ja II maailmasõja ajal. Vapramäe lael asub metsalagendik, mille keskseks paigaks on sügav sulglohk ehk möll, paik, kus vanasti peeti rahvapidusid. Suurem osa Vapramäe alast on kaetud üle 100 aastase metsaga. Enamuses domineerib mänd, kohati kuusk. Alusmets on liigirikas, iseloomulik on viljaka pinnase taimkate. Põhiliselt jänese kapsa ja sinilille kasvukohatüübid. Kaitseala edelanurka jääb Peedu-Kerikmäe linnus. Väljakaevamistel leitud esemed pärinevad I a- tuh II poolest.

Vapramäe maastikukaitseala on moodustatud 1959.a. riikliku looduskaitse alla võetud maastikku ilmestava järsunõlvalise vallseljaku ning metsakoosluse kaitseks. Kaitseala pindala on 98,53 ha. Kaitsealatuüp – uuendamata kaitsekorrage ala (Eesti Looduse Infosüsteem). Vapramäe maastikukaitseala Looduskaitseaduse sätteid arvestav kaitse-eeskiri on KSH aruande koostamise ajal menetluses. Praegu kehtivad nõuded, mis toodud looduskaitseaduses piiranguvööndi kohta (§ 31, lähtuvalt Looduskaitseaduse § 91 sätetest) ja Tartu Rajooni TSN TK otsusega nr 99, 09.09.1964.a määruse lisas nr 3 toodud “Riikliku looduskaitse alla võetud vabariikliku ja kohaliku tähtsusega geoloogiliste ja maastikuliste üksikobjektide kaitse korraldamise eeskiri”.

Vapramäe ja selle ümbruse suuremateks väärtusteks on:

- Vapramäe mitmekesine reljeef ja kaunis loodus;
- Siin asub Eesti üks väiksemaid linnusekohti – Kerikmägi;
- Elva jõgi ja vesiveskid;
- Muistendid ja legendid Vapramäe tekkeloost ja Kalevipojast;
- Vanad kultuuritraditsioonid – Nõo I laulupidu peeti siin 1926. aastal.

Vapramäe maastikukaitseala on Tartu maakonna teemaplaneeringu "Tartu maakonna asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" järgi I tähtsusklassi väärtuslik maastik, olles osaks Elva ümbruse väärtuslikust maastikust.

Kultuurilis-ajalooliselt on ala väärtus 3 palli – linnamägi ja muud muistsed paigad, rohked muistendid; esteetiliselt (2 palli) – mitmekesisest reljeefist tulenevad vaated; looduslikust aspektist (2 palli) – Vapramägi kui maastikuvorm (oos, karst?), Elva jõgi, loodusobjektid; identiteet (3 palli) – Elva ümbrusega on tegemist traditsioonidega suvitus ja puhkepiirkonnaga; rekreatiivne ja turismipotentsiaal (3 palli) – Elva-Peedu kui puhkelinn, kultuuri ja ajalugu, muistenditega seotud paigad, talispordipiirkond.

Vapramäe maastikukaitseala on üks puhke- ja vabaaja objektist Vellavere-Vapramäe-Vitipalu maastikukompleksis. Vapramäe on hinnatud oma mitmekesise reljeefi, maastiku ilu ja heade võimaluste osas nii sportimiseks kui aktiivseks puhkuseks. Piirkonda arendab ja heakorrastab Vellavere-Vapramäe-Vitipalu sihtasutus. Rajatud on lõkkekohti ja arendatud on looduse õppe- ja matkaradu. Vapramäel on tegevust igal aastaajal, suvised matkarajad on talvel sobilikud suusatamiseks ja kelgutamiseks, Elva jõgi on meeldivaks paigaks kalastajatele ja veematkajatele (www.vvvs.ee).

3.1 Ala senine maakasutus

Olemasolev juurdepääsutee on edelast (Elva suunast) on asfaltkattega (218 m), lõppedes reguleerimata parklaga ning tõkkepuuga. Tõkkepuust edasi kirdesse jätkub vana teetamm kinnikasvanud kruusakattega (244 m) kuni kirde suunalt juurdepääsu tõkestava tõkkepuuni, sealt edasi (kuni 30 m enne vana maantee-silda) on tee taas asfalt-kattega. Vana teekoridor piirneb mõlemast küljest kõrge okaspuumetsaga. Teelt idaküljel saavad alguse erinevad matkarajad, rajatud on ka varjualune-puhkekoht ning välikäimla.

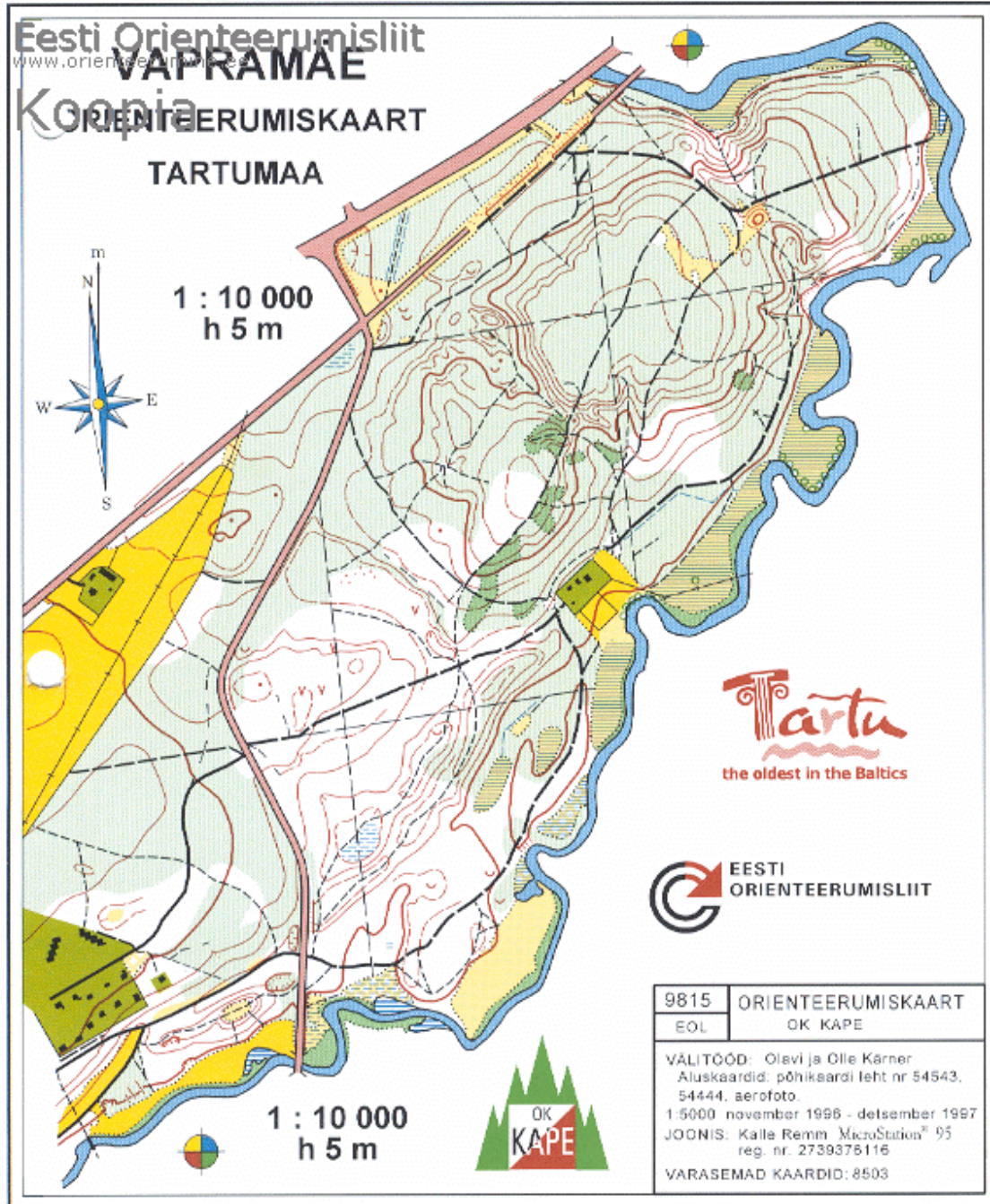
Praegusel ajal on teeosa kasutusel maastiku külastajatele osaliselt autode parklana. Osale vanast teeosast on transpordivahenditega ligipääs piiratud. Vapramäe maastiku-kaitseala tervikuna on kasutuses aktiivse puhke- ja sportismaastikuna aastaringiselt. Alal asub mitmeid telkimis- ja lõkkekohti, on rajatud mitmeid matka- ja loodusradu.

3.2 Topograafia, geoloogia, mullastik, erosioon

Planeeringuala asub Vapramäe loode-poolsel jalamil. Vapramäe näol on tegemist Elva ja Tõravere vahelise kirde-edela suunalise otsamoreenkõrgendikuga, mille suhteline kõrgus on 35 m, absoluutne kõrgus 77,7 m. Vapramägi iseloomustab mitmekesine ja vahelduv reljeef. Kesksele kõrgemal osal asub sulglohk (termokarst) ning nõlvadel mitmeid sügavaid orvandeid. Nõlvad on kohati väga järsud, eriti loodenõlv (30-40°).

Tekkelt kuulub Vapramägi moreenkuhjatiseks vallseljakute hulka, olles viimase jää-aja lõpul (ca 10 000 aastat tagasi) jää sulamisel jääserva ette kuhjunud otsamoreenkõrgendik. Pinnasematerjalilt koosneb peamiselt kruusast ja liivast.

Joonis 7. Vapramäe pinnavorme ja maastikulist liigestust iseloomustab hästi kõrgusjoontega Vapramäe orienteerumiskaart (allikas: Eesti Orienteerumislidu orienteerumiskaartide andmebaas).

3.3 Taimestik, loomastik, elupaigad

Geobotaaniliselt jääb ala Eesti ida- ja keskosa kuusikute ja kuuse-segametsade rajooni Otepää kõrgustiku allrajooni. Taimkattele on siin iseloomulik väikeste laikude mosaiik, mis järgib pinnavorme ja kus domineerivad peamiselt sekundaarsed taimekooslused. Tänu pärast jääajal siia kantud liivastele setetele kasvab suurel alal männipuistu.

Taimestikult katab Vapramäe kuuse-ja männi segamets, mille enamuspuuliigiks on mänd, leidub ka kaske ja pärna. Alusmets on liigirikas, kasvab rohkesti sarapuud, kuslapuud, toomingat, leppa ja pihlakat. Metsa erinevate osade vanus on 80 - 140 aastat. Metsa boniteet on kõrge 1-1A. Osa kaitseala metsaaladest vastab ka Natura elupaikade esitatud kriteeriumidele, ent osa kaitseala metsadest siiski Natura elupaikadena arvesse ei tule, kuna suures osas on tegu kunagiste männikülvide ehk kultuurpuistutega. Suurem osa metsaalast on inventeeritud ja arvele võetud kui metsa vääriselupaik.

Vapramäele on iseloomulik viljaka pinnase taimkate: magesõstar, koldnõges, metspipar, sinilill, maikelluke. Metsakasvukoha tüübiks on põhiliselt jänesekapsa ja sinilille tüüp.

Planeeringuala asub maastikukaitseala osal, kus kaitstakse rohundirikas kuusik (9050) metsakooslust.

Vapramäe jalamil lookleva Elva jõe kallastel võib näha kobraste tööd – puukännud kui teritatud puupliiatsid. Kindlasti esineb loomadest kitsi, jäneseid, ilmselt külastavad ala ka rebased, põdrad.

3.4 Kaitstavad alad ja liigid

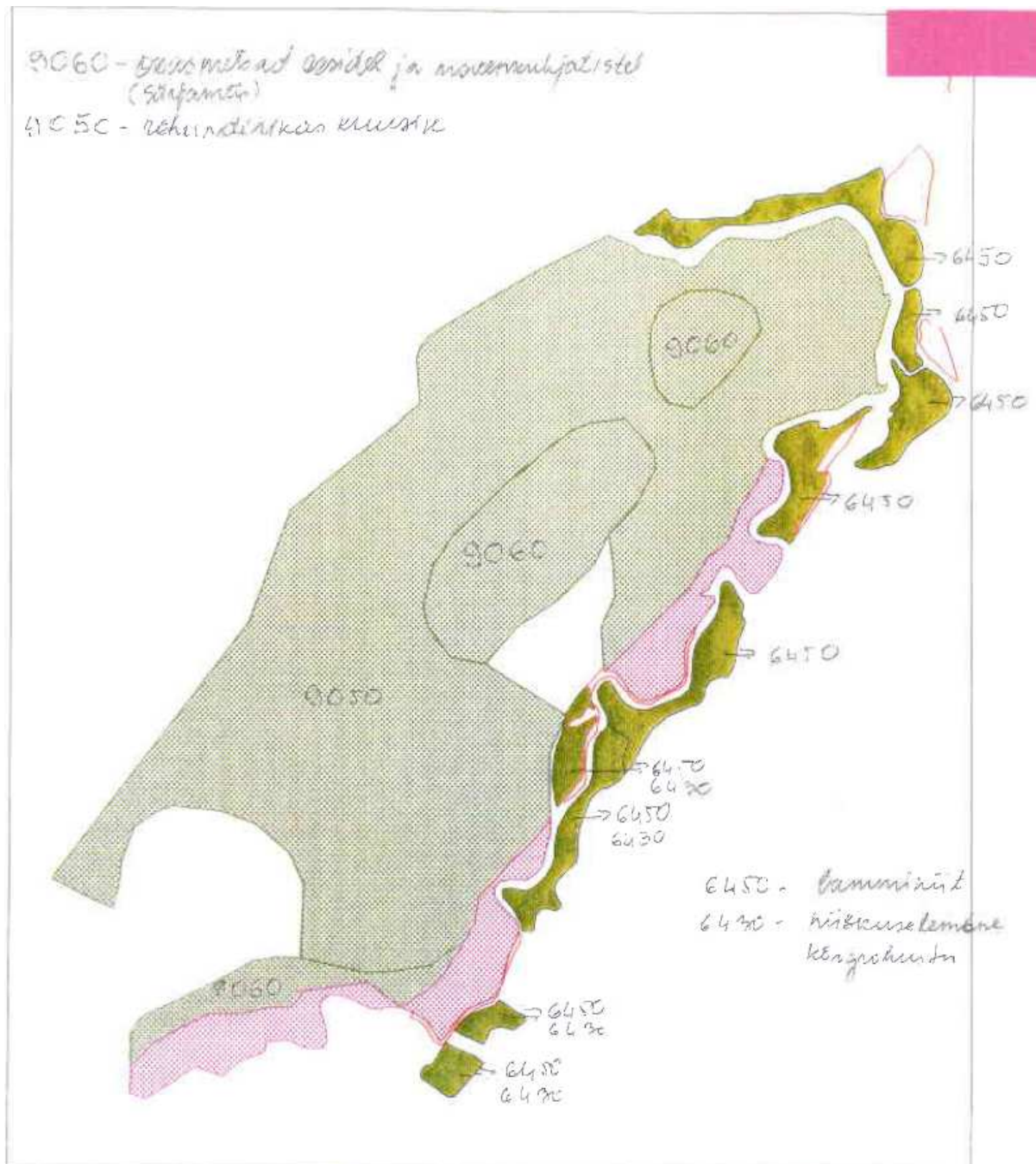
Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldusega nr 615-k kinnitati „Natura 2000 võrgustiku alade – linnualade ja loodusalade nimekirjad“. Vapramäe loodusala (462) on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks.

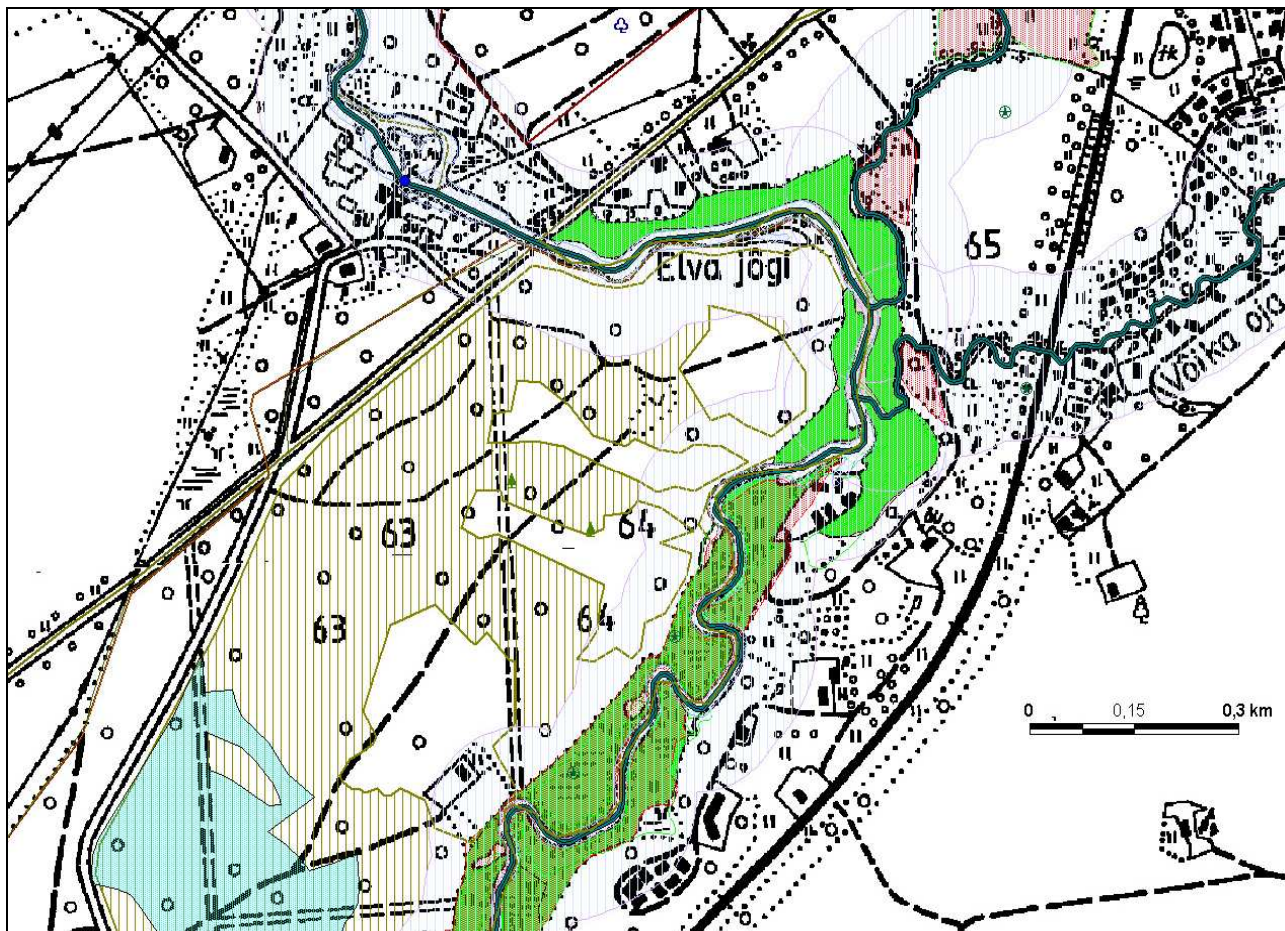
Vapramäe maastiku kaitsealused elupaigatüübid on 9060 – okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel (sürjamets) ning 9050 – rohundirikas kuusik. Vapramäe külje all lookleva Elva jõe kallasaladele jäävad kaitsealuste elupaigatüüpidega veel ka 6450 – lamminiit ning 6430 – niiskuslembene kõrgroostu (Joonis 8 Vapramäe maastikukaitseala elupaigatüübid).

Vapramäe kaitsealal on kaitsealuste liikide elupaikadeks III kategooria liikide – karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*) ja laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) kasvukohad. Planeeringualast jäävad need elupaigad ca 300 - 400 m kaugusele (Joonis 9).

Vapramäe maastik on riikliku tähtsusega väärtuslik maastik. Metsala on inventeeritud ja arvele võetud metsa vääriselupaigana (andmebaasikood: 103156)

Joonis 8. Vapramäe maastikukaitseala elupaigatüübid

Joonis 9 Vapramäe maastikukaitseala – looduskaitsetelised piirangud (EELIS)

3.5 Veekeskkond, voolu- ja seisuveed, põhjaveed

Vapramäe maastikukaitseala piirneb põhjast, idast ja lõunast Elva jõega. Elva jõgi ise jääb kaitsealast välja, küll aga on Elva jõgi hoiuala koosseisus. Elva jõgi asub Elva ürgorus, mis on lõikunud sügavale devoni liivakivvi juba enne jääaegasad. Seda on täitnud jääaegade ja jäävaheaegade setted. Viimase jäätumise järel on siin voolanud võimas jõgi, mis on kujundanud praeguse ümbruskonna reljeefi. Tänapäevane Elva jõgi, mis toob oma veed Otepää kõrgustikult läbi Vitipalu metsade on Eesti üks puhtaveelisemaid jõgesid. Vapramäe jalamil voolates ilmestab ta maastikku ja pakub puhkevõimalusi.

Elva jõgi kuulub Peipsi alamvesikonda, jõe pikkus keskkonnaregistri järgi on 83,61 km ning valgala pindalaks 456 km². Põhjavesi on keskmiselt kaitstud.

3.6 Kliima ja meteoroloogilised tingimused

Planeeringualast ca 1 km kaugusele jääva Tõravere Observatooriumi ilmajaama paljuaastaste (1965-1990) ilmavaatlusandmete põhjal on aastane keskmine temperatuur 4,9° C. Kõige soojem kuu on aastas juulikuu, keskmise õhutemperatuuriga 16,5° C ja kõige külmem jaanuarikuu, mille keskmine temperatuur on –7.1 ° C. Viimasel aastakümnel on täheldatud keskmiste õhutemperatuuride tõusu, viimase talve (2007/2008) keskmine õhutemperatuur erines oluliselt paljuaastate keskmisest väärtusest, nii olid jaanuari ja veebruari kuu keskmised õhutemperatuurid ligi 6 kraadi kõrgemad. Õhutemperatuuri absoluutne miinimum on Tõravere ilmajaamas mõõdetud –38,2° C, absoluutne maksimum 31,2° C.

Paljuaastastel andmetel on aastane keskmine sademete hulk 620 mm, sademetega ($\geq 1,0$ mm) päevade arv 118, sademete rohkemad on juuli ja august. Valdavateks on lääne- ja loodetuule (andmed EMHI kodulehelt).

4 PIIRANGUID PÕHJUSTAVAD OBJEKTID

Piiranguid põhjustavate objektide üles loetlemisel on arvestatud Vapramäe maastikukaitsealaga tervikuna ning sellega külgnevate lähialadega.

Elva jõe loodusala, Natura 2000 ala, kaitseerežiim – hoiuala, üle 25 m² valgalaga veekogu (456 km², pikkus 72 km), ehituskeeluvöönd 50 m, piiranguvöönd 100 m. Elva jõe hoiuala kaitse-eesmärk on elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) kaitse ning liikide – hariliku hingi (*Cobitis taenia*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.

Vapramäe loodusala, Natura 2000 ala, kaitseerežiim – loodusala, pindala 98,5 ha. Loodusala on loodud elupaigatüüpide kaitseks - lamminiidud (6450), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad) (9060).

Loodusala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Loodusala on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks ala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Ala valitseja nõusolekuta on alal keelatud teede ja liinirajatiste rajamine; ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine; veekogude veetaseme muutmine ja nende kallaste kahjustamine;

Vapramäe kaitseala, Vapramäe piiranguvöönd, kaitseala piirang uuendamata, pindala 98,5 ha. Vapramäe moodustab osa Elva ja Tõravere vahelisest otsamoreenkõrgendikust. Liigestatud pinnaga kirde-edelasuunaline kõrgendik, suhteline kõrgus 35 m, absoluutne kõrgus 77,7 m. Järsud nõlvad – nõlvakaldega 25-35⁰. Vapramäel on mitu tippu, mäe lael metsalagendikul asub sügav sulglohk. Suurem osa Vapramäe kaitsealast on kaetud üle saja aastase metsaga, domineerib mänd, kohati kuusk. Alusmets on liigirikas, iseloomulik on viljaka pinnase taimkate – jänese kapsa ja sinilille kasvukohatüübid.

Kaitseala on inimtegevusest puutumatuna hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust.

Kaitsealune liik on looma-, taime- või seeneliigi taksonoomiline üksus, mille isendeid, elupaiku, kasvukohti või leiukohti kaitstakse käesoleva seaduse alusel.

Kaitseala, hoiuala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti valitseja on keskkonnateenistus.

Metsa vääriselupaik, VEP nr. 103156, vääriselupaiga põhitüüp – laane männikud ja männi segametsad, kasvukoha tüüp – jänese kapsa-mustika kasvukohatüüp (Keskkonnaregister)

Vääriselupaik on kuni seitsme hektari suuruse pindalaga kaitset vajav ala tulundusmetsas või kaitsemetsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.

Riigimaanteed

Jõhvi-Tartu-Valga põhimaantee (T3), liiklussagedus üle 6000 auto ööpäevas;

Vapramäe-Elva-Kalme kõrvalmaantee (T22152), liiklustihedus 1000-3000 autot ööpäevas;
Vapramäe-Peedu-Uuta kõrvalmaantee (T22156), liiklussagedus 200-500 autot ööpäevas.

Teeseadus.

Riigimaantee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 50 m.

Kohaliku maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 20 - 50 m.

Tee kaitsevöönd rajatakse tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks.

Teel ja tee kaitsevööndis on tee omaniku nõusolekuta keelatud:

- 1) ehitada hooneid või rajatisi ning rajada istandikke. Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel võib hooneid ehitada teekaitsevööndisse juhul, kui see on lubatud kohaliku omavalitsuse kehtestatud detailplaneeringus;
- 2) ehitada kiirendus- või aeglustusrada, peale- või mahasõiduteed, alalist või ajutist müügipunkti või muud teeninduskohta;
- 3) takistada jalakäijate liiklemist neid häiriva tegevusega;
- 4) paigaldada valgustusseadet või teabe- ja reklaamivahendit;
- 5) korraldada spordivõistlust või muud rahvaüritust;
- 6) kaevandada maavara ja maa-ainest;
- 7) teha metsa uuendamiseks lageraie;
- 8) teha veerežiimi muutust põhjustavat maaparandus- või muud teehoiuvälisest tööd.

Kaitsealused liigid

Karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*) - III kategooria kaitsealune liik

Laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) – III kategooria kaitsealune liik.

III kaitsekategooriasse arvatakse liigid, mille arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja mille arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka.

Vabadussõjas hukkunute ühishaud (hiinlased), mälestise liik – kinnismälestis, alamliik – ajaloomälestis.

Linnus “Peedu Kerikmägi”, mälestise liik – arheoloogiamälestis.

Kinnismälestise ja selle kaitsevööndi ulatuses on Muinsuskaitseameti loata keelatud maaharimine, mulla- ja ehitustööd, puude ja põsaste istutamine ning mahavõtmine ja juurimine, ümberpaigutamine, ümberehitamine, remontimine, mälestist kahjustavate või selle ilmet muutvate objektide paigaldamine.

5 KESKKONNAMÕJU HINDAMINE

5.1 Põhimõtted

KSH läbiviimine ja avalikustamine toimub vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses ja Haldusmenetluse seaduses sätestatud nõuetele. KeHJS-i § 40 p 2 sätestab, et keskkonnamõju strateegilisel hindamisel peab selgitama, kirjeldama ja hindama strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja peamisi alternatiivseid meetmeid, tegevusi ja ülesandeid, arvestades strateegilise planeerimisdokumendi eesmärgi ja käsitletavat territooriumi.

KSH protsessis kasutatakse nii subjektiivset kogemuslikku (KSH ekspertgrupi arvamus) kui objektiivset hindamist (olemasolevate uuringute, ekspertiiside jms tulemused). Kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt mõõdetavad mõjud integreeritakse ühisesse mõjuhinnaangusse.

Antud keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) puhul käsitletakse mõistet "keskkond" laiemas tähenduses. Peale füüsilise loodus- ja inimtekkelise keskkonna hõlmab see ka sotsiaal-majanduslikku ja kultuurilist keskkonda.

KSH ülesandeks on leida optimaalseim lahendus Arendaja eesmärgi saavutamiseks. Parima lahenduse leidmiseks tehakse reaalsete alternatiivlahenduste analüüs ja võrdlus.

Enamikul juhtudel avaldab kavandatav tegevus mõju nii loodus- kui sotsiaal-majanduslikule keskkonnale. Looduskeskkonnale avaldatava mõju sihtmärkideks võivad olla erinevad keskkonnakomponendid (õhk, muld, reljeef, vesi, loomastik, taimestik, jt). Mõjud võivad ökosüsteemides esinevate seoste kaudu levida ühelt elemendilt teisele (esmased ja teisesed mõjud), kumuleeruda, üksteist võimendada või ka üksteist neutraliseerida (Eesti Keskkonnainvesteeringute Keskus 2003). Mõjude hindamise juures on silmas peetud, et mõjud on pidevalt muutuvad suurused. Seepärast hinnatakse neid vastavalt mõjude suurusele, mõjude muutusele ajaühikus ning mõjude käitumissuunale (positiivsed mõjud ning negatiivsed mõjud).

KSH tulemused esitatakse aruandena, sisaldades lähteinformatsiooni, eeldusi, hinnangut planeeritavale tegevusele, alternatiivseid võimalusi ning soovitusi ja ettepanekuid planeeritava objekti muutmiseks.

5.2 Keskkonnamõju hindamise protsess

Käesoleva keskkonnamõju hindamise (KSH) protsessi etappideks on:

- KSH algatamine ja programmi koostamine
- Kavandatud tegevuse eesmärgi määratlemine
 - o Intervjuud Arendaja (kogu hindamisprotsessi vältel)
- Fooni kirjeldus

- o Välitööd objektil (oktoober 2007 kuni juuni 2008)
- o KSH programmi avalikustamine Nõo Vallavalituses
- o Lähtematerjalide hankimine objekti kohta
- o Kõikide projektiga seonduvate osapoolte (Tartumaa Keskkonnateenistus, Riiklik Looduskaitse Keskus Jõgevamaa-Tartumaa esindus, RMK Elva metskond, Nõo vald, KMH eksperdid, DP koostajad) arutelu Vapramäel, 19.10.2007 (Lisa 4)
- Mõjude prognoosimine ja hindamine
- Alternatiivide määratlemine
- Alternatiivide hindamine ja võrdlemine
- Leevendusvõimaluste analüüs
- KSH aruande esitamine
- KSH aruande avalikustamine Nõo Vallavalituses
- Lõpparuande esitamine

5.3 Suhtlemine avalikkusega

KSH protsessi käigus viiakse läbi vähemalt kaks avalikku koosolekut/avalikustamist:

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine, 07.09.2007 (avalikust arutelust osalejate nimekiri – Lisa 1 KSH programm Lisa 12)
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine 21.11.2008 (avalikust arutelust osalejate nimekiri – Lisa 7)

5.4 KSH osapooled

Isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle planeerimisdokumendi vastu:

Tegevuse Arendaja:

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, keda esindab juhatuse esimees Gea Järvela, tel 50 88 359; e-post: gea@nvv.ee

Keskkonnamõju hindaja:

Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab juhatuse esimees Olavi Hiimäe (litsents KMH0101); tel 527 8 027; e-post: olavi.hiimae@ttu.ee

Töörühma juht, Olavi Hiimäe on omandanud kõrghariduse Tartu Ülikoolis, majandusgeograafia erialal, on Stockholmi Tehnikaülikooli keskkonnateaduste magister ja omandab doktori teaduskraadi Uppsala Põllumajandusülikoolis, Rootsi KMH-Keskuses. On Eesti Maaülikoolis õppeaine „Keskkonnamõjude hindamine ja keskkonnajuhtimissüsteemid” õppejõud. On osalenud mitmetel ruumilise planeerimise, keskkonnakorralduse, KMH ja KSH koolitustel ning on olnud vastutavaks eksperdiks 15 KMH ja KSH projektis. Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja asjakohaseid õigusakte.

Töögrupp:

Anneli Palo – TTÜ Säästva Tehnoloogia Instituudi teadur, keskkonnakaitse doktor, bioloog – tehniline ekspert.

Andres Hiimäe – Maa-ameti Geoinformaatika osakonna peaspetsialist, geograaf – tehniline ekspert.

Detailplaneeringu koostaja:

Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ, keda esindab Valdeko Lukken, tel: 525 5 566; e-post: valdeko@mab.ee

Otsustaja:

Nõo Vallavalitsus - kohaliku arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja, keda esindab Keskkonnaosakonna juhataja Sven Tarto, tel: 745 5 332; e-post: sven@nvv.ee.

Järelvalvaja:

Tartumaa Keskkonnateenistus - KSH järelvalvaja huvi ja funktsioon on tagada KSH protsessi seadusejärgsus

Pädevate asutuste seisukohad:

Vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §36 tuleb keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koostamisel programmi sisu osas seisukohta küsima olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust vähemalt Sotsiaalministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, keskkonnateenistusest või kohaliku omavalitsuse organilt.

Projekti raames küsitakse seisukohad Tartumaa Keskkonnateenistusest, vastavalt Tartumaa keskkonnateenistuse kirjale 14.03.2007 nr 41-12-I//14498 ka Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva - Tartu regioonilt ning kohaliku omavalitsuse organilt. Seisukohad lisatakse projekti lisadesse ja ettepanekute alusel täiendatakse KSH programmi.

Avalikkus:

Vapramäe maastikukaitseala ulatuses planeeringu alaga piirnevate kinnistute omanikud või projekti otseselt või kaudselt puutuvad isikud, kellel on põhjendatud huvi planeerimisdokumendi vastu ja kes on maksimaalselt huvitatud kõrge kvaliteediga elukeskkonnast.

KSH käigus asjaolude selgumisel võib mõjutatavate ja/või huvitatud isikute ja asutuste nimekiri täieneda.

5.5 Keskkonnamõjude hinnang

KSH menetluse korraldamisel ning KSH aruande koostamisel on aluseks *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus* (RT I, 24.03.2005, 15, 87).

Keskkonnamõjude hindamisel on eesmärgiks tegevuse keskkonnohtlikkuse määramine, millele toetudes saab välja tuua keskkonnaseisundi hoidmiseks ja/või parandamiseks rakendamist vajavad abinõud.

Keskkonnamõju hindamisel analüüsitakse mõjuala keskkonnataluvust, mille juures võetakse arvesse üldtunnustatud keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ning keskkonnaseadusandluse nõudeid. Hindamise käigus kirjeldatakse hindamise objekti mõjuala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimusi, kavandatud tegevuse iseloomu ja selle võimalikke tagajärgi keskkonnale, kaasa arvatud võimalik kumulatiivne mõju. Hindamisel on kriteeriumideks keskkonnoeesmärgid, kaasa arvatud säästva arengu kriteeriumid.

5.6 KSH metoodika lühikirjeldus

Hindamismetoodika põhineb asjakohase kirjanduse läbitöötamisel, erialasel kogemusel, kavandatud väliuuringutel tuvastatud aspektidel ning erinevate osapoolte ning erialaekspertide vahelisel koostööl. Kavandatud väliuuringute ja muude andmete analüüsiks ning hindamistulemuste visualiseerimiseks kasutatakse kaardikihtide võrdlemise meetodit. Alternatiivide võrdlemisel ja hindamisel kasutatakse erinevate aspektide võrdlevat meetodit, kus hinnatakse ja võrreldakse looduskeskkonna, majandusliku ning sotsiaal-kultuurilisi tegureid ning tuuakse esile nende omavahelised seosed. Selleks kasutatakse hindamismetoodikat (Morris, et al. 1996), kus eeldatavaid tekkivaid mõjusid hinnatakse vastavalt mõjude suurusele, kestvusele, mõjude suunale ning mõjude olulisusele.

Olulisemaid keskkonnoaspekte analüüsitakse nende keskkonnamõjude eeldatava vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, positiivse ja negatiivse toime hinnanguna, sealhulgas mõjutusi inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele.

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamisega kaasnevad peamised mõjutegurid avalduvad valdavalt ehitusprotsessi perioodil. Seepärast jaotatakse hinnangu andmisel keskkonnale tekitatavad mõjud ajaskaalas **ehitusaegsed mõjud** keskkonnale ning **ehitusjärgsed mõjud** keskkonnale. Ehitusaegsete mõjude all mõistetakse valdavalt lühiajalisi, kuid see eest suhteliselt intensiivseid mõjusid, millede toimimise **aeg ei ületa 2-3 aastat**. Ehitusjärgsed e. hoonete toimimise aegsed mõjud keskkonnale seevastu on pikemaajalise iseloomuga, kus mõjude hulgad on küll väikesed, kuid pidevalt eksisteerivad. Ehitusjärgsete mõjude juures arvestatakse ajavahemikku **15 - 25 aastat**.

Lisaks ajalisele näitajale hinnatakse antud Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamise KSH juures ka mõjude suurust ning mõjude suunda. **Mõjude suuruse** arvutamisel rakendatakse keskkonnariski hindamiseks järgnevat hindamissüsteemi:

Hinnatakse potentsiaalset keskkonnamõju (4) palli süsteemis, kus:

- 0 – mõju keskkonnale puudub või on marginaalse tähtsusega
- 1 – nõrk mõju keskkonnale
- 2 – keskmine mõju keskkonnale
- 3 – tugev mõju keskkonnale

Mõjude suund - miinus “-“ või pluss “+” märk vastava mõju suuruse ees määrab keskkonnamõju suunda, kas tegemist on positiivse või negatiivse mõjuga;

Samas on mõistetav, et kõik eelpool loetletud tegurid ei oma reaalelus võrdset kaalu ehk mõju olulisust. Näiteks, eksperthindajate arvamusel kohaselt peetakse antud konkreetse projekti puhul potentsiaalseid mõjusid põhjaveele tunduvalt olulisemaks kui potentsiaalseid mõjusid näiteks võimalikule õhusaastele või mürale. Seepärast kaasatakse hindamismaatriksisse **mõju olulisuse** mõõde, mis aitab olulisemaid tegureid eristada vähemolulistest ning seeläbi muuta hindamismaatriksis esitatud hindamistulemusi sarnasemateks reaalselt looduses toimuvate protsessidega. Mõju olulisuse määramisel võrreldakse erinevaid komponente omavahel (Maatriks 1) ning hinnatakse skaalas:

- 1- väheoluline – võrdse osakaaluga mõju
- 2- oluline mõju
- 3- väga oluline mõju

Ekspertgrupi poolt alternatiivide võrdlusmaatriksis (Maatriks 2) esitatud hindamistulemused summeeritakse ning määratakse Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnev keskkonnarisk igale alternatiivile eraldi.

6 KAVANDATAVA TEGEVUSE KESKKONNAMÕJU

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on kavandatava Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevatest muutustest tingitud eeldatav otsene ja kaudne mõju Elva jõe ja Vapramäe maastikukaitseala lähiala keskkonnale ning mõju maastikukaitsealale tervikuna.

Planeeringulahenduse kohaselt on olulisemateks mõjudeks:

- maastikukaitsealale loodusmaja-külastuskeskuse ehitustegevus ning sellega seotud infrastruktuuri rajamine (ajaliselt lühiajaline, ajutine otsene mõju, mõjutab ehituspaika ning selle lähiümbrust);
- maastikukaitseala arendamine loodusturismi sihtkohana, eeldatavalt suureneb kaitseala külastavus ning suurenevad sellega kaasnevad mõjud (pikaajalised mõjud, mõjuala üle kogu maastikukaitseala, suurendatud koormus loodusmaja-külastuskeskuses). Tekib oht külastajate suurenemiseks üle loodusliku taluvuse piiri. Samas on Vapramäe maastikukaitseala juba praegu aktiivselt kasutuses looduse nautlejate, jooksu-, suusa- ja rattaspordi harrastajate poolt.

Täiendavalt tuleks arvestada järgmiste mõjudega:

- maakasutuse ja maastikulised muutused
- loodusliku pinnase eemaldamine ja tallumine
- õhureostus (müra, vibratsioon ja heitgaasid tulenevalt transpordist)
- jäätmed

6.1 Looduslik keskkond

Kavandatavast tegevusest lähtudes on loodusliku keskkonna juures oluliste mõjudena välja toodud mõju pinnasele ja mullastikule, taimestikule ja loomastikule, õhukvaliteedile, pinna- ja põhjaveele. Looduskeskkonna mõiste alla mahuvad veel bioloogiline mitmekesisus, populatsioonid, muutused maastikus ning kliimamuutused.

6.1.1 Mõju pinnasele ja mullastikule

Negatiivne keskkonnamõju:

- ehitustegevusega kaasneb loodusliku pinnase koorimine, pinnase tihendamine tallumise tulemusena;
- täiendavalt pinnase kinni katmine (nt. parkla-ala katmine killustiku või asfaldiga), sellega hävitatakse pinnase tavapärane režiim;
- ehitustegevusest ja tee kasutamisest tulenev pinnasereostus (suurem mõju ehitustegevuse ajal, hiljem tagasihoidlikum);
- loodusmaja-külastuskeskuse lähiümbruses toimub eeldatavalt intensiivne pinnase tallamine. Et asukoht saab olema Vapramäe jalamil ja kaldega nõlval, suurendab see potentsiaalset erosiooni-ohtu rohkem kahjustatud metsa-alusel.

Positiivne keskkonnamõju:

- halvas konditsioonis teede korrastamine, pinnase kaitsmine, väheneb koormus maastikule, taimestikule ja pinnasele;
- teede ja viitadega suunatakse kaitseala külastajate tegevusi nii, et suurenev külastuskoormus kahjustaks võimalikult vähe piirkonna kaitseväärtusi.

6.1.2 Mõju taimestikule, loomastikule

Vapramäe metsad on Natura 2000 inventeerimisel määratletud rohundirikaste kuusikute (kood 9050) ja vanade loodusmetsade (kood 9010) elupaigatüüpi. Eesti taimkatte klassifikatsioonis (Paal 1997) vastavad rohundirikastele kuusikutele naadi, sinilille ja sõnajala metsakasvukohatüübid. Vapramäel on põhiliselt levinud sinilillekuusikud ja -kuuse-männi-segametsad. Lõunapoolses osas esineb ka vaesunud, jänese kapsa ja jänese kapsa-pohla kasvukohatüüpi kuuluvaid kuusikuid ja kuuse-männisegapuistuid. Nende kasvukohatüüpide eakad puistud määratletakse vanade loodusmetsade elupaigatüübina (9010), kuid Vapramäel on nende tegelik esinemine kaheldav suure inimõju tõttu. Kui metsa majandamine neis puistuis lõpetada, võivad vanale loodusmetsale iseloomulikud struktuurielemendid taastuda mõne aastakümne jooksul. Vanade loodusmetsade elupaiga esinemist Vapramäel võib pidada pigem potentsiaalseks võimaluseks. Päikesepaistelisel nõlvadel kupli ülaosas leiab ka sürjametsade (9060 Natura elupaigana) fragmente, valitsevad eakad männid rohke sarapuu alusmetsaga, paiguti on laialehiseid puid.

Planeeritav ehitusala asub sinilillekuusikute ehk rohundirikaste kuusikute elupaigatüübi läheduses. Visuaalselt hinnates on elupaigatüübi looduskaitseline väärtus seal keskmine kuni madal, sest metsi on valikraietega majandatud ning vaid üksikpuude vanus on suhteliselt kõrge. Ehituse asupaikade alternatiivide osas puistus erinevusi pole: põhjapoolses osas on valdavalt kuusik, lõunapoolsel alal on rohkem säilitatud sarapuu alusmetsa ja puistus on enam mände, leidub üksikuid ligikaudu 150 aastaseid mände. Kuivõrd tegu on endise maantee servametsaga, poleks õige rääkida puutumatus või väikese inimõjuga kooslusest, isegi kui see mõju on vähemärgatav. Kindlasti on kogu lähem metsariba suhteliselt saastunud. Ehitusele selles piirkonnas Natura 2000 elupaigatüüpide kaitse seisukohalt otseseid vastuväiteid pole. Pigem peaks kontrollima ehituse vahetusse lähedusse jäävate kuuskede tervislikku olukorda nii enne ehitamist kui regulaarselt hiljem, sest kuused võivad tugeva tuulega murdudes ehitusele (autodele) kahjustusi tekitada. Ehitustegevusega kaasnev müra jmt kestavad lühikest aega ja jällegi arvesse võttes endist tiheda liiklusega maanteed selles kohas ja praegust paralleelset teetrossi, pole see mõju ilmselt tähtis.

Suurim mõju metsakooslustele saabub külastatavuse suurenemisega piirkonnas. Paralleelselt ehituse algusega tuleb analüüsida külastajate suunamist ning juba enne külastuse suurenemist vajadusel teid kindlustada. Eriti oluliseks võib see kujuneda üle Vapramäe suunduvatel sürjametsi läbivate radadel, kui järskudel nõlvadel võib radadel alata erosioon. Põhiline kahjustus metsadele tekitatakse otsides poristest või libedatest järskudest kohtadest möödumiskohta, tallates metsaalust järjest laiemalt. Seetõttu on soovitatav selgitada välja porised kohad ja organiseerida nende täitmine kruusa või

hakkepuiduga. Nõlvadele on soovitatav ehitada trepid vm lahendused. Igal juhul tuleks jälgida, et kasutataks võimalikult looduskeskkonda sobivat materjali ning et trepid ei muutuks libedaks ega vajaks pidevat finantsimahukat hooldust. Selles kontekstis soovitaks juba sissetallatud radadele rajada kividega piiritletud lamedad laiad astmed serpentiinina. Puittrepid on märjana libedad ja vajavad iga mõne aasta tagant parandamist. Suurte õpilasgruppide liikumine tuleks suunata olemasolevatele metsavaheteele, kust võib rajada lühikesi sisseasteid huvipakkuvate või õppeotstarbeliste objektide juurde.

Kui metsade tallamiskoormus ei tõuse ja ei luua võimalust tekitada spontaanseid telkimis- ja lõkkeplatse, pole külastuskoormuse tõus elupaigatüüpide kvaliteeti kahjustav. Vaadeldava ala ümbrus on tihedalt asustatud juba aastakümneid ning elustik on vastavalt vaesunud-väljakujunenud. Just selliseid alasid – suure inimõjuga, kuid enam-vähem säilinud loodusliku struktuuriga ja külastuseks kergelt kättesaadavaid – on soovitatav kasutada loodushariduseks, sest niimoodi välditakse tundliku elustiku peletamist/ärasõkkumist kõrge looduskaitseväärtusega aladel.

Kasvukohtade füüsilise hävitamise (nt ehitustegevuse käigus teede, platside, hoonete, muude rajatiste alla jäämine) läbi avaldatakse taimestikule otsest negatiivset mõju. Koos taimestikuga hävitatakse (eemaldatakse) sageli ka pealmine pinnase kiht, mis on olnud taimestikule kasvupinnas. Mõju on pöördumatu.

Negatiivne keskkonnamõju:

- koos pinnase koorimisega eemaldatakse ehitusplatsil ja õuealal väheneb ka taimkatte ala;
- loodusmaja-külastuskeskuse rajamise tarbeks on vajalik teostada metsaraiet. Olenevalt asukohast, kas rohkemal või vähemal määral. Ekspertide poolt eelistatud asukohaks nimetatud alternatiivi realiseerumise puhul on langetatavate puude hulk kõige väiksem (ca 15-20 puud);
- loodusmaja-külastuskeskuse lähialal ja mõjualal taimede ja loomade häirimine, esineda võib ka elupaikade kahjustamist;
- ehitustegevusega ja transpordiga seotud õhu- ja pinnasesaastamine;
- planeeringu kohaselt kavandatakse vana Tartu-Valga maantee Vapramäe teeosale paigaldada valgustus, see tooks endaga kaasa loomuliku valgusrežiimi muutuse. Et lõik on ka rohekoridori konfliktala, on võimalik eluslooduse tavapärase elurütmi häirimine.

Positiivne keskkonnamõju

- loodusmaja-külastuskeskuse tegevusega tõstetakse külastajate loodusteadlikust ja austust looduse vastu – suureneb laste hoolivus loodusesse ning võib eeldada, et seetõttu väheneb looduse teadlik kahjustamine või hävitamine.

6.1.3 Mõju NATURA 2000 aladele

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamine võib vähesel määral mõjutada NATURA elupaigatüüpi 9050 – rohundirikast kuusikut. Kuna maja ehituseks on valitud metsa

servaalad, kus senised inimese poolt tekitatud mõjutused on piisavalt suured ja olnud pikemaajalised, siis antud kontekstis ühe maja rajamine ei oma olulist negatiivset mõju. Küll aga võivad hakata negatiivset mõju elupaigatüüpidele avaldama loodusmaja-külastuskeskust ja Vapramäe maastikukaitseala matka- ja loodusradasid külastavad loodushuvilised.

Loodusmaja-külastuskeskuse ülesandeks kujuneb inimeste harimine ja suunamine kindlaksmääratud radadele ja sellega püüda ära hoida elupaikade hävimise. Kindlasti kahjustab ja hävitab stiihiline õppe- ja matkaradadel liikumine rohkem loodust ja seal esinevaid elupaiku kui liikumine organiseeritult, giidi juhtimisel.

NATURA 2000 ALA HINDAMINE VASTAVALT EU LOODUS-DIREKTIIVI 92/43/EMÜ ARTIKLI 6 NÕUETELE

Nii keskkonnamõju hindamine, kui ka nn Natura hindamine, on arendustegevuse üle otsustamise üks osa, mis annab vajaliku informatsiooni otsust vastu võtvale isikule kavandatud tegevuse võimaliku keskkonnamõju ja selle leevendamise meetmete kohta. Euroopa Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta, artikli 6 kohaselt tuleb mis tahes arendustegevuse korral (mis ei ole otseselt kaitstava ala korraldamisega seotud), mis võib mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala, tuleb asjakohaselt hinnata. Eelnimetatud asjakohane hindamine on sätestatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses ning see on tavapärase keskkonnamõju hindamise protseduuri sarnane.

NATURA 2000 ALA KAITSE-EESMÄRK

„Natura 2000 aladel ei ole alati vaja kehtestada rangeid kaitsemeetmeid. Igale alale tuleb kaitsta just neid elupaigatüüpe ja nende liikide elupaiku, mille kaitseks see ala on valitud. Oluline on, et need säiliks ka edaspidi ega toimuks olulisi kahjulikke muutusi. Vältida tuleb elupaiga tüüpide ja liikide elupaikade seisundi halvenemist, samuti liikide häirimist, kuivõrd selline häirimine on oluline ala kaitse-eesmärgi seisukohast lähtuvalt. Väga palju rõhutakse kaitsekorralduses inimese ja looduse koostööle. Näiteks pool-looduslikud kooslused nagu rannaniidud, puisniidud, looniidud jt. vajavad pidevat inimhooldust – karjatamist või niitmist, sest muidu need üliväärtuslikud kooslused hävivad võsastumise või roostumise tõttu” (K. Möller 2004)

Natura-ala – Natura 2000 võrgustikku kuuluv ala. Natura 2000 võrgustik on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärgiks on tagada haruldaste ja ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitse. Eestis on ala kaitse-eesmärgid määratud Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud alade kaitse-eeskirjades või hoiualasid puudutavates määrustes maakondade kaupa või nende puudumisel keskkonnaministri määruses Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku alade kohta.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 punkti 2 kohaselt keskkonnamõju hinnatakse, kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala.

Nii tavalise keskkonnamõju hindamise, kui ka nn Natura hindamise menetluse protseduur on sarnane. Natura hindamise puhul lisandub juurde veel üks menetluse osaline – kaitstava loodusobjekti valitseja. Natura hindamise juures on oluline, et hinnatakse mõju eelkõige kaitstavale objektile. Loomulikult tuleb otsuse tegijal arvestada Natura 2000 võrgustiku ala valitseja arvamusega.

Hindamisel uuritakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 alale ja püütakse välja selgitada, kas on võimalik, et oluline mõju puudub. Antud hindamine koosneb neljast sammust:

NATURA HINDAMINE

Esimene samm:

Tehakse kindlaks, kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Kuna tegemist on eraalgatusliku arendustegevusega, siis ei ole projekt seotud Natura ala kaitsekorraldusliku korraldusega. Tegemist on puhtalt piirkondlikku sotsiaalset ja majanduslikku aktiivsust ja heaolu tõstva projektiga, mille kõiki keskkonda leevendavate soovitude rakendamise puhul ekspertgrupi arvates oluline kahjulik mõju ümbritsevale looduskeskkonnale ning NATURA 2000 alale tervikuna on marginaalse väljundiga.

Teine samm:

Projekti või kava kirjeldamine ning teiste temaga koos Natura 2000 ala oluliselt mõjutada võivate projektide või kavade kirjeldamine ja iseloomustamine.

(Projekti või kava kirjeldamisel tuleb kindlaks teha kõik need projekti või kava elemendid, mis võivad Natura 2000 alale mõju avaldada.)

Projektala ja kavandatava tegevuse detailne kirjeldus on teostatud antud KSH aruande peatükkides 1 ja 3. Natura elupaikade inventuur ja hindamised on esitatud KSH aruande lisa (Lisa 11).

Kavandatud tegevuse realiseerumisega kaasnev mõju on antud konkreetset projekti arvestades suhteliselt lokaalse mõjuga. Suurim negatiivne mõju NATURA 2000 ala kaitse-eesmärke silmas pidades võib kaasneda kui loodusmaja-külastuskeskus on valmis ehitatud ning selle tegevused ületavad kohaliku looduskeskkonna taluvuspiiri.

Arendajal tuleb järgida, et kogu tema planeeritav tegevus jääks keskuse ehituse ajal rangelt DP-ga määratletud piirkonda ega laieneks ega mõjutaks kuidagi Vapramäe Natura aladena fikseeritud elupaikasid.

Kolmas samm:

Võimaliku mõju kindlakstegemine.

(Et kindlaks teha mõju Natura 2000 alale, on tarvis kirjeldada ala kui tervikut või siis ala neid piirkondi, kus mõju kõige suurema tõenäosusega avaldub.)

Juba täna on kogu ala tugevalt inim mõjutatud. Enim hakatakse piirkonda mõjutama suureneva kasutus-tallamiskoormuse näol. Eeldatavalt võtab Arendaja arvesse kõik ettevaatusmeetmed elupaikade säilimiseks, põhja- ja pinnavee kaitseks ning projekteerib hoone reoveepuhastussüsteemid keskkonnasõbralikumate tehnoloogiate kasutades.

Neljäs samm:

Mõju olulisuse hindamine.

Peale esimest etappi tehakse otsus, kas oluline mõju avaldub või mitte. Kui avaldub, tuleb läbi teha ka kolm ülejäänud etappi. Kui leitakse, et oluline mõju puudub, koostatakse olulise mõju puudumise avaldus. Väljundiks on veel sõelumismatriks.

Võttes arvesse planeeritava tegevuse lokaalset mõju, et planeeringuala puhul on tegemist NATURA 2000 ala servaalaga, siis arvab ekspertgrupp, et Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamisega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju, mis kahjustaks olulisel määral NATURA 2000 ala ja Vapramäe maastikukaitseala üldist kaitse-eesmärki.

Samm 1: Põisava informatsiooni koondamine

Euroopa Komisjon soovib oma juhendis [1] järgmisi allikaid tuvastamiseks, kas hindamisel on kasutatud kogu asjakohast informatsiooni (Tabel 2).

Tabel 2. Allikad, millele tuleks mõju hindamisel tugineda

Allikad, millele tuleks mõju kindlakstegemisel tugineda Kas on tuginetud järgmistele allikatele?	v/x
Tänapäevased ja ajaloolised kaardid	Maa-ameti andmebaasides asuvad ajaloolised kaardid (1930-ndatest pärinev Verstakaart ja 1945-1952 koostatud Vene topograafiline kaart) Maa-ameti katastriinfo EELIS'e andmebaas
Maakasutuse planeeringud ja muud olemasolevad asjakohased planeeringud	Tartumaa maakonnaplaneering Nõo valla üldplaneering Nõo valla arengukava 2004-2008
Alal läbi viidud uuringute materjalid	Planeeringuala bio-geo-graafilised välitööd A. Palo ja juhtekspert O. Hiimäe poolt (15.09.2007)
Ala kohta täidetud Natura 2000 standardne andmevorm	Vapramäe MKA Natura 2000 metaelupaikade piiride täpsustamine ja seisundi

	hinnang, Tartu 2008; Potentsiaalsete Natura alade inventeerimise tulemused. Tartu, EPMÜ KKI, (käsikiri), 2001
Olemasolevad hüdrogeoloogilised andmed	
Olemasolevad andmed võtmeliikide kohta	EELIS'e andmebaas
Teiste sarnaste projektide või kavade kohta koostatud keskkonnaaruanded	
Keskkonnaseisundi aruanded	
Ala kaitsekorralduskavad	
Geinfosüsteemid	EELIS'e andmebaas Maa-ameti andmebaas CORINE maakattetüübid
Ala kohta leiduvad ajaloodokumendid	Maa-ameti kaardiserver
Muud andmed vastavalt vajadusele	

Samm 2: Tõenäoliselt olulise negatiivse mõju hindamine Natura-ala(de) terviklikkusele ja kaitse-eesmärkide saavutamisele

Siin peatükis analüüsitakse kavandatava tegevuse tõenäoliselt olulist negatiivset mõju detailsemalt. Kõige tähtsam on hinnata kavandatava tegevuse mõju Natura-ala(de) terviklusele ja kaitse-eesmärkide saavutamisele. Euroopa Komisjoni juhendis [1] esitatakse kontrollküsimusi, mille kaudu saab hinnata kavandatava tegevuse mõju Natura ala terviklikkusele (Tabel 2).

Tabel 3. Ala terviklikkuse säilimise kontrollnimekiri ja hinnang

Ala terviklikkuse säilimise kontrollnimekiri	
Kaitse-eesmärgid	Selgitus
Kas projekt või kava võib:	jah/ei
aeglustada ala kaitse-eesmärkide saavutamist?	Ei. Arvestades, et Natura 2000 eelvalikualadeks võeti automaatselt paljud maastikukaitsealad koos kõikide looduskaitsealade mõttes väärtuslike ja vähemväärtuslike aladega, siis antud konkreetne projekt ei mõjuta kuidagi viisi Natura ala kaitse-eesmärkide saavutamist. Seda muidugi juhul, kui antud piirkonda rajatakse antud planeeringuga kavandatud tegevus antud mahus.
katkestada ala kaitse-eesmärkide suunas liikumise?	Ei.

Takistada selliste tegurite toimimist, mis aitavad säilitada ala soodsat seisundit?	Ei. Planeeritav ala on valdavas osas juba praegu intensiivses kasutuses, siis nähakse oskusliku planeerimise puhul alal hoopiski loodusliku väärtuse ja mitmekesisuse kasvu.
häirida ala soodsa seisundi indikaatoritena kasutatavate võtmeliikide tasakaalu, levikut ja asustustihedust?	Ei. Alal puuduvad Natura ala jaoks olulised võtmeliigid
Teised indikaatorid	
Kas projekt või kava võib:	jah/ei
põhjustada muutusi kriitilise tähtsusega, ala olemust määravates aspektides (nt toitainete tasakaal), millest sõltub ala toimimine elupaiga või ökosüsteemina?	Ei
muuta ala struktuuri ja/või funktsiooni määravate seoste (nt pinnase ja vee või taimede ja loomade vaheliste seoste) dünaamikat?	Ei / väga vähesel määral. Vähesel määral võib piirkond muutuda suureneva tallamiskoormuse tagajärjel.
mõjutada alal prognooside järgi või eeldatavalt toimuvaid looduslikke muutusi (nagu näiteks veedünaamika või keemiline koostis)?	Ei
vähendada esmatähtsate elupaigatüüpide pindala?	Ei. Otsene planeeringuala ei ole esmatähtsate elupaigatüüpide ala
vähendada esmatähtsate liikide arvukust?	Alal puuduvad esmatähtsad liigid
muuta esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu?	Ei
vähendada ala mitmekesisust?	Ei / väga vähesel määral. Pigem võiks toimuda ala mitmekesisuse suurenemine.
põhjustada häirimist, mis võib mõjutada asurkondade suurust või esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu või asustustihedust?	Ei / väga vähesel määral. Vähesel määral võib piirkond muutuda suureneva tallamiskoormuse tagajärjel.
põhjustada killustatust?	Ei. Tegemist on Tartu-Valga maantee naabruses paikneva Natura ala servaala mõjutamisega.
põhjustada peamiste tunnuste (nt puistaimkate, loodetele avatus, igaaastased üleujutused jne) vähenemist või hävimist?	Ei / väga vähesel määral.
	Kavandatava tegevuse mõju Natura alale määratlemise tulemusena võib järeldada, et objektiivse hindamise tulemusena võib väita, et kavandatav tegevus ei avalda kavandatava tegevuse mõjupiirkonnas olevatele Natura 2000 ala(de)le olulist negatiivset mõju.

6.1.4 Mõju õhukvaliteedile

Ajutiselt kasvab müra, tolmu ja heitgaaside tase loodusmaja-külastuskeskuse ehitusperioodil. Hilisemal perioodil on mõjud õhukvaliteedile müra, tolmu ja heitgaaside näol peamiselt külastajate poolt kasutatav transport. Mõjud on mõlema perioodi vältel pigem tagasihoidlikud.

Negatiivne keskkonnamõju:

- ehitustegevusega ja transpordiga seotud õhureostus (heitgaasid, tolmu);
- ehitustegevusest ning transpordiga kaasnev vibratsioon ja müra.

Positiivne keskkonnamõju:

- puudub

6.1.5 Mõju pinna- ja põhjaveele

Mõju põhjaveele kaasneb kas reovete sattumisel pinnasesse või loodusmaja-külastuskeskuse käitlemisel tarbevee ammutamisel põhjaveest.

Tartumaa keskkond 2000 keskkonnaülevaates joonis "Põhjavee kasutamine ja kaitstud" põhjal asub Vapramägi kaitsmata või nõrgalt kaitstud pinnapealse reostuse eest. Seetõttu on igasugune puhastamata reovee suunamine loodusesse ilma eelneva puhastamiseta keelatud. Plaanitav lokaalne veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemi rajamine peaks ära hoidma reovee sattumise pinnasesse ja põhjavette. Külastuskeskuse käitlemisel hinnatakse veetarbe mahtu tagasihoidlikuks, et see olulisel määral põhjavee taset mõjutaks.

Negatiivne keskkonnamõju:

- võimalik on veerežiimi muutused ehitustööde alal ning hiljem ka veekasutusest;
- autodest ning ehitustegevusest oht pinnase-ja põhjavee kvaliteedile, kuna tegemist alaga, kus põhjavesi on nõrgalt kaitstud või kaitsmata;
- pinnase tallumise tagajärjel erosiooniohu kasv ning pinnase veerežiimi muutused;
- parklaalalt koguneval sademeveel kas on võimalik nõrguda Elva jõkke?

Positiivne keskkonnamõju:

- puudub

6.1.6 Valgusmüra

Endine Tartu-Elva maanteeosa on eskiisprojekti järgi kavas varustada välisvalgustusega kogu endise teeosa ulatuses Elva jõe sillast kuni Vapramäe-Peedu-Uuta teeristini umbes iga 20 meetri järel.

Välisvalgustuse rajamine muudab (oluliselt) tulevaste valgusallikate mõjuraadiusesse jäävate alade (loomulikku) valgusrežiimi, mis võib mõnevõrra mõjutada ka eluslooduse käitumisharjumusi. Et planeeritav valgustusega varustatav ala on ühtlasi ka rohekoridoriks

ning tänu põhimaanteele on see maakonna teemaplaneeringus arvatud konfliktseks rohevõrgustiku alaks, siis sinna valgustuse rajamine pigem teravdab probleemi eluslooduse suhtes.

Negatiivne keskkonnamõju:

- valgustatud ala - täiendav barjääri- ja häiringuelement elusloodusele;
- valgustite valgus meelitab suveöödel ligi putukaid, need omakorda putukatest toituvaid linde, röövlind jne.

Positiivne keskkonnamõju:

- puudub

Mõju ulatus ja kestvus

Loodusmaja-külastuskeskuse ehitusperioodil on maastiku kahjustused lühiajalised ning intensiivsemad (tegevus ehitusplatsil, materjalide vedu, müra, vibratsioon, tolm, heitgaasid). Samas, toovad mõned tegevused endaga kaasa pöördumatuid mõjusid keskkonnale (loodusliku pinnase eemaldamine ja katmine, metsa alustaimestiku ja puude mahavõtmine), mille tõttu lähedal paiknev taimestik ja pinnas võib saada kahjustatud, lindude-loomade elutegevus häiritud.

Pikemaajalise olulise negatiivse mõju tõenäosus on väiksem (nt. veerežiimile püsivate kahjustuste puhul, lekete puhul, vms). Küll võib püsiv negatiivne keskkonnamõju tuleneda külastajate pidevast pinnase tallumisest, kahjustustega taimestikule, puudele. Külastuskeskuse ja telkimis-/lõkkeplatsidel, pidevate maastikukaitseala külastajate voorimisega ka lindude ja loomade tavapärase elurütmi häirimine. Mõjuala ulatus sõltub paljuski loodusmaja-külastuskeskuse ja selle lähiümbrusesse kavatsetavatest tegevusplaanidest.

6.2 Inimkeskkond

Inimkeskkonna mõiste alla käivad mõjud inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele, varale, kohalikele sotsiaal-majanduslikele oludele, ajaloolis-kultuuripärandile, jäätmete tekkele, jms.

Ajaloolis-kultuurilise keskkonna või objektide alla käivad muinsuskaitseobjektid, pärandkultuuriobjektid, väärtuslikud maastikud, maastiku esteetilisus.

Üldise positiivse mõjuna võib välja tuua Vapramäe maastikukaitseala eksponeerimine avalikkusele.

6.2.1 Mõju muinsuskaitseobjektidele

Vapramäe maastikukaitsealal asuvaid muinsuskaitseobjekte (linnus, ühishaud) kavandatava tegevusega ei mõjutata otseselt, kuna need asuvad distantsiliselt loodusmaja-külastuskeskuse asukohast ja selle otsesest mõjualast piisavalt kaugel.

6.2.2 Mõju kultuuripärandobjektidele

Vapramäe maastikukaitsealal asuvad mitmedki pärimuste ja muistenditega seotud objektid. Kavandatava loodusmaja-külastuskeskuse asukohta ja lähimõjualasse (ca 50-100 meetri raadiusse) pärandkultuuriobjekte teadaolevalt ei jää.

6.2.3 Mõju maastiku väärtuslikkusele ja esteetilisusele

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse planeeritud asukoht ja selle alternatiivid asuvad kõik maastikukaitseala ning väärtusliku maastikuala sees. Igasugune ehitustegevus avaldab mõju maastikupildile ning selle esteetilisele vaatele, sageli negatiivselt.

Et tegemist on väärtusliku maastikualaga, siis tuleb detailselt määratleda ehitiste parameetrid ja aktsepteerida sobiv ehitusmaterjalide valik, lähtudes eelkõige maastikusse sobitumisest ning säästlikest printsiipidest ehitusel ja hilisemal kasutusel.

6.2.4 Sotsiaalmajanduslik keskkond

Käesolevaga on silmas peetud eelkõige mõju inimese heaolule ja tervisele,

Negatiivne mõju:

- Mitte küll otsese mõjuna loodusmaja ehitustegevusest tulenevalt, vaid kaudsemalt tekib oht külastajate arvukuse suurenemiseks üle kohalike elanike taluvus piiri.
- Liigne maastikukaitseala tarbimine ja tsiviliseerimine külastajate meeleheaks ja meelitamiseks võib tuua endaga kaasa loodusmaastiku salapära, omanäolisuse ja loomulikkuse hävinemise (igal sammul viidastatud/märgistatud puud ja rajad, puhkekohad, lõkkekohad, jm visuaalne loodusmaastikku mittesobituvad

võõrelemendid. Tulemuseks on külastajate silmis (loodus)maastiku atraktiivsuse jähnenemine.

Positiivne mõju:

- Vapramäe maastikukaitseala eksponeerimine avalikkusele.
- Loodusmaja-külastuskeskuse rajamine võib endaga kaasa tuua ja elavdada kohalikku ettevõtlust ja tööhõivet (lühiajaliselt ehitustööde ajal, pikemaajaliselt näiteks loodusmaja-külastuskeskuse tegevuste, hooldustööde ja teenindustegevuste läbi (giiditeenused, hooldusteenused, jms).
- Liikumisvõimaluste paranemine ümbruskonna loodusenautlejatele ja sportijatele.
- Loodusmaja-külastuskeskuse külastajatele (eeldatavalt valdavalt koolinoortele) loodushariduse ja looduses käitumise, hakkamasaamise jms õpetamine ning õpetusvõimaluste avardamine.

Maatriks 1. Mõju olulisuse määratlemine hindamisel kasutatavate looduskeskkonna ja sotsiaalmajanduslike komponentide omavahelisel võrdlemisel (Morris et al 1996)

	Õhk	Pinnas ja muld	Pinna- ja põhjavesi	Taimestik ja loomastik	Müra	Jäätmete teke	Esteetiline väärtus	Kultuuri-pärand	Otsesed töökohad	Kaudsed töökohad	Inimese heaolu ja tervis	Majanduslik väärtus
Õhk	x	2/1	3/1	2/1	1/1	2/1	3/1	1/1	2/1	2/1	3/1	2/1
Pinnas ja muld	1/2	x	3/2	2/2	1/2	2/2	2/2	1/3	2/2	2/2	3/2	2/2
Pinna- ja põhjavesi	1/3	2/3	x	2/3	1/3	1/3	2/3	1/3	2/3	2/3	3/3	2/3
Taimestik ja loomastik	1/2	2/2	3/2	x	1/2	2/2	2/2	1/3	2/2	2/2	3/2	2/2
Müra	1/1	2/1	3/1	2/1	x	2/1	2/1	1/2	2/1	3/1	3/1	3/1
Jäätmete teke	1/2	2/2	3/1	2/2	1/2	x	2/1	1/2	2/1	3/1	3/1	3/1
Esteetiline väärtus	1/3	2/2	3/2	2/2	1/2	1/2	x	1/2	2/2	3/2	3/2	2/2
Kultuuripärand	1/1	3/1	3/1	3/1	2/1	2/1	2/1	x	2/1	3/1	3/1	3/1
Otsesed töökohad	1/2	2/2	3/2	2/2	1/2	1/2	2/2	1/2	x	3/2	3/2	2/2
Kaudsed töökohad	1/2	2/2	3/2	2/2	1/3	1/3	2/3	1/3	2/3	x	3/2	2/3
Inimese heaolu ja tervis	1/3	2/3	3/3	2/3	1/3	1/3	2/3	1/3	2/3	3/2	x	2/3
Majanduslik väärtus	1/2	2/2	3/2	2/2	1/3	1/3	2/2	1/3	2/2	3/2	3/2	x

11	23	33	23	12	16	23	11	24	29	33	25	263
4	9	13	9	4	6	9	4	9	11	13	9	100%

Maatriks 2. Alternatiivide ning nende looduskeskkonna ja sotsiaalmajanduslike komponentide võrdlus arvestades eeldatavalt tekkida võivate mõju suuruste, mõju iseloomu, mõju kestvuse ning mõju olulisusega (Hiimäe 1996).

		0-ALT		Alt 1		Alt 2		Alt 3		MÕJU OLULISUS	0-ALT		Alt 1		Alt 2		Alt 3	
	Mõjutust põhjustavad tegevused/tegurid	Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline		Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline	Lühi-ajaline	Pika-ajaline
õhk	Transpordist tingitud õhusaaste; lokaalsed küttesüsteemid	0	0	-1	0	-1	0	-1	0	4	0	0	-4	0	-4	0	-4	0
Pinnas ja muld	Huumuskihi eemaldamine, tallumine ehitustegevuse käigus; maakasutus	0	0	-2	-1	-2	-1	-2	-1	9	0	0	-18	-9	-18	-9	-18	-9
Pinna- ja põhjavesi	Kaevetööd, pinnase täitmine; heitvete käitlemine, veetarbimine	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0
Taimestik ja loomastik	Loodusliku koosluse tasakaalu rikkumine; majandustegevusega kaasneva loomade/lindude elurütmide ning käitumis-harjumuste häirimine	0	0	-2	-1	-2	-1	-1	-1	9	0	0	-18	-9	-18	-9	-9	-9
Müra	Ehitustegevusega kaasnev suurenenud mürafoon; suurenevast transpordi intensiivsusest tingitud müra	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	4	0	0	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Jäätmete teke	Ehitusprahi käitlemine; olmeprahi käitlemine	0	-1	0	0	0	0	0	0	6	0	-6	0	0	0	0	0	0
Esteetiline väärtus	Looduskaitseliste aspektide eiramise tagajärjeks maastiku miljööväärtuse vähenemine; maastiku mitte-/üle hooldamisega kaasnev mõju	0	0	0	+1	0	+1	0	+1	9	0	0	0	+9	0	+9	0	+9
Looduskeskkond											0	-6	-44	-13	-44	-13	-35	-13
Otsesed töökohad	Ehitustegevusel kohaliku tööjõu kasutamine. Uusettevõtted	0	0	+2	+1	+2	+1	+2	+1	9	0	0	+18	+9	+18	+9	+18	+9
Kaudsed töökohad	Mitmete teenuste kasutamisega tulenev pos. mõju kohalikule ettevõtlusele	0	0	+1	+2	+1	+2	+1	+2	11	0	0	+11	+22	+11	+22	+11	+22
Majanduslik väärtus	Maa ja kinnisvara väärtuse tõus/langus piirkonna paranevast/halvenevast keskkonnast	0	0	-1	+1	-1	+1	-1	+1	9	0	0	-9	+9	-9	+9	-9	+9
Inimese heaolu ja tervis	Rahulolu ja muutused inimeste elukorralduses	0	0	0	+1	0	+1	0	+1	13	0	0	0	+13	0	+13	0	+13
Kultuuripärand	Hoolitsetud kultuuripärandi säilitamine ja korrastamine	0	-1	0	+1	0	+1	0	+1	4	0	-4	0	+4	0	+4	0	+4
Sotsiaal-majanduslik keskkond											0	-4	+20	+57	+20	+57	+20	+57
KOKKU											0	-10	-24	+44	-24	+44	-15	+44

7 ALTERNATIIVIDE VÕRDLEMINE

Maatriksis 1 määratleti „mõju olulisuse” näitaja vastavalt looduskeskkonna ja sotsiaal-majanduslike komponentide omavahelise võrdlemise meetodile. Vastavalt saadud arvutustele osutusid antud projekti puhul kõige olulisemateks teguriteks paikkonna muutmisega kaasnevad mõjutused pinna- ja põhjavee režiimis ja kvaliteedis, potentsiaalsed muudatused pinnases ja reljeefis, piirkonna esteetiline väärtus, otsesed ja kaudsed kahjustused taimestikule ja loomastikule, arendustegevusega seotud mõjud inimeste heaolule ja tervisele, otsesed töökohad, piirkonna majandusliku väärtuse kasv ning kaudsed töökohad (Maatriks 1). Antud arendustegevust silmas pidades osutusid vähemolulisteks teguriteks oht õhureostuseks ning piirkonna pidev häiritus mürasaaste tekkimise tagajärjel. Samuti mõjud kultuuriobjektidele.

Maatriksis 2 on hinnatud erinevate alternatiivsete tegevuste mõju loodus- ja sotsiaal-majanduslikele keskkonnakomponentidele lühi- ja pikaajalises perspektiivis. Analüüsist järeldub, et suur osa negatiivsetest tagajärgedest esineb vaid lühiajalises perspektiivis. Pikemaajalises perspektiivis intensiivsed mõjud piirkonnale vähenevad oluliselt. Enim negatiivselt mõjutatud looduskomponentideks on pinnas ja muld, taimestik ja loomastik ning arendustegevuste tagajärjel pidevalt muutuv piirkonna esteetiline väärtus. Samas on kõik eelpool loetletud looduskomponendid kõige varieeruvama muutujaga ning oskuslikul toimetamisel on antud komponentide puhul väga kerge nende negatiivset mõju leevendada, pikemas perspektiivis mõningatel juhtudel isegi positiivseks muuta.

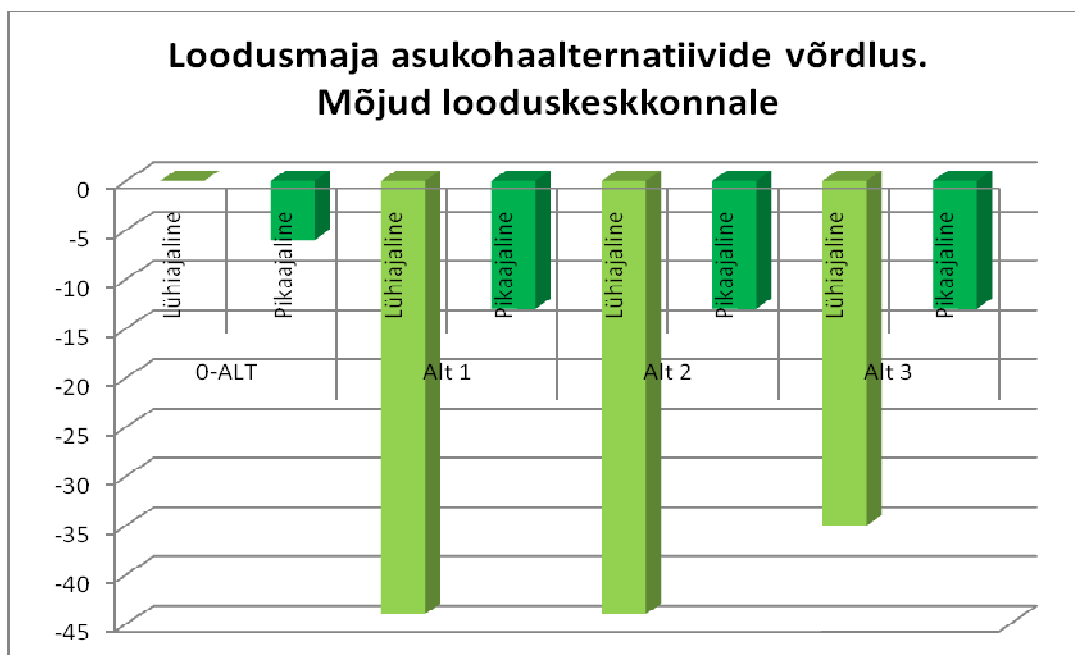
Loodusmaja-külastuskeskuse asukoha suhtes on ainult looduskeskkonda silmas pidades väikseimate mõjudega 0-Alternatiiv, olukord, kus arendustegevus ei realiseeru ja loodus jääb mõjutamata. Teistest KSH aruandes käsitletud asukohaalternatiividest osutus eelistatuimaks loodusmaja-külastuskeskuse asukohaga Alternatiiv 3, kuna piirkond on võrreldes ülejäänute asukohaalternatiividega rohkemate olemasolevate inim mõjutustega ala.

Tunduvalt positiivsemalt mõjutatakse arendustegevusega piirkonna sotsiaalmajanduslikku keskkonda. Seda eriti arendustegevust teostavate otseste töökohtade näol. Pikaajalises perspektiivis hakkab kavandatav tegevus positiivselt mõjutama inimeste heaolu ning tervist. Positiivseid mõjusid prognoosime ka „kaudsete töökohtade” puhul, kus suurenevad positiivsed lokaalseid ning ajutisi teenuseid pakkuvate tegevuste ning asutuste mõjud.

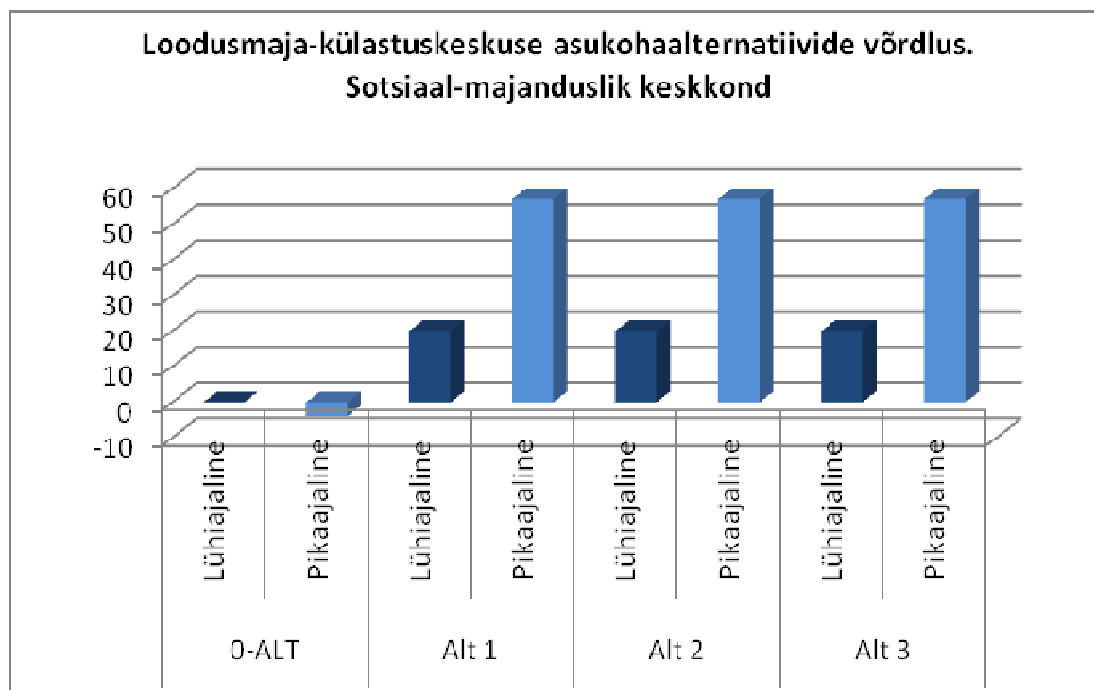
Sotsiaal-majanduslikest keskkonnakomponentidest, mille hulgas arvestatakse ka kultuurilist aspekti, ainukesena viitab kergele negatiivsele mõjule „kultuuripärandi” muutumine seoses ehitustegevuse intensiivistumisega. Seni vähem mõjutatud loodusmaastikku muudetakse tänapäevase hoonestusega.

Loodusmaja-külastuskeskuse asukohaalternatiivide võrdlemisel selgus, et ainult sotsiaal-majanduslikku keskkonda silmas pidades olulised erinevused sotsiaal-majanduslikes aspektides puuduvad. Kõik alternatiivid, va. 0-Alternatiiv, omavad maatrikshindamise tulemusena positiivseid mõjusid. 0-Alternatiivi kerged negatiivsed mõjud on tingitud

aastatega pidevalt halvenevast kultuuriobjektide olukorrast. Mõjusid on võimalik vähendada kui leitakse võimalusi antud objektide korrastamiseks.

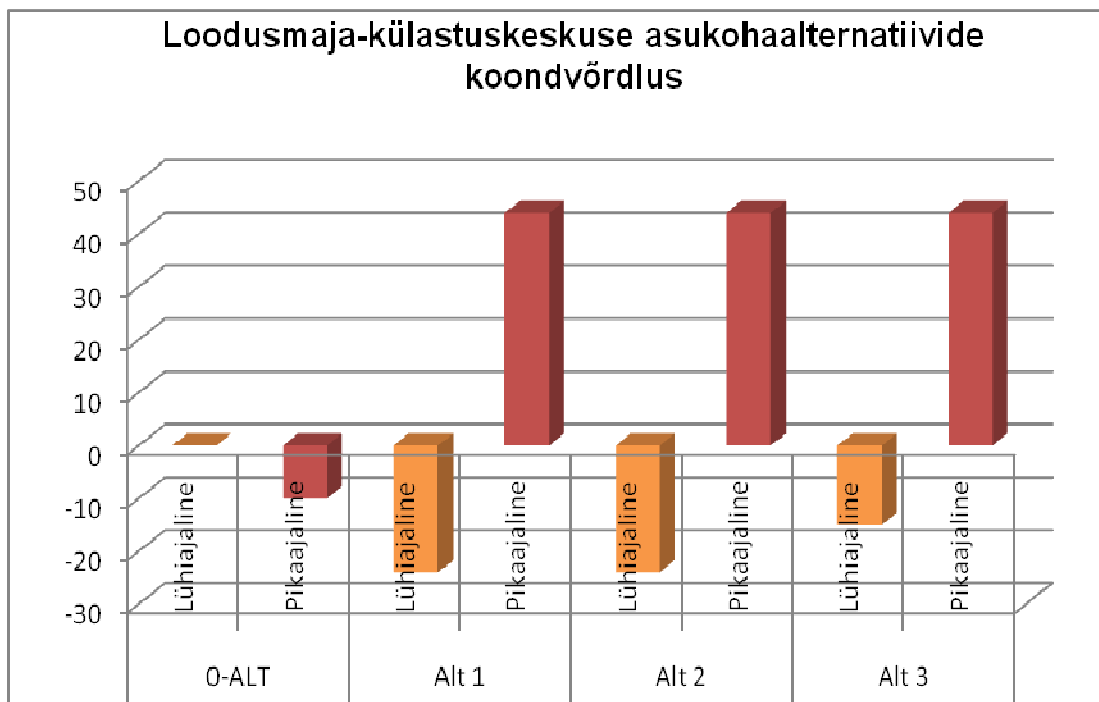

Joonis 10 Loodusmaja-külastuskeskuse rajamise mõjud looduskeskkonnale

Joonis 11 Loodusmaja-külastuskeskuse rajamise mõjud sotsiaal-majanduslikule keskkonnale

Alternatiivide omavahelisel üldisemal võrdlemisel järeldub, et lühiajalises perspektiivis on kõige väiksema mõjuga mõistagi 0-alternatiiv. Kahe kuni kolme aasta perspektiivis jäävad enamuse loodus- kui ka sotsiaal-majanduslikud keskkonnakomponendid mõjutamata ja seda nii negatiivses kui ka positiivses mõttes. Samal ajal viitab 0-alternatiivi aeglasele, kuid pidevale loodus- ja sotsiaal-majandusliku olukorra halvenemisele.

Joonis 12 Loodusmaja-külastuskeskuse rajamise mõjude koondvõrdlus

Pikemalt ajas ette vaadates tunduvad detailplaneeringus kavandatud tegevustega kaasnevad paljudki negatiivsed mõjud oskuslikult ja heaperemehelikult toimetades leevendatavad ning muudetavad positiivseteks mõjudeks. Näiteks muutuvad mõned keskkonnakomponentide mõjud rajatava loodusmaja-külastuskeskuse eksploateerimise perioodil kergelt negatiivsest mõjust kergelt positiivseks mõjuks (vt. maatriks). Seda muidugi juhul, kui järgitakse KSH aruandes esitatud soovitusi.

Maatriksi hindamistulemustest järeldub, et kavandatavad tegevused omavad vaid keskkonnatingimusi silmas pidades negatiivset väärtust (vt. rida LOODUSKESKKOND). Kaasaarvatud 0-alternatiiv, kus arendustegevust ei toimuks. Samas jääb antud alternatiivi rakendumise puhul saamata majanduslik ja sotsiaalne kasu, mis kompenseerib teiste alternatiivide puhul keskkonnale tehtavat kahju.

8 LEEVENDUSMEETMED

Detailplaneeringu täpsustamisel tuleb maksimaalselt lähtuda olemasolevat maastikku ja looduskeskkonda säästvatest printsiipidest, valides sobivaima planeeringuala ning arvestades konkreetse planeeringuala looduslike tingimuste ja kavandatava keskkonnamõjuga.

Ehkki detailplaneeringuga kavandatud tegevustel pole olulist mitteaktsepteeritavat keskkonnamõju, on olulisema mõjuga faktoriteks kavandatava tegevuse juures loodusmaja-külastuskeskuse ehitustegevusega seotud mõjud ning hiljem eeldatavalt külastajate külastuskoormuse kasvuga seotud mõjud ja surve looduskeskkonna koormustaluvusele.

Leevendamise eesmärgiks on leida projektiga kaasnevad negatiivsed mõjud ning püüda nende mõju, ulatust ja tugevust vähendada. Kuigi antud projektile ei ole põhimõtteliselt olulist negatiivset mõju, siis sellegipoolest on vaja vältida või vähendada neid väiksemaid mõjusid, mis võivad tekitada ebameeldivusi, mittevajalikke kahjustusi või varakult välditavaid riske. Mõjude leevendamine ei tohiks olla planeerimisest, kavandamisest, ehitamisest ja hooldustöödest eraldiseisev tegevus. Selleks, et kindlustada edukas tulemus on oluline, et leevendusmeetmed integreeritakse kõikidesse projekti etappidesse.

Antud projekti puhul on leevendavate meetmete pakkumine seotud valdavalt Arendaja poolse keskkonnasõbraliku tegutsemisega, nii hoonete püstitamise kui ka hoonete hilisema ekspluateerimise etapis. Kindlasti tuleb Arendajal erilist kaitselist rõhku suunata alternatiivide võrdlusmaatriksis enim ohustatud looduskeskkonna komponentide, nagu pinna- ja põhjavesi, pinnas ning lähiümbruskonna taimestiku kaitsele. Selles suhtes saab enim ära teha ehitamise perioodil. Näiteks tuleks kindlasti kaitsta ehitusalasse jäävad puud kaitsetsooni tähistava ajutiste kaitsepiiretega. Puutüvede füüsilise kahjustamise eest kaitsta tüved „laudadega katmine” meetodil.

Järgnevalt mõned soovitusel negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks.

- Loodusmaja-külastuskeskuse ehituspaiga valikul tuleb eelkõige lähtuda väärtusliku maastiku ja loodusliku ala säilitamisest ja kaitsest, samuti eelistada asupaika, mis on väikseima negatiivse mõjuga ümbritsevale looduskeskkonnale. KMH aruande koostamisel osalenud ekspertide eelistus on hoone asukohaga nr 3;
- Ehitustegevusega kaasnevate mõjude vähendamiseks tuleks kavandatava tegevuse mõjuala (eelkõige tallutatav piirkond) hoida võimalikult väikesel alal. Järgida, et see ei laieneks sügavamale metsaalale. Ehitusmaterjalide ladustamine metsastatud aladele on keelatud;
- Võimalike ebasoovitavate mõjude ära hoidmiseks ja vältimiseks kaitsealal tuleks kehtestada ranged tingimused ehitustegevuseks, et kaasnevad negatiivsed mõjud

(maastikuilme muutus, loodusmaastiku osaline kadumine, elupaikade häirimine, taimestiku hävinemine ja tallumine) oleksid võimalikult väiksemad;

- Kuna tegu on väärtusliku maastikuga, siis on olulise tähtsusega kavandatava loodusmaja-külastuskeskuse arhitektuuriline lahendus ja sobivus. Pigem tagasihoidlik, looduslikest materjalidest ja loodussäästliku lahendusega – võiks olla ökohoone näidis;
- Mitte lubada maastikku sobimatu primitiivse monteeritava või pakettmaja rajamist miljööväärtustatud alale. Vallavalitsuse seisukohalt on oluline kokku leppida nn. ehitusmäärustik, ehk reeglistik, mis määratleks konkreetselt ära rajatiste ja hoonetele esitatavad ehitusnõuded, eesmärgiga toetada ja rõhutada piirkonna maastikulist väärtust. Prioriteetiks peaks olema loodussäästlike lahenduste kasutamine ehitusprojektiis;
- Ehitatavad hooned ehitada pooleteist või kahekordsed, viilkatustega, Tartumaale iseloomulikus stiilis ja järgides traditsioonilisi ehitustraditsioone;
- Ehitusmaterjalidest, plast, metall, betoon, freesitud ümarpalk ja kivi (va maakivi) oleksid ekspertide arvates ebasoovitavad, sest ei kuulu traditsiooniliste arhitektuuriliste ehitusmaterjalide hulka. Samuti soovitame vältida plastraamidega aknaid;
- Joogivee kvaliteet on otseselt mõjutatud maapinnalt infiltreeruva vee kvaliteedist. Joogivesi loetakse tervisele ohutuks, kui mikrobioloogilisi, radioloogilisi ja teatud keemilisi piirsaldusi ei ole ületatud. Keemilistest näitajatest kuuluvad sagedamini piirsaldusi ületavate ainete hulka nitraat (piirsaldus=50 mg/l), nitrit (0,50 mg/l), boor (1,0 mg/l), fluoriidid (1,5 mg/l).
Tihti kaasnevad probleemid anaeroobse vee kasutamisega, mis ilmnevad eelkõige joogivee raua- ja väävelvesiniku sisalduses. Seepärast tuleb joogiveevõtu süsteem projekteerida selliselt, et välditakse vee pikaaegset viibimist veevarustusesüsteemis, anaeroobses keskkonnas, mis põhjustab veekvaliteedi halvenemist;
- Reovesi. Põhja- ja pinnavee kaitseks tuleks vältida majapidamises tekkivate heitvete ning jäätmete ladustamisel tekkivate nõrgvete sattumist vabasse loodusesse.
Käesolev DP kavandab loodusmaja-külastuskeskuse reoveed juhtida kinnisesse kompaktpuhastisse, mis on üks efektiivsemaid ja praktilisemaid viise reovee puhastamiseks. Kui reoveepuhasti on õigesti projekteeritud ja paigaldatud, tähendab see peale puhta, müra ja lõhnavaba keskkonna ka väikeseid väljaminekuid, kuna süsteemi kasutusaeg on pikk ja hoolduskulud minimaalsed;
- Soovitavalt, mitte rajada kinnistule eralduspiirdeid. Kui siiski soovitakse hoonetele eralduspiirded rajada, siis võiksid need olla avadega ja looduslikest materjalidest (puit), kuni 1,3 m kõrged. Piirete ja hekkide rajamisel ei tohi sulgeda vaateid maastikule;
- Hästi kavandatud külastuskeskuse haljastusprojektiga on võimalik lähiümbruse looduskeskkonna väärtust tõsta. Loodusmaja-külastuskeskuse mõjuala piiritlemiseks või eri funktsioonidega alade (nt parkla) eristamiseks soovitame kasutada ja eelistada looduslike piirdematerjale – suuri kive, põõsaid, puutüvesid;

- Oluline on korraldada autode parkimisvõimalused, lähtudes eelkõige printsiibist – säästlikum loodusele;
- Matkaradade piiramine ja korrashoid kaitseb loodusala tallamise eest, ka aitab see hoida puhkajaid radadel (soovitud liikumiskoridorides);
- Mõningad puhkamis- ja kasutusviisid tuleb ära keelata (nt. sõit ATV-del, lumeskuutritel või ratsutamine, va. hooldus- või päästetöödeks vajalike tegevuste puhul);
- Valgustada vaid külastuskeskust, parkla-ala, vajadusel ka juurdepääsuteid, vältida tuleks ümbritseva metsamaastiku valgustamist, kasutada madalat või allasuunatud valgustust;
- Kui ehitustegevusega kaasneb paratamatult kõrghaljastuse mahavõtmine, siis kaasneva negatiivse mõju leevendamiseks tuleks istutada külastuskeskuse ümber uusi puid, suhtega 1:5;
- Ehituse käigus kahjustatud aladel tuleb taastada taimestik;
- Külastuskeskuses, selle ümbruses ja kogu maastikukaitsealal jäätmete sattumise ennetamiseks looduskeskkonda, tuleks sobivatesse kohtadesse paigutada piisaval hulgal maastikupilti mittehäirivaid prügikogumiskaste ning korraldada nende pidev hooldus- ja äravedu;
- Tagatakse looduskaitseliste III kategooria liikide – karvane maarjalepp (*Agrimonia pilosa*) ja laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*) kasvukohtade kaitse, viiakse miinimumini oht kasvukohtade kahjustamiseks ja tagatakse üldmiljöö säilimine;
- Arendajale tuleks ette kirjutada ja kontrollida, et planeeritavate hoonete rajamine jääks taotletud tingimuste piiridesse. See peaks tagama, et keskkonnale tekitatavad mõjud jäävad antud keskkonnamõjude hindamises käsitletud mõjude piiridesse. **Kui Arendaja kavatseb muuta esialgset planeeringut, siis tuleb koostada uusi tingimusi arvestav keskkonnamõjude hindamine;**
- Ehitise kasutusele võtmise järel tuleks Tartumaa Keskkonnateenistuse poolt paari aasta vältel teostada pistelist kontrollseiret saamaks teavet inimtegevusest tulenevate pikaajaliste muutuste hindamiseks looduslikes tingimustes ning veendumaks, et rajatud infrastruktuurid toimivad ootuspäraselt efektiivselt, ega ole kahjustanud piirkonna loodust;
- Kaitseala haldaja peaks jälgima muutusi kaitsealal seoses külastajate arvu suurenemisega ning vajadusel tegema ettekirjutise külastajate arvu piiramiseks või vähendama ligipääsu koormustaluvust ületanud ohustatud aladele;

- Soosida arendust, mille sooviks on inim- ja looduskeskkonnalise väärtuse suurendamine.

Olulisemad põhimõtted, mida tuleks detailplaneeringu realiseerimisel silmas pidada:

- Kavandatava projekteerimisel ja realiseerimisel lähtuda põhimõttest eelkõige säilitada maastikustruktuuri, looduslikke alasid, maastiku esteetilisust ning olemasolevaid vaateid;
- Vältida ehitustegevuse ulatuslikku mõju väljapoole detailplaneeringus ehitusaluse pinnana määratletud alale;
- Vajadusel tuleks ajastada ehitustöid eesmärgiga, et ehitustegevusest tulenev müra, saaste ja muu ebasoovitatav mõju looduskeskkonnale ei häiriks oluliselt eluslooduse elurütmi (lindude-loomade pesitsusaeg, vms);
- Kehtestada külastajatele käitumisreeglid – lõket teha ja telkida võib ainult selleks ettenähtud ja ettevalmistatud kohtades. Keelatud on ATV-de, lumeskuutrite, jms. kasutamine maastikukaitsealal, va. järelvalve- ja päästetöödel, Vapramäe kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning maatulundusmaal metsamajandustöödel ning õuemaal omaniku loal. Külastuskeskuses saab jagada infot maastikukaitseala väärtuste kohta, niisamuti saab ning tuleb jagada infot kaitsealal sobivate ja keelatud tegevuste kohta;
- Loodusmaja-külastuskeskuse töötajad saavad korraldada operatiivset järelvalvet kaitset vajavate liikide ja koosluste üle;
- Külastajatest tuleneva koormuse ja mõjude kanaliseerimine korrastatud õppe- ja matkaradadele ning kindlatesse paikadesse, säästes nõnda ülejäänud looduslikke alasid;
- Kohalikul omavalitsusel ja kaitseala valitsejal tuleb määrata detailplaneeringule vajadusel (täiendavaid) kaitse- ja kasutustingimused, eriti mis puudutab hoonestamise ja arhitektuurinõudeid. Samuti tingimused, mis puudutavad hilisemat loodusmaja-külastuskeskuse opereerimist ning kavandatud tegevusi;
- Ehitustegevusega ja sellega kaasnevate tehnovõrkude, parklate jms. rajamisel lähtuda eelkõige lahendusest, mis oleks maksimaalselt loodusmaastikku säästvad;
- Soovitatav on eelistada olemasolevate teede/radade korrastamist ning kasutusele võttu uute teede/radade rajamisele;
- Arendaja peab loodusmaja-külastuskeskuse tegevuse kavandamisel järgima Lisa 11 esitatud Metsahoiu Sihtasutuse poolt koostatud „Vapramäe MKA Natura 2000 metsaelupaikade piiride täpsustamine ja seisundi hinnang“ esitatud Natura 2000 aladele metsade majandamise põhimõtteid!

9 VAJALIK KESKKONNASEIRE

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamise puhul on oluline teostada keskkonna järelvalvet järgmiselt:

1. Loodusmaja-külastuskeskuse ehitustegevuse käigus on vajalik teostada pidevat keskkonna järelvalvet, eesmärgiga tagada minimaalseim kahju maastikukaitseala looduskeskkonnale. Maastikukaitsealal tehtavad tööd tuleb kooskõlastada kaitseala valitsejaga (Tartumaa Keskkonnateenistus).
2. Pisteliselt seirata reovee kompaktpuhastist väljuva vee kvaliteeti ja keemilist koostist (P ühendite puhastumise efektiivsust puhastis), et veenduda puhasti toimimise efektiivsuses ning välistada Elva jõe reostamist. Puhastist väljuva vee kvaliteet peab vastama Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2001. a määrusega nr 269 "Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord" lisas 2 esitatud piirväärtustele või reovee puhastusastmetele ning kehtestatud reovee puhastamise ja heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise nõuetele. Määruses on esitatud ka nõuete täitmise kontrollimise meetmed.
3. Oht Elva jõe reostamisele väheneks, kui heitvesi enne jõkke juhtimist segatakse sinna juhitava sademeveega. Sademeveega segamine lahjendaks heitvee sisaldust enne jõkke suubumist.
4. Erilist tähelepanu tuleb pöörata maastikukaitsealal lõkkeplatside ja puhkekohtade heakorrale ning korraldada pidev jäätmete äravedu maastikult.
5. Tuleb teostada pidevat keskkonnaseiret Vapramäel asuvate looduskaitsealuste liikide ning muude piiranguid põhjustavate objektide seisundi kohta. Ohustatud seisundi tekkimisel tuleb piirata külastajate arvu või ohustatud alale ligipääsu.
6. Pidada arvestust loodusmaja-külastuskeskuse ning maastikukaitseala külastajate kohta (vastavalt Vapramäe MKA kaitse-eeskirjale lubatakse kaitsealal pidada üritusi millede osalejate arv ei ületa 50 inimest). Võimaluste piires hajutada külastusi. Looduskeskkonnale külastuskoormusest või muul viisil tekkinud oluliste kahjude ilmnemisel tuleb piirata külastajate arvu või ohustatud alale ligipääsu. Arvet võiks pidada ka külastamiste eesmärkide kohta.
7. Teostada külastuskeskuse lähiümbruse ning matka-ja loodusradade pinnase kahjustumise ja erosiooni seiret.

KOKKUVÕTE

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on koostöös Vapramäe maastikukaitseala valitseja ja RMK-ga alates 1997 aastast rajanud ning korrastanud kaitse all olevale Vapramäe maastikukaitsealale aktiivset ja loodussõbralikke eluviise harrastavale inimesele suunatud matkaradasid ning puhke- ja telkimiskohtasid. Et sihtasutuse tegevuses on üha enam suurenenud loodushariduse edendamise vajadus, on Arendajal tekkinud soov ning vajadus rajada Vapramäe loodepoolse osa mäe jalamil asuvale, ligikaudu 3,0 ha suurusele maa-alale (k.ü.t 52801:006:0014) loodusmaja-külastuskeskuse peahoone ja üks kuni kaks abihoonet.

Algatatud Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamise detailplaneeringu (algatatud Nõo Vallavolikogu 15.03.2007 otsusega nr 113) koostamise eesmärgiks seati täpsustada peahoone ehitamise asukoht, leida sellele parim võimalik lahendus, määrata kavandatavate tehnovõrkude ja -rajatiste paigutus ning lahendada hoonetele juurdepääsu võimalused ja parkimiskorraldus.

Arvestades kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid ning lähtudes Nõo Vallavalitsuse ning Tartumaa Keskkonnateenistuse poolt detailplaneeringule esitatud nõuetest (Nõo Vallavalitsuse korraldus nr. 68, 26. 03. 2007 ja Tartumaa Keskkonnateenistuse kiri nr 41-12-1/14498, 19.03.2007) algatati Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse poolt keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine, millega sooviti selgitada:

- Millised on detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid?
- Millised on võimalikud tagajärjed ning mõjude ulatus ümbritsevale keskkonnale seoses detailplaneeringus kavandatud tegevuste alustamisega?
- Kas ja millisel maa-alal ohustab kavandatav loodusmaja-külastuskeskuse rajamine ning selle hilisem tegevus Vapramäe maastikukaitseala kui Natura 2000 loodusala looduskaitsete eesmärkide elluviimist ning jätkusuutlikust?

Planeeritav tegevus loodusmaja ja külastuskeskuse ehitamise näol on mõneti konfliktne, sest ühelt poolt soovitakse alustada ehitustegevust maastikukaitsealal ja teiselt poolt soovitakse väärtustada ning eksponeerida laiemale üldsusele Vapramäe, Vellavere ja Vitipalu piirkonna loodusväärtusi, propageerida loodusesõbralikku eluviisi ning arendada loodushariduse edastamist.

Ehitustegevus on kavandatud tegevuse juures olulisim keskkonnamõju allikas, põhjustades nii ehitustegevusest tulenevalt lühiajalisi negatiivseid mõjusid detailplaneeringu alale ja selle lähiümbruskonnale – kavandatud ehitustegevusega kaasneb ehitismüra, müra transpordist, toimub intensiivne pinnase ja taimkatte tallumine kuni pinnaskihi eemaldamiseni ning sellega pöördumatu keskkonnakahju põhjustamiseni, ehitusjäätmete teke, hilisema käitluse käigus võidakse tekitada püsivaid pikaajalisi ning pöördumatuid muutusi detailplaneeringuga seotud alal ja selle lähiümbruskonnas.

Detailplaneeringuga kavandatav ehitustegevus võib lühiajaliselt või isegi püsivalt mõjutada ehitusala vee- ja niiskusréžiimi seoses märkimisväärse pinnasetöödega. Ehituse alune

pind ja sageli veel laiemaltki kaetakse pinnasekatte materjalidega, põhjustades loodusliku pinnase funktsioonide täielikku hävimist.

Maastikukaitseala arendamine loodusturismi sihtkohana tõstab ala külastatavust ning mõjutab seetõttu oluliselt ümbritsevat looduskeskkonda (nii taimestikku kui loomastikku). Kaalutletud loodus- ja matkaradade ning puhkekohtade planeerimisega on võimalik inimõju kanaliseerida ja olulist mõju looduskeskkonnale piiritleda kitsamale alale, mitte tervel maastikukaitsealal. Külastajate suunamine spetsiaalselt ettenähtud matka- ja kallasradadele ning selleks ettevalmistatud puhkekohtadesse võimaldab negatiivseid mõjusid oluliselt leevendada. Peamiseks negatiivseks mõjuks seoses ala külastatavuse tõusuga on oht ületada looduse taluvuse piiri. Eeldatavalt suurenevad külastajate vood põhjustavad pinnase ja kallasradade taimestiku mahatallamist, võimalik on erosiooni-alade laienemine, seda eelkõige loodusmaja vahetus ümbruses. Võimalik on ka loodusradade soovimatu laienemine.

Metsade koormustaluvus on kasutuskoormus, mida suudab mets taluda, säilitades senised metsa väärtusomadused (puhkevõimaluste kvaliteet, puhkeala ökoloogiline kvaliteet, puhkeala kasutajate rahulolu, metsa/maastiku hea seisund).

Planeeritav ala asub Vapramäe jalamil, tagasihoidliku kaldega alal. Nõlvadel paiknevad alad on erosiooni suhtes kõige tundlikumad. Intensiivselt kasutatavatel aladel (loodusmaja ja külastuskeskuse ümbrus eeldatavasti seda on) on võimalik olulise mõju tekitamine taimestiku katteväärtusele, liigilisele koosseisule ja seisundile. Tallamisõrnad liigid võivad hävineda või asenduda tallamiskindlamatega.

Puhkealadel on täheldatud järgmisi negatiivseid ilminguid:

- Vigastatakse puid ja põõsaid, nende seisund halveneb;
- Tallatakse ja vigastatakse metsapuude looduslikku uuendust, alusmetsa;
- Teeäärsetele metsaalustele kuhjatakse prügi;
- Sagenevad metsatulekahjud;
- Kahjustatakse pinnast, alustaimestikku, samblaid ja samblikke ning sellele võib järgneda pinnase vee – ja tuuleerosioon;
- Teedel ja radadel tiheneb pinnas ja vigastatakse juuri, tekib erosioon. Seetõttu halveneb metsa seisund ning pidurdub juurdekasv.

Loodusmaja- ja külastuskeskuse rajamine toob endaga kaasa pinnase ja taimestiku tallumise või nende hävitamise/eemaldamise - hoonete alusel pinnal, parkla alusel pinnal ning külastuskeskuse hoone teenindusteede, jalgteede ja teenindusala alusel pinnal.

Otsene mõju keskkonnale ei piirdu pelgalt vaid ehitusalaga, vaid teatav surve tekib ka loodusmaja lähiümbrusele, mis väljendub peamiselt pinnase ja taimekatte tallumisega, puhkealade ja loodusradade prahistamisega, võimalik on ka lähemate puude (nt. telkimisalade ja lõkkekohtade lähiümbruses) kahjustumised, jne.

Võimalik on õhureostuse ja pinnasereostuse mõningane suurenemine seoses külastajate poolt suureneva autoliiklusega loodusmaja-külastushoone juurde ning ligipääsu teede

vahetusse lähedusse jäävate elupaikade, loomastiku ja taimestiku tavapärase elutegevuse häirimine. Samas on Vapramäe maastikukaitseala aastakümneid olnud paljudele inimestele aktiivseks puhkuseviiside harrastamise kohaks. Seega võib arvata, et siinne keskkond on harjunud inimeste lähedusega ning mõningast külastatavuse suurenemist pidada loomastiku häirimise seisukohalt väheoluliseks.

Arvestades senist maastiku külastatavust ja puhkemaastikuna kasutamist ei peaks loodusmaja ja külastuskeskuse rajamisega ning eeldatava külastajate arvu kasv olulisel määral otsest negatiivset keskkonnamõju suurendama, kuna olemasolev teede- ja radadevõrk ning praegune külastajate maht otseselt ei too kaasa olulisel määral täiendavat negatiivset keskkonnamõju taimedele, küll aga võib kaudselt negatiivne mõju olla külastajate poolt prahi mahajätmine loodusesse. Reaalne oht on taimede ja pinnase tallumine radadel ja kogunemiskohtades. Seoses külastatavuse suurenemisega on võimalik pinnase lõhkumine ja erosioon.

Detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei oma olulist mõju kliimale, vee- ja õhukvaliteedile. Leevendatavate meetmetena on rakendatavad ranged tingimused detailplaneeringu realiseerimiseks ja ehitustegevuseks.

Detailplaneeringu kohaselt ehitustegevuseks kavandataval alal ning selle vahetus läheduses (eeldataval otsesel mõjualal ca 50 – 100 m raadiuses) kaitsealuseid liike ja kasvukohti ei ole. Lähim kaitsealuse liigi kasvukoht asub ca 300 m kaugusel planeeritavast loodusmaja-külastuskeskuse asukohast.

Positiivsete mõjudena võib esile tõsta, et kavandatakse loodusväärtuste ja maastiku puhkeväärtust eksponeerimist laiemale avalikkusele. Looduse õpperadade ja matkaradade arendamisega, viidastamisega on võimalik esitleda külastajatele maastikulisi ja looduslikke väärtusi, paranevad lähiümbruse elanike, spordihuviliste ja külastajate liikumisvõimalused, pakutakse kõigile huvilistele positiivseid emotsioone ja võimalust looduses vaba aega sportlikult ning tervislikult veeta. Seoses loodusmaja ja külastushoone ehitamisega, nende ülalpidamisega ja maastikukaitseala arendamise ja hooldamisega on võimalik toetada kohalikku tööhõivet ja ettevõtlust.

Loodusmaja-külastuskeskuse asukoht nr 3 on planeeritud alale, kus taimestik on tallamise tulemusena juba kahjustatud ning jalgrajad asuvad suures osas praegu kasutatavatel radadel, kus looduslik taimestik on osaliselt või kohati täielikult hävinenud. Mõju on väheoluline või tagasihoidlik eeldusel, et inimtegevusest mõjustatud ala olulisel määral ei laiene loodusliku taimkatte säilitanud aladele.

Kui loodusmaja-külastuskeskuse ümbrus planeeritakse seni loodusliku taimkattega ja kõrghaljastusega aladele (asukoha variandid 1 ja 2), siis võivad kavandatavad tegevused põhjustada olulist taastumatut keskkonnamõju. Asukohaalternatiivide 1 ja 2 valimise korral kaasneb vajadus ehitiste alusel pinnal täielikult ning hoovialal osaliselt teostada, kuni paarikümne puu (valdavalt raieküpsed kuused) mahavõtmist ja ehitusaluse pinna ning kogu hooviala täitmist pinnasmaterjaliga.

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse DP koostamisel on järgitud kõiki kehtivaid õigusakte ning on arvestatud DP piirkonda mõjutavate planeeringute ja muude asjasse puutuvate dokumentidega.

KSH aruannet koostanud ekspertrühma eelistus on loodusmaja-külastuskeskuse asukoha variant 3, mis looduse seisukohalt vajab vähemal määral puude maha võtmist, on juba aastaid olnud tugevalt inimeste poolt mõjutatud ning seega välditakse maksimaalselt loodusliku taimkatte hävinemist.

Järeldusena osutab käesolev keskkonnamõju hindamine, et kavandatav tegevus ei oma olulist (mitteaktsepteeritavat) negatiivset mõju juhul, kui rakendatakse soovitatud leevendusmeetmeid, teostatakse pidevat seiret ja hoonete ehitamisel ning hilisemal ekspluateerimisel suhtub Arendaja loodussäästvalt ja heaperemehelikult kogu projekti arendamisesse.

KASUTATUD MATERJALID

Tartumaa keskkond. Tartumaa keskkonnateenistuse väljaanne 2001

“Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”, Tartumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneering. Tartu Maavalitsus 2004

Tartumaa maakonnaplaneering. Tartu Maavalitsus 2006

Nõo valla arengukava 2004-2008. Nõo Vallavalitsus 2003

Nõo valla arengukava. Strateegia 2020. Investeeringute kava aastateks 2008-2011. Nõo Vallavalitsus 2007

Nõo valla üldplaneering. Nõo Vallavalitsus 2007

Eesti Looduse Infosüsteem EELIS andmebaasid

Maa-ameti kaardiserver. URL= <http://xgis.maaamet.ee/>

Nõo valla koduleht. URL= <http://www.nvv.ee>

Elva puhkepiirkonna külastatavusuuring. Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia 2006

Vellavere-Vapramäe-Vitipalu Sihtasutuse koduleht. URL= <http://www.vvvs.ee>

Tartu-Elva teelõigu T3 projekteerimismaterjalid. URL= <http://tarturoad.estdan.ee/>

Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskiri (11.08.2007 eelnõu)

Taivo Aasma, Ekspertarvamus Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja tsoneeringu projekti kohta, 2006

Valdeko Lukken, Kreeta Sipelgas, Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneering 2008

LISAD

LISA 1 Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse rajamise KSH programm

Nõo vallas Vapramäele loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Käesolev keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on koostatud lähtudes *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest* (RTI, 24.03.2005, 15, 87). Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on selgitada, hinnata ja kirjeldada Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse poolt kavandatud Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevatest muutustest tingitud eeldatavat otsest ja kaudset mõju Elva jõe ja Vapramäe maastikukaitseala lähiala keskkonnale, analüüsida negatiivse mõju vältimise või leevendamise võimalusi ning teha ettepanek sobivaima lahendusvariandi valikuks.

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE PROTSESSI OSAPOOLED

Isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle planeerimisdokumendi vastu:

Tegevuse Arendaja:

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, keda esindab juhatuse esimees Gea Järvela
Tel 50 88 359; e- post: gea@nvv.ee

Keskkonnamõju hindaja:

Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab juhatuse esimees Olavi Hiimäe (litsents KMH0101);
Tel: 527 8 027; e- post: olavi.hiimae@ttu.ee

Töörühma juht, Olavi Hiimäe on omandanud kõrghariduse Tartu Ülikoolis, majandusgeograafia erialal, on Stockholmi Tehnikaülikooli keskkonnateaduste magister ja omandab doktori teaduskraadi Uppsala Põllumajandusülikoolis, Rootsi KMH-Keskuses. On Eesti Maaülikoolis ja Tallinna Tehnikaülikoolis õppeaine „Keskkonnamõjude hindamine ja keskkonnajuhtimissüsteemid” õppejõud. On osalenud mitmetel ruumilise planeerimise, keskkonnakorralduse, KMH ja KSH koolitustel ning on olnud vastutavaks eksperdiks 15 KMH ja KSH projektis. Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja asjakohaseid õigusakte.

Töögrupp:

Anneli Palo – TTÜ Säästva Tehnoloogia Instituudi teadur, keskkonnakaitse doktor, bioloog – tehniline ekspert.
Andres Hiimäe – Maa-ameti Geoinformaatika osakonna peaspetsialist, geograaf – tehniline ekspert.

* Täiendavaid eksperte kaasatakse vajadusel keskkonnamõju hindamise käigus.

Detailplaneeringu koostaja:

Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ, keda esindab Valdeko Lukken

Tel: 525 5566; E-post: valdeko@mab.ee

Otsustaja:

Nõo Vallavalitsus - kohaliku arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja, keda esindab Keskkonnaosakonna juhataja Sven Tarto

Tel: 745 5332; e- post: sven@nvv.ee.

Järelvalvaja:

Tartumaa Keskkonnateenistus - KSH järelvalvaja huvi ja funktsioon on tagada KSH protsessi seadusejärgsus

Pädevate asutuste seisukohad:

Vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §36 tuleb keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koostamisel programmi sisu osas seisukohta küsima olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust vähemalt Sotsiaalministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, keskkonnateenistusest või kohaliku omavalitsuse organilt.

Projekti raames küsitakse seisukohad Tartumaa Keskkonnateenistusest, vastavalt Tartumaa keskkonnateenistuse kirjale 14.03.2007 nr 41-12-I//14498 ka Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva - Tartu regioonilt ning kohaliku omavalitsuse organilt. Seisukohad lisatakse projekti lisadesse ja ettepanekute alusel täiendatakse KSH programmi.

Avalikkus:

Vapramäe maastikukaitseala ulatuses planeeringu alaga piirnevate kinnistute omanikud või projekti otseselt või kaudselt puutuvad isikud, kellel on põhjendatud huvi planeerimisdokumendi vastu ja kes on maksimaalselt huvitatud kõrge kvaliteediga elukeskkonnast.

KSH käigus asjaolude selgumisel võib mõjutatavate ja/või huvitatud isikute ja asutuste nimekiri täieneda.

PLANEERITAV TEGEVUS

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on koostöös Vapramäe maastikukaitseala valitseja ja RMK-ga rajanud ning korrastanud 1997 aastast alates kaitse all olevale Vapramäe maastikukaitsealale matkarajad, puhke- ja telkimiskohad. Vapramäe kaitseala (99.4 ha) on Natura 2000 ala, kood EE0080309. Et sihtasutuse tegevuses on üha enam suurenenud loodushariduse edendamine piirkonnas, on Arendajal tekkinud vajadus kaasaegse Loodusmaja-külastuskeskuse ehitamiseks. Kavandatav Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskus on seotud 1998. a. alustatud ja osapooltega kooskõlastatud projektiga „Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine“.

Arendaja sooviks on Loodusmaja-külastuskeskuse peahoone ja ühe abihoone rajamine Vissi külas asuvale, ligikaudu 3,0 ha suurusele maa-alale (k.ü.t 52801:006:0014). Algatatud detailplaneeringuga täpsustatakse hoone ehitamise asukoht, leitakse sellele parim võimalik lahendus, määratakse kavandatavate tehnovõrkude ja -rajatiste paigutus ning lahendatakse hoonetele juurdepääsu võimalused ja parkimiskorraldus. Arendustegevust soovitakse ellu viia kinnistu loode poolses osas, kunagise Tartu - Elva maantee piirkonnas (Joonis 1).

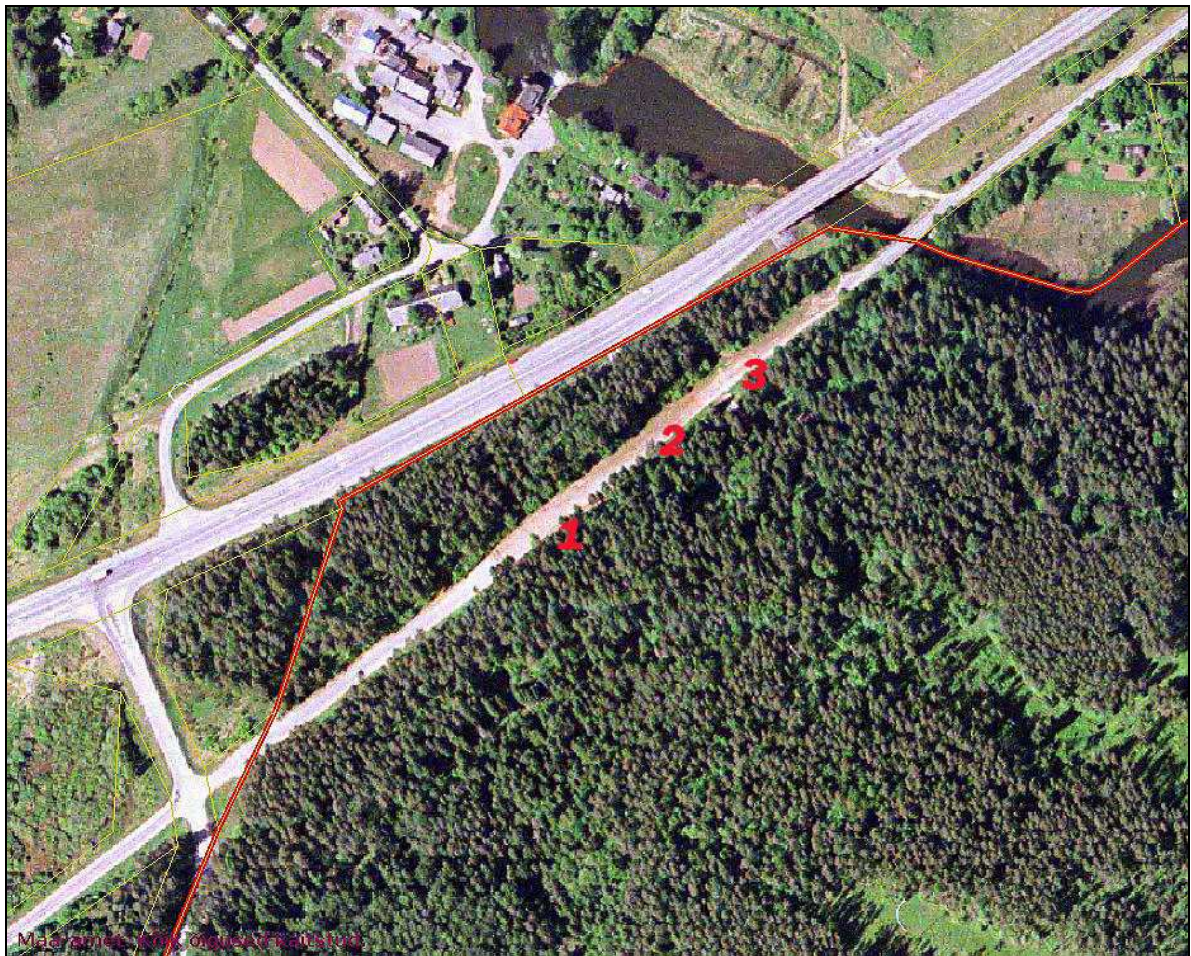
Arvestades kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid ning lähtudes Nõo Vallavalitsuse ning Tartumaa Keskkonnateenistuse poolt detailplaneeringule esitatud nõuetest (Nõo Vallavalitsuse korraldus nr. 68, 26. 03. 2007 ja Tartumaa Keskkonnateenistuse kiri nr 41-12-1/14498, 19.03.2007) koostatakse vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõjuhindamissüsteemi seaduse* (RTI, 24.03.2005, 15, 87), § 33 alusel keskkonnamõju strateegiline hindamine, millega selgitatakse:

- Detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid? Millised on võimalikud tagajärjed ning mõjude ulatus ümbritsevale keskkonnale seoses detailplaneeringus kavandatud tegevuste alustamisega?
- Kas ja millisel maa-alal ohustab kavandatav tegevus Vapramäe maastikukaitseala kui Natura 2000 loodusala looduskaitse eesmärkide elluviimist ning jätkusuutlikust? Milline on kavandatava ehitustegevuse mõju elupaigatüübile 9050? Milline on Loodusmaja-külastuskeskuses läbi viidavate tegevuste mõju elupaigatüüpidele 9050 ja 9060?

Planeeritava tegevusega kaasneva keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestatakse järgmiste punktidega:

- Seadustest tulenevate tegevuspiirangutega;
- Kooskõlastust vajavate organisatsioonide ettekirjutustega;
- Eelkõige järgitakse looduskaitse põhimõtteid ning püütakse otsida võimalusi keskkonnale pöördumatute ja kahjulike tagajärgede minimeerimiseks;
- Analüüsitakse võimalikke maastikuilme muutusi.
- Soovitustes lähtutakse põhimõttest säilitada miljööväärtuslikud maastikuosad;
- Tagatakse looduskaitse objektide kaitse;
- Kuna tegevuspaik asub Vapramäe maastikukaitsealal ja piirneb Natura 2000 loodusala, siis piirkonna hilisemal majandamisel arvestatakse seadustest tulenevate ning loodussäästvatel põhimõtetel lähtuvate piirangutega.

Joonis 1 Kavandatav arendustegevuse ala (numbrid kaardil viitavad loodusmaja-külastuskeskuse esialgsetele alternatiivsetele asukohtadele)

TEAVE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE SISU KOHTA

Sissejuhatus

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse detailplaneeringu algatamise eesmärk
Kavandatava tegevuse õiguslikud alused

Mõjutatava keskkonna kirjeldus

Olemasolev olukord

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitusprojekti arendamisega kaasnevad eeldatavad keskkonnamõjud

KSH põhimõtted. Metoodika.

Keskkonnamõju strateegilise hindamisel kasutatakse Saaty hindamismetoodikat (Morris, Therivel, et al. "Methods of Environmental Impact Assessment" – Oxford Brookers University, UCL Press 1996), kus eeldatavaid tekkivaid mõjusid hinnatakse vastavalt mõjude suurusele, kestvusele, mõjude suunale ning mõjude olulisusele ning Euroopa Komisjoni poolt soovitatud Natura 2000 alade oluliselt mõjutatavate kavade ja projektide hindamiseks esitatud hindamismetoodikat.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise tegevuskava

Keskkonnamõju strateegilise hindamise protsess

Keskkonnamõjude eeldatava vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, positiivse ja negatiivse toime hinnang, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele.

Hindamismaatriksis hinnatavad looduskeskkonna, majanduslikud ning sotsiaal-kultuurilised tegurid

Alternatiivide kirjeldus

0-ALTERNATIIV

ALTERNATIIV 1 - Arendaja poolt kavandatav tegevus, asukoht 1

ALTERNATIIV 2 - Arendaja poolt kavandatav tegevus, asukoht 2

ALTERNATIIV 3 - Arendaja poolt kavandatav tegevus, asukoht 3

ALTERNATIIV 4 - Tartu-Elva kiirtee projekteerimisel muudetakse vana Tartu-Elva mnt kogujateeks

Maatrikstabeli hindamistulemuste analüüs

Alternatiivide võrdlus ning alternatiivide valiku põhjendus

Leevendavad meetmed

Järeldused ja soovitused. Seire ning eeluuringute vajadus.

Soovitused Arendajale

Soovitused Otsustajale ja Järelvalvajale

Teave keskkonnamõju hindamisel kasutatud allikate kohta.

Ülevaade keskkonnamõju strateegilise hindamise, avalikkuse kaasamise ja konsultatsioonide tulemustest.

Aruande kohta esitatud ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste koopiad.

Ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitajatele saadetud kirjade koopiad.

Aruande kohta esitatud ettepanekute ning vastuväidetega arvestamise selgitus.

Aruande kohta esitatud ettepanekute ning vastuväidetega mitteamvestamise põhjendus ja vastused küsimustele. Aruande avaliku arutelu protokoll.

Aruande kohta esitatud ettepanekute ning vastuväidetega mitteamvestamise põhjendus ja vastused küsimustele.

Aruande avaliku arutelu protokoll.

VAPRAMÄE LOODUSMAJA-KÜLASTUSKESKUSE RAJAMISE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TEGEVUSKAVA

Vapramäe loodusmaja/-keskuse KSH algatamine		Märts 2007
Arendaja (kaasates eksperti) koostab KSH programmi	7 päeva	Juuni 2007
Seisukohtade küsimine Nõo Vallavalitsuselt, Tartumaa Keskkonnateenistusest ja Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva-Tartu regioonilt.	30 päeva	August 2007
KSH programmi avalikustamine	14 päeva	August 2007
KSH programmi täiendamine	7 päeva	August 2007
Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kinnitamine/kinnitamata jätmise otsuse põhjendamine	30 päeva peale KSH programmi esitamist	September 2007
KSH aruande koostamine	60 päeva	Oktoober 2007
KSH aruande esitamine *		November 2007
KSH aruande avalikustamisest teavitamine	21 päeva peale aruande esitamisest	November 2007
Arendaja organiseerib KSH ja planeeringu avaliku väljapaneku ning avaliku arutelu Nõo Vallavalitsuses	30 päeva	Detsember 2007
Avalikul väljapanekul ja arutelul laekunud ettepanekute ja küsimustele vastamine ning aruande täiendamine	7 päeva	Detsember 2007
Korrigeeritud KSH aruande esitamine	14 päeva pärast avalikku arutelu	Jaanuar 2008
KSH aruande kinnitamine, kinnitamata jätmise otsuse põhjendamine	30 päeva peale aruande esitamisest	Veebruar 2008

* Tabelis esitatud tööde teostamise kestvus on minimaalselt viis kuud, mis võib muutuda kui mõjude hindamise koostamisel peaksid ilmnenema kohaliku omavalitsuse või teiste projektiga seotud ametkondade või avalikkuse poolt esitatud täiendavad vaidlusalused küsimused.

23.06.2007

.....

Olavi Hiimäe
Keskkonnaekspert

.....

Gea Järvela
Arendaja

LISAD

1. Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamise algatamise teatis
2. Lähteülesanne;
3. Nõo Vallavolikogu 15. märtsi 2007 otsus nt 113 detailplaneeringu algatamine ja detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta;
4. Nõo Vallavalitsuse 26. märtsi 2007 korraldus nr 68 detailplaneeringu lähteseisukohtade kinnitamine, detailplaneeringu koostamise lepingu sõlmimine;
5. Tartumaa keskkonnateenistuse kiri 01.03.2006 nr 7-1.1/2-3 koos Riikliku Looduskaitsekeskuse 14.03.2007 kirjaga nr 5.7-1/149;
6. Nõo Vallavalitsuse kommentaarid KSH programmile, 30. juuli 2007 kiri nr 8-5/1002-1
7. Tartumaa Keskkonnateenistuse seisukohad-täiendused KSH programmile, 23.07.2007, kiri nr 41-12-1/19167-3
8. Arendaja ja eksperdi vastuskiri Tartumaa Keskkonnateenistusele
9. Riiklik Looduskaitsekeskus Jõgeva –Tartu regiooni soovitusel KSH programmi täiendamiseks, 02.08.2007 kiri nr.JT 5.7-1/452-2
10. Arendaja ja eksperdi vastuskiri Riiklik Looduskaitsekeskus Jõgeva –Tartu regiooni soovitustele KSH programmi täiendamiseks
11. Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse KSH programmi avalikustamise teatis Ametlikes Teadaannetes ja Nõo valla lehes
12. Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse KSH programmi avalikustamise koosoleku protokoll ja osalejate nimekiri

LISA 1 Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamise algatamise teatis

Ametlikud Teadaanded		Kasutajatugi
21.03.2007	Keskkonnamõju hindamise teated	
Nõo Vallavolikogu 15. märtsi 2007 otsusega nr 113 algatati detailplaneeringu koostamine Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osale (Vapramäe loodusmaja) ja otsustati algatada detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Detailplaneeringu eesmärgiks on kruntide moodustamine olemasolevale teele ja planeeritavale loodusmajale, loodusmaja krundile ehitusõiguse, juurdepääsu ja parkimiskorralduse määramine. Planeeritava ala pindala on ligikaudu 3,0 ha. Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Nõo Vallavalitsus (aadress Voika 23, 61601 Nõo alevik), algataja ning kehtestaja on Nõo Vallavolikogu (Voika 23, 61601 Nõo alevik). Detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati, kuna planeeritav ala asub Vapramäe maastikukaitsealal, mis on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku ala ning võib ilmneda keskkonnamõju, mis võib ületada tegevuskoha keskkonnataluvust ja põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi. Detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda 30 päeva jooksul alates otsuse tegemisest Nõo Vallavalitsuses tööajal (aadress Voika 23, 61601 Nõo alevik).		
www.ametlikudteadaanded.ee		

LISA 2 Lähteülesanne

LÄHTEÜLESANNE

Vapramäele Loodusmaja ehitamiseks strateegilise keskkonnamõju hindamise läbiviimine

Tellija: Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus, Voika 23, Nõo, Tartumaa

Olukorra iseloomustus:

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on teinud Nõo Vallavalitsusele detailplaneeringu algatamise taotluse. Tartumaa keskkonnateenistus on nõustunud detailplaneeringu algatamisega Vapramäele loodusmaja püstitamise eesmärgil. Detailplaneeringu koostamise käigus tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine (alus: keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus § 33 lg 1 p 4).

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus (edaspidi VVV SA) on asutatud piirkonna omavalitsuste, Tartu Maaspordiliidu ja 3 eraisiku poolt. Sihtasutus koordineerib piirkonnas kolme kaitseala (Elva-Vitipalu maastikukaitseala ja Vapramäe maastikukaitseala, Vellavere kaitsealused üksikobjektid ja osaliselt Keeri-Karijärve looduskaitseala) majandustegevust. SA on koostöös kaitseala valitseja ja RMK-ga rajanud matkarajad, puhke- ja telkimiskohad eelpoolnimetatud aladele. Et sihtasutuse tegevuses on üha enam suurenenud loodushariduse edendamine piirkonnas, on tekkinud vajadus kaasaegse Loodusmaja ehitamisele.

Vapramägi võeti esmakordselt kaitse alla juba 1927 aastal. Vapramäe kaitseala suuruseks on 99.4 ha. Vapramäe on Natura 2000 ala, kood EE0080309.

1998. aastal valminud projekt „Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine“ on kooskõlastatud kõikide osapooltega ning eelpoolnimetatud projektis oli planeeritud info-teenindusmaja ehitus. Algatatud planeeringuga täpsustatakse hoone ehitamise asukohta ja leitakse sellele parim võimalik lahendus. Kavandatav Vapramäe Loodusmaja-Infokeskus on seotud eelpoolnimetatud projektiga „Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine“. Tegemist on esialgselt planeeritud hoone sõnastuse ja funktsioonide täpsustamisega.

Töö eesmärk: Viia läbi koos planeeringu läbiviimisega strateegiline keskkonnamõju hindamine Loodusmaja ehitamiseks Vapramäele vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (§-d 31 – 45.)

Peatöövõtja ülesandeks on:

Strateegiline keskkonnamõju hindamine (SKMH) vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (§-d 31 – 45.)

Töövõtja peab jälgima eelpoolnimetatud seadusest kinnipidamist vajalike dokumentide avalikustamisel, kooskõlastamisel, seisukohtade küsimisel ja vastuvõtmisel.

Töövõtt peab sisaldama:

1. Lähteandmete kogumist ja täpsustamist;
2. Strateegilise Keskkonnamõju hindamise programmi koostamist ja kooskõlastamist (sisu osas seisukoha küsimist) Tartumaa keskkonnateenistusega.
3. SKMH programmi avalikustamisel osalemist, vajadusel programmi täiendamist;
4. Keskkonnamõjude hindamist;
5. SKMH aruande koostamist;
6. SKMH aruande avalikul arutelul osalemist;

7. SKMH aruandesse vajalike paranduste sisseviimist (lisatud on kolmandate isikute ettepanekud ja selgitanud nendega arvestamise või mittearvestamise põhjusi);
8. Töövõtja peab koostama vastused avalikustamise käigus laekunud ettepanekutele;
9. Töövõttu kuuluvad ka kõik eraldi väljatoomata tööd, mis on vajalikud Ostja poolt määratletud lõpptulemuse saavutamiseks;
10. SKMH peab tegema koostööd planeeringu koostajaga.

Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju võib hinnata või hindamist juhtida ekspert, kes vastab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 34 (Keskkonnamõju strateegilise hindamise õigus) toodud tingimustele.

Soovitav on, et strateegilist keskkonnamõju hindab või hindamist juhib füüsiline isik, kellel on keskkonnamõju hindamise litsents, või juriidiline isik asjakohase litsentsiga töötaja kaudu (edaspidi *ekspert*).

Töö teostamine tähtaeg: Töö läbiviimise tähtaeg peab olema kooskõlas planeeringu läbiviimise tähtajaga.

Pärast keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamist koostab keskkonnamõju strateegilise hindamise ekspert koostöös strateegilise planeerimisdokumendi koostajaga keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi.

Pakkumisele lisada strateegilise keskkonnamõju hindamise läbiviija või läbiviijad ning nende pädevus.

Pakkumisel esitada ligikaudne töö teostamiseks vajalik aeg kuudes ja võimalusel täpsustav ajakava ning töö etappide kirjeldus.

Pakkumisega esitada strateegilise keskkonnamõju hindamise läbiviimise maksumus kujul:

Pakkumise maksumus

Käibemaks

Pakkumise maksumus kokku koos käibemaksuga:

Pakkumine võib olla tegevuste ja ühikute kaupa täiendavalt lahti kirjutatud.

Pakkumisele lisada kinnitus, et pakkumine on jõus 90 päeva.

Pakkumine edastada elektrooniliselt aadressile gea@nvv.ee

- LISA 3 Nõo Vallavolikogu 15.03.2007 otsus nt 113 detailplaneeringu algatamine ja detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta;

NÕO VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Nõo

15. märts 2007 nr 113

Detailplaneeringu algatamine
ja detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise
hindamise algatamine

Vapramäe–Vellavere–Vitipalu Sihtasutus on Nõo Vallavalitsusele esitanud taotluse algatada detailplaneering Vapramäe maastikukaitsealal asuvale endisele Tartu-Elva maanteeelõigule sooviga kinnistu jagada ja määrata ca 0,5 ha suurusele maa-alale ehitusõigus Vapramäe Loodusmaja ehitamiseks.

Katastriüksuse 52801:006:0014 valitseja on Riigimetsa Majandamise Keskus; katastriüksuse olemasolev maakasutuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa.

Tartumaa keskkonnateenistus kaitseala valitsejana on nõustunud detailplaneeringu algatamisega ja teinud ettepaneku detailplaneeringu koostamise käigus keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimise kohta.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2, Planeerimisseaduse § 3 lõike 2, § 9, § 10 lõigete 5 ja 7, § 12 lõike 1, Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 2, § 29, § 33 lõike 1 punkti 4, § 35 lõigete 1, 5 ja 6, Nõo valla ehitusmääruse punkti 3.5, Nõo Vallavolikogu 29. juuni 2006 määrusega nr 15 kehtestatud Nõo valla üldplaneeringu ja eelpool toodu alusel Nõo Vallavolikogu

otsustab:

1. Algatada Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu koostamine.
- 1.1. Detailplaneeringu eesmärgiks on kruntide moodustamine olemasolevale teele ja planeeritavale loodusmajale, loodusmaja krundile ehitusõiguse, juurdepääsu ja parkimiskorralduse määramine. Planeeritava ala pindala on ligikaudu 3,0 ha.
2. Kooskõlastatud detailplaneering tuleb esitada vallavalitsusele vastuvõtmise korraldamiseks hiljemalt kahe aasta jooksul planeeringu lähteseisukohtade kinnitamise kuupäevast arvates. Vallavalitsus võib põhjendatud taotluse alusel pikendada detailplaneeringu esitamise tähtaega. Kui detailplaneering ei ole tähtaegselt esitatud, kaotab detailplaneeringu algatamise otsus kehtivuse.
3. Detailplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Nõo Vallavolikogu (aadress Voika 23, 61601 Nõo alevik), korraldaja on Nõo Vallavalitsus (aadress Voika 23, 61601 Nõo alevik).
4. Algatada Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine, kuna:

- 4.1. Tartumaa keskkonnateenistus kaitseala valitsejana on pidanud detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist vajalikuks.
- 4.2. planeeritav ala asub Vapramäe maastikukaitsealal, mis on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku ala ning võib ilmneda keskkonnamõju, mis võib ületada tegevuskoha keskkonnataluvust ja põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi.
5. Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda 30 päeva jooksul alates otsuse tegemisest Nõo Vallavalitsuses tööajal (aadress Voika 23, Nõo alevik).
6. Teatada:
 - 6.1. detailplaneeringu algatamisest päevalehes "Postimees";
 - 6.2. detailplaneeringu algatamisest Tartu maavanemale;
 - 6.3. keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest Tartumaa keskkonnateenistusele;
 - 6.4. keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja Nõo Valla Lehes;
7. Otsus jõustub selle teatavakstegemisest detailplaneeringu algatamise taotluse esitajale Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutusele.

Jaanus Järveoja
Volikogu esimees

Otsus teatavaks tehtud "....." 2007

LISA 4 Nõo Vallavalitsuse 26.03.2007 korraldus nr 68 detailplaneeringu lähteseisukohtade kinnitamine, detailplaneeringu koostamise lepingu sõlmimine;

NÕO VALLAVALITSUS

KORRALDUS

Nõo

26. märts 2007 nr 68

Detailplaneeringu lähteseisukohtade
kinnitamine,
detailplaneeringu koostamise
lepingu sõlmimine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2 ja § 30 lõike 1 punkti 2, Planeerimisseaduse § 9, § 10 lõike 5 ja § 13 lõike 2, Nõo Vallavolikogu 26. juuni 2003 määrusega nr 15 kehtestatud "Nõo valla ehitusmääruse" punktide 4.2 ja 4.9, Nõo Vallavolikogu 29. juuni 2006 määrusega nr 15 kehtestatud Nõo valla üldplaneeringu, Nõo Vallavolikogu 15. märtsi 2007 otsuse nr 113 "Detailplaneeringu ja detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine" ning Tartumaa Keskkonnateenistuse 19. 03. 2007 kirja nr 41-12-1/14498 alusel Nõo Vallavalitsus annab

korralduse:

1. Kinnitada Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) detailplaneeringu lähteseisukohad vastavalt lisale.
2. Sõlmida Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutusega leping punktis 1 nimetatud detailplaneeringu koostamise kohta.
3. Kooskõlastatud detailplaneering tuleb esitada vallavalitsusele vastuvõtmise korraldamiseks hiljemalt kahe aasta jooksul planeeringu lähteseisukohtade kinnitamise kuupäevast arvates. Vallavalitsus võib põhjendatud taotluse alusel pikendada detailplaneeringu esitamise tähtaega. Kui detailplaneering ei ole tähtaegselt esitatud, kaotab detailplaneeringu lähteseisukohti kinnitav korraldus kehtivuse.
4. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse juhatusele.

Rain Sangernebo
Vallavanem

Aira Laul
Vallasekretär

Korraldus teatavaks tehtud " ... " 2007

Kinnitatud Nõo Vallavalitsuse
26. märtsi 2007 korraldusega nr 68

Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja)
detailplaneeringu

LÄHTESEISUKOHAD

Planeering on algatatud Nõo Vallavolikogu 15. märtsi 2007 otsusega nr 113.
Juhul, kui detailplaneeringu koostamise protsessis muutuvad lähteseisukohad ja Nõo Vallavalitsus on muudatustega nõustunud, ei kuulu kinnitatud lähteseisukohad muutmisele.

1. Planeeringu eesmärk

Planeeritava ala pindala on ligikaudu 3,0 ha.

Detailplaneeringu eesmärgiks on kruntide moodustamine olemasolevale teele ja planeeritavale loodusmajale, loodusmaja krundile ehitusõiguse, juurdepääsu ja parkimiskorralduse määramine. Detailplaneeringu ala piirid on näidatud joonisel lisas 1.

2. Planeeringualale jäävate kruntide omanikud ja valdajad

2.1. Katastriüksuse 52801:006:0014 omanik on Eesti Vabariik, haldaja Riigimetsa Majandamise Keskus; katastriüksuse olemasolev maakasutuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa; pindala 77,4 ha.

3. Kehtivad planeeringud ja arvestamisele kuuluvad varem koostatud planeeringud, hoonestuskeemid ja projektid

- 3.1. Nõo valla üldplaneering (Nõo Vallavalitsus ja AS K & H 2006), kehtestatud Nõo Vallavolikogu 29. juuni 2006 määrusega nr 15;
- 3.2. Nõo valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (AS Kobras 2001);
- 3.3. Joogivee kvaliteedi parandamise ja reovee puhastamise arengukava Nõo valla hajaasustuses (AS Kobras 2001);
- 3.4. „Ekspertarvamus Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja tsoneeringu projekti kohta“ (Taimo Aasma 2006).

4. Nõuded koostatavale planeeringule

- 4.1. Detailplaneeringu koostamise aluskaardiks võtta aktualiseeritud (olemasolevat situatsiooni tõeselt kajastav, sh tehnovõrgud) digitaalselt mõõdistatud geodeetiline alusplaan täpsusastmega M 1:500, kus on esitatud andmed koostaja kohta (firma nimi, litsentsi nr) ja mõõdistamise aeg.
- 4.2. Planeeringuga esitada olemasoleva olukorra iseloomustus: planeeritava ala ja olemasolevate kinnistute piirid, sihtotstarbed ja situatsioon ning seotus ümbritseva teedevõrguga.
- 4.3. Planeeringuga määrata:
 - 4.3.1. Kogu katastriüksuse 52801:006:0014 jagamisskeem põhikaardi alusel.
 - 4.3.2. Krundi ehitusõigus:
 - lubatud kruntide maakasutuse sihtotstarbed on sotsiaalmaa, transpordimaa ja maatulundusmaa;
 - hoonete suurim lubatud arv krundil: 2 (põhihoone ja abihoone), planeeringuga anda kavandatavad maapinna absoluutkõrgused kruntidel;

- hoonete suurim ja vähim lubatud ehitusalune pind: määrata planeeringuga;
- hoonete suurim lubatud kõrgus: kuni 9 m;
- 4.3.3. Krundi hoonestusala: hoonestusala määramisel arvestada Vapramäe maastikukaitseala reljeefi eripära, Natura 2000 võrgustiku loodusala ja rohekoridoriga ning põhjendada hoonestusala valikut sellest tulenevalt.
- 4.3.4. Liikluskorraldus:
 - määrata kruntidele pääsu asukoht ja piiri osa, kust väljasõitude rajamine on keelatud;
 - leida lahendus parkimise korraldamiseks;
 - määrata kergliiklustee asukoht;
 - planeeringulahendused ei tohi välistada endise Tartu-Elva maanteelõigu kasutamist teena.
- 4.3.5. Haljastus ja heakorras:
 - Soovitavalt mitte planeerida piirdeaedu;
 - määrata jäätmekäitluse korraldamine.
- 4.3.6. Ehitistevahelised kujad: lahendada vastavalt normatiivdokumentidele.
- 4.3.7. Tehnovõrkude ja –rajatiste paigutus: määrata kavandatud tehnovõrkude ja –rajatiste ning nende ühenduste asukohad krundil järgnevalt:
 - veevarustus ja kanalisatsioon;
 - soojavarustus näha ette lokaalne;
 - elektrivarustus;
 - sidevarustus.
- 4.3.8. Keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks ja vajaduse korral ehitiste määramine, mille ehitusprojekti koostamisel on vaja läbi viia keskkonnamõju hindamine.
- 4.3.9. Olulisemad arhitektuurinõuded ehitistele:
 - välisviimistlusmaterjali(de)na võib kasutada, looduslikke materjale. Fassaadilahendustes pole lubatud kasutada imiteerivaid materjale, profiilplekki ja plastikut;
 - katusetüüpidest soovitatav kasutada viil-või kelpkatust;
 - järgida Nõo valla ehitusmääruse punkte 19 ja 20.
- 4.3.10. Servituutide määramise vajadus.
- 4.3.11. Muude seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kinnisomandi kitsenduste ulatuse määramine planeeritava maa-alal.
- 4.3.12. Planeeringu rakendamise võimalused:
 - anda juhised kehtestatud detailplaneeringu alusel ehitusprojektide koostamiseks.

5. Detailplaneeringu koosseisus esitatavad joonised

Detailplaneeringu koosseisus esitada alljärgnevad joonised:

- 5.1. Situatsiooni skeem M 1:2000;
- 5.2. Olemasolev olukord koos planeeritava ala piiridega M 1:500 või M 1:1000;
- 5.3. Katastriüksuse jagamisskeem M 1:5000;
- 5.4. Planeeringu põhijoonis(ed) M 1:500 või M 1:1000;
- 5.5. Detailplaneeringu koosseisus peab olema vähemalt üks detailplaneeringu lahendusi illustreeriv joonis, et muuta planeering avalikustamisel ja otsustamisel osalejatele arusaadavamaks. Illustreeriv joonis peab kajastama reljeefi eripära.

6. Koostöö planeeringu koostamisel

Planeeringu koostamisest huvitatud isik kaasab planeeringu koostamisse olemasolevate või kavandatavate tehnovõrkude omanikud või valdajad, et tagada planeeritava maa-ala varustatus tehnovõrkudega.

7. Nõuded detailplaneeringu kooskõlastamiseks ja läbivaatamiseks.

Detailplaneeringu projekt esitada enne kooskõlastamist põhilahenduste ja tehnovõrkude lahenduse läbivaatamiseks ja lähteseisukohtadele vastavuse kontrollimiseks Nõo Vallavalitsusele koos saatekirjaga.

Detailplaneeringu projekt on vaja kooskõlastada:

- Tartumaa Keskkonnateenistusega;
- Riigimetsa Majandamise Keskusega;
- Tartu Teedevalitsusega;
- Lõuna-Eesti Päästkeskusega;
- Tartu Tervisekaitsetalitusega.

8. Detailplaneeringu vormistamine

Detailplaneering vormistada Keskkonnaministeeriumi poolt välja antud soovituslike tingimärkidega. Planeeringu kaust seada kokku vastavalt lähteseisukohtadele. Kõik kausta kuuluvad lehed, sh. joonised ja kirjavahetuse koopiad, nummerdada ja vastav numeratsioon esitada sisukorras.

Planeeringu protsessi puudutavad materjalid koguda vajadusel eraldi kausta.

9. Detailplaneeringu avalikustamine

Planeeringu projekt esitada Nõo Vallavalitsusele vastuvõtmiseks ja avaliku väljapaneku korraldamiseks, koostöös detailplaneeringu koostajaga, kahes eksemplaris. Avalikustamise käigus laekunud ettepanekud registreeritakse Nõo Vallavalitsuses ning edastatakse planeeringu koostajale vastamiseks ja/või korrektuuride tegemiseks. Planeeringu avalik arutelu viiakse läbi koos planeeringu koostajaga.

10. Detailplaneeringu esitamine

Detailplaneering esitada Nõo Vallavalitsusele kehtestamise korraldamiseks neljas eksemplaris ja detailplaneeringu protsessi kajastav kaust ühes eksemplaris koos saatekirjaga. Kahele originaaleksemplarile lisada kogu planeering (nii tekstiline osa kui ka plaanid, s.h. geoalus) digitaalsel kujul CD-l (plaanid jpg, dwg, ja dgn - failina). Koos detailplaneeringuga esitada heakskiidetud keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne neljas eksemplaris.

LISA 1

Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja)
detailplaneeringu ala

M 1:5 000

detailplaneeringuala
krundi piirid

LISA 5 Tartumaa keskkonnateenistuse kiri 01.03.2006 nr 7-1.1/2-3 koos Riikliku Looduskaitsekeskuse 14.03.2007 kirjaga nr 5.7-1/149;

Maasakouval
Arvestatakse
01.03.2006
KESKKONNAMINISTEERIUM
Tartumaa Keskkonnateenistus

Nõo Vallavalitsus
Voika 23
61601 NÕO

Teie: 01.03.2006 nr 7-1.1/2-3

Meie: 14.03.2007 nr 41-12-1/14498

Vapramäe loodusmaja detailplaneeringu
Lähteseisukohtade kooskõlastamine

Tartumaa keskkonnateenistus kooskõlastab lähteseisukohad järgmiste eritingimustega:

1. keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seaduse § 35 lg 1 kohaselt tuleb koos planeeringu algatamisega algatada ka strateegiline keskkonnamõju hindamine lähtudes § 3 lg 2 ja § 29.
2. Arvestada tuleb, et Vapramägi on Natura 2000 võrgustiku loodusala.
3. Vapramäe kohta on koostatud 2006 aastal töö „Ekspertarvamus Vapramäe maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja tsoneeringu projekti kohta” Taimo Aasma 2006. Selles töös on viimane versioon kaitseala piirist, tsoneeringust ja kaitse-eeskirja eelindust. Nimetatud töö tuleb lisada arvestatavate dokumentide loetelusse.
4. Lisada lähteseisukohtade punkti 10, et koos detailplaneeringuga esitada ka heakskiidetud KSH aruanne.

Lisame juurde ka koopja Riikliku Looduskaitsekeskuse seisukohast 1 eksemplar 1-l lehel.

Lugupidamisega

Jalmar Mandel
Juhataja

Ivo Ojamäe 7302 252

NÕO VALLAVALITSUS
01.03.2006
7-1.1/2-4

Narva mnt 7a
15172 Tartu
Reg nr 78001231

telefon 730 2240
faks 730 2241
Ühendust: envir.ee

Postaadress:
Aleksandri 11
51004 TARTU

Riiklik
Looduskaitsekeskus

Jõgeva-Tartu regioon

Tartumaa Keskkonnateenistus
Aleksandri 14
51004 TARTU

Teie: 12.03.2007 e-kiri

Meie: 14.03.2007 nr 5.7-1/149

Vapramäe loodusmaja detailplaneeringu algatamine

Vapramäe loodusmaja detailplaneeringu ala asub Natura 2000 elupaigatüübil 9050 (rohunditerikkad kuusikud) ning loodusmajas läbi viidavad tegevused leiaksid aset elupaigatüüpidel 9050 ja 9060 (okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel).

Lähuvalt eelpoolloodust ning tulenevalt „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seaduse“ § 33 lg. 1 p. 3 ja p. 4 leiab Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva-Tartu regioon, et kavandatava detailplaneeringu koostamise käigus tuleb korraldada keskkonnamõju strateegiline hindamine, mis käsitleks:

- 1) kavandatava ehitustegevuse mõju elupaigatüübile 9050;
- 2) loodusmajas läbi viidavate tegevuste mõju elupaigatüüpidele 9050 ja 9060.

Konkreetsamad küsimused, mida KSH programm peaks sisaldama, annab Riiklik Looduskaitsekeskus KSH programmi avalikustamisel.

Lugupidamisega

Toomas Võime
Riiklik Looduskaitsekeskus
Jõgeva-Tartu regiooni
direktor

Marko Angerjaro maa-ja planeeringuspetsialist 511 9932

RIIKLIK LOODUSKAITSEKESKUS

Jõgeva-Tartu regioon

LISA 6 Nõo Vallavalitsuse kommentaarid KSH programmile, 30. juuli 2007 kiri nr 8-5/1002-1

NÕO VALLAVALITSUS

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Voika 23
61601 TARTUMAA

30. juuli 2007 nr 8-5/1002-1

Vapramäe Loodusmaja keskkonna strateegilise hindamise programm

Nõo Vallavalitsus nõustub Vapramäe Loodusmaja keskkonna strateegilise hindamise programmis toodud seisukohtadega.

Lugupidamisega

Rain Sangernebo
Vallavanem

Merike Kruise 745 5332, merike @nvv.ee

Voika 23
61601 NÕO
TARTUMAA
registrikood 75007942

tel 745 5108
fax 745 5141
e-post vald@nvv.ee

a/a 221015573738
Hansapank
a/a 10102020385004
Eesti Ühispank

LISA 7 Tartumaa Keskkonnateenistuse seisukohad-täiendused KSH programmile,
23.07.2007, kiri nr 41-12-1/19167-3

KESKKONNAMINISTEERIUM
Tartumaa Keskkonnateenistus

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Voika 23
61601 NÕO

Teie: 02.07.2007 nr 37-2
Meie: 23.07.2007 nr 41-12-1/19167-3

KSH programm

Tartumaa keskkonnateenistus esitab programmile järgmised seisukohad:

1. Programmi tuleks täiendada alternatiivsete asukohtade äranäitamisega.
2. Programmi täiendada osaga, milles strateegilise keskkonnamõju hindaja kinnitab ja toob ära tõestused, et ta vastab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 34 lg 3 seatud nõuetele.
3. Programmi heakskiitmiseks esitamisel palun lisada programmile kõik menetluse ja avalikustamisega seotud dokumendid (otsuste ja ajalehekuulutuste koopiad, teavitatud isikute ja asutuste nimekiri jmt).

Lugupidamisega

Jalmar Mandel
Juhataja

Ivo Ojamäe 7302 252

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 730 2240
faks 730 2241
tkk@tartu.envir.ee

Postiaadress:
Aleksandri 14
51004 TARTU

LISA 8 Arendaja ja eksperdi vastuskiri Tartumaa Keskkonnateenistusele

V.a. Jalmar Mandel
Tartumaa keskkonnateenistus
Aleksandri 14
Tartu

Teie: 23.07.2007 nr. 41-12-1/19167-3
Meie: 03.09.2007 nr 66

Vapramäe Loodusmaja - külastuskeskuse
keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Täname Teid, et edastasite meile omapoolsed ettepanekud Vapramäe Loodusmaja – külastuskeskuse keskkonnamõju hindamise programmile.

Vastuseks Teie poolt 23.07.2007 saadetud kirjale nr. 41-12-1/19167-3 **Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Loodusmaja rajamise** keskkonnamõju hindamise programmile esitatud parandusettepanekutele saame teatada, et kõiki Teie poolt esitatud parandusi ja ettepanekuid on aktsepteeritud ning vastavasisulised muudatused keskkonnamõju hindamise programmi sisestatud:

1. KSH Programmile lisati kaart viidetega alternatiivsetele loodusmaja asukohtadele
2. KSH programmi täiendati KSH läbiviija lühiiseloostusega ja kinnitusega, et läbiviijal on vastav õigus ja kogemus KSH protsessi juhtimiseks
3. Täielik KSH programm koos kõikide lisadega esitatakse Tartumaa Keskkonnateenistusele kinnitamiseks peale KSH programmi avalikku koosoleku toimumist 07.09.2007 Nõo vallamajas ning peale programmi täiendamist avalikul koosolekul esitatud arvamuste/parandusettepanekutega.

Lugupidamisega

Olavi Hiiemäe
Keskkonnaekspert
Sihtasutus
Keskkonnaagentuur Viridis OÜ

Gea Järvela
Vapramäe-Vellavere-Vitipalu

Juhatuse esimees

LISA 9 Riiklik Looduskaitsekeskus Jõgeva –Tartu regiooni soovitusel KSH programmi täiendamiseks, 02.08.2007 kiri nr.JT 5.7-1/452-2

Pr Gea Järvela
Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA
Voika 23
Nõo
61601 TARTUMAA

Teie: 02.07.2007 nr 37-3

Meie: 02.08.2007 nr JT 5.7-1/452-2

**Vapramäe Loodusmaja keskkonnamõju
strateegilise hindamise programm**

Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva-Tartu regioon tänab võimaluse eest kaasa rääkida seoses Vapramäe loodusmaja arendamisega.

LKK Jõgeva-Tartu regioon soovib Vapramäe loodusmaja ehitamisega kaasnevate mõjude keskkonnamõjude strateegilise hindamise programmi sisse viia järgnevad täiendused:

1. Detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid.
Punkt on programmis esitatud liiga üldiselt. LKK Jõgeva-Tartu regioon on seisukohal, et Vapramäe loodusmaja ehitamine (st maja ise), ei too kaasa muutusi Vapramäe mka looduskeskkonnale. KMSH programmis peaks selgesti väljenduma seisukoht, et eeldatav mõju looduskeskkonnale (eriti kooslustele) tuleneb ala külastatavuse (matkamise, sportimise jm aktiivse puhkusega kaasnev tallamiskoormus) suurenemisest. KMSH programmis peavad olema selgelt välja toodud nn kaasnevad tegevused (ala enim kahjustada võivad tegurid), mille mõju hinnatakse, ja prognoositav külastajate hulk.
2. Leevendavad meetmed.
Selguse mõttes on juba programmis oluline tuua välja planeeritavad tegevused, millele on vaja leevendavaid meetmeid ette näha. Eriti oluline on leevendavate meetmete mõju analüüs erosioonitundlikel aladel (sürjametsaga järsud nõlvad jt).
3. Planeeritav tegevus.
Arendaja nimetab planeeritavat objekti nii loodus- ja spordikeskuseks, loodusmaja-külastuskeskuseks kui ka loodusmaja-infokeskuseks. Selguse mõttes oleks edaspidi otstarbekas kasutada ühte teminit. LKK jaoks jääb selgusetuks kas planeeritavad tegevused loodusmajas on samad, mis spordikeskuses.
4. Pädevate asutuste seisukohad.
LKK loodushariduskeskuste põhiarendajaks on LKK peakontor asukohaga Tallinn Narva mnt 7a. Soovituslik on küsida ka nende seisukohta.

RIIKLIK LOODUSKAITSEKESKUS

Narva mnt 7a, 15172 Tallinn | reg kood 70007848 | Tel: 627 2193 | Faks: 627 2182 | info@lk.ee | www.lk.ee
Jõgeva-Tartu regioon Tooma küla, Jõgeva vald, 48432 JÕGEVAMAA | Tel: 776 3375 | Faks: 776 3375 | jorgeva-tartu@lk.ee

5. Täpsustus.

Vapramäe maastikukaitseala on loodusala (mitte loodushoiuala), mis on numbri all 462 nimetatud VV 5.augusti 2004.a korralduses nr 615-k (RTL, 19.08.2004, 111, 1758).

Lugupidamisega

Toomas Võime
Riiklik Looduskaitsekeskus
Jõgeva-Tartu regiooni
direktor

Maris Paju kaitse planeerimise spetsialist 7 407138; 53365805

LISA 10 Arendaja ja eksperdi vastuskiri Riiklik Looduskaitsekeskus Jõgeva –Tartu regiooni soovitudele KSH programmi täiendamiseks

V.a. Toomas Võime

Riiklik Looduskaitsekeskus
Jõgeva-Tartu regiooni direktor

Teie: 02.08.2007 nr JT 5.7-1/452-2

Meie: 02.09.2007 nr 65

Vapramäe Loodusmaja - külastuskeskuse keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Täname Teid, et edastasite meile omapoolsed ettepanekud Vapramäe Loodusmaja – külastuskeskuse keskkonnamõju hindamise programmile, mille tulemusena saime parandada programmi kvaliteeti.

Vastuseks Teie poolt saadetud Vapramäe Loodusmaja – külastuskeskuse keskkonnamõju hindamise programmile esitatud täiendusettepanekutele saame teatada, et Teie poolseid parandusettepanekuid on arvesse võetud ning vastavasisulised muudatused keskkonnamõju hindamise programmi sisestatud.

Vastavalt Teie poolt viidatud täpsustusettepanekule muudeti KSH programmis ekslikult kirjutatud Vapramäe loodushoiuala Vapramäe loodusalaks

Täname Teid soovitusel eest programmi kohta kommentaare küsida Looduskaitsekeskuse peakontorilt, kes vastutab otseselt loodushariduse edendamise eest. KSH programmis on viide Avalikkuse (huvitatud isikud ja asutused) osalemisele KSH protsessis. Planeeringute ja keskkonnamõju hindamiste puhul on hea tava küsida arvamust piirkondlikelt asutustelt, kui seadus ei sätesta teisiti, kes vajadusel teavitavad vastavat peakontorit või ministeeriumi asutusesiselt. Teade programmi avalikustamisest on avaldatud lisaks Ametlikes Teadaannetes. Seega on kõigil huvitatud isikutel ja asutustel loodud võimalus osalemiseks KSH protsessis.

Vapramäe Loodusmaja–külastuskeskuse KSH programmis parandati ära vääriti mõistmist põhjustanud kavandatava objekti nimetus. Edaspidi kasutatakse programmis ja aruandes Vapramäe loodusmaja – külastuskeskuse terminit.

KSH programmis ja valmivas KSH aruandes on läbivaks teemaks kavandatud tegevusega kaasnevate reaalsete otsete ja kaudsete mõjude väljaselgitamine ning nendele leevendusmeetmete esitamine, mõjude vältimise, mõju suuruse ning ulatuse vähendamise või kompenseerimise läbi. Seda nii otsesel arendusalal kui ka lähiümbruskonnas.

KSH programmis kirjutatakse, et KSH aruandes selgitatakse:

Detailplaneeringu elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid? Millised on võimalikud tagajärjed ning mõjude ulatus ümbritsevale keskkonnale seoses detailplaneeringus kavandatud tegevuste alustamisega?

Kas ja millisel maa-alal ohustab kavandatav tegevus Vapramäe maastikukaitseala loodusala looduskaitsete eesmärkide elluviimist ning jätkusuutlikust?

- Eelkõige järgitakse looduskaitsete põhimõtteid ning püütakse otsida võimalusi keskkonnale kahjulike tagajärgede minimeerimiseks;
- Analüüsitakse võimalikke maastikuilme muutusi.
- Soovitustes lähtutakse põhimõttest säilitada miljööväärtuslikud maastikuosad;
- Tagatakse looduskaitsete objektide kaitse;

Eelpool mainitud punktide puhul kavatakse analüüsida piirkonna külastatavuse suurenemisest ning võimalikest maastikumuutustest tingitud mõjusid. Ala enim kahjustada võivate tegurite välja selgitamine ning neile leevendusmeetmete esitamine ongi KSH aruande peamisi eesmärke.

Lugupidamisega

Olavi Hiiemäe
Ekspert

Gea Järvelä
Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA
Juhatuse esimees

LISA 11 Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse KSH programmi avalikustamise teatis Ametlikes Teadaannetes ja Nõo valla lehes

Ametlikud Teadaanded

Kasutajatugi

17.08.2007 Keskkonnamõju hindamise teated

Nõo Vallavalitsus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi avalikustamisest.

Detailplaneeringu algatajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Detailplaneeringu koostajaks on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hiimäe (KMH0101). Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga on võimalik tutvuda ajavahemikul 21.08 – 06.09.2007 Nõo Vallavalitsuse kantseleis aadressil: Voika 23, Nõo alevik tööpäevadel 9.00-12.00 ja 13.00-16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476>.

Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo Vallavalitsuse aadressil ja e-mailile: gea@nvv.ee kuni 06.09.2007.

KSH programmi avalik arutelu toimub 07. septembril 2007, kell 15.00 Nõo vallas (Voika 23, Nõo, Tartumaa) ruum nr 217.

www.ametlikudteadaanded.ee

van, et see peaks ka nii jääma. Vee kvaliteet ja selle kättesaadavus teinud sena on kindlasti suur ja tõsine probleem nii meil kui ka ilmselt paljudes valdades-linnades, aga üleriigiline ühtne hinnakujundus pole küll see võluviis, mis kõik veemajanduse probleemid ruttu lahendaks.

Nõo Vallavalitsus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (**Vapramäe Loodusmaja**) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi avalikustamisest.

Detailplaneeringu algatajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Detailplaneeringu koostajaks on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hiimäe (KMH0101).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga on võimalik tutvuda ajavahemikul 21.08–06.09.2007 Nõo Vallavalitsuse kantseleis aadressil: Voika 23, Nõo alevik tööpäevadel 9.00–12.00 ja 13.00–16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476>.

Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo Vallavalitsuse aadressil ja e-mailile: gea@nvv.ee kuni 06.09.2007.

KSH programmi avalik arutelu toimub 07. septembril 2007, kell 15.00 Nõo vallas (Voika 23, Nõo, Tartumaa) ruum nr 217.

olekud:

- * Meeri külas Oru 12 kinnistul asuva sauna laiendamiseks,
- * Voika külas asuvale Pärnamäe kinnistule sauna püstitamiseks; – väljastada ehitusload;
- * Meeri külas asuvale Männi kinnistule tuletõrje veevõtukohta püstitamiseks,
- * Nõo alevikus asuvale Männiku detailplaneeringualale veevarustuse- ja kanalisatsioonitorustike püstitamiseks; – väljastada kasutusluba Unipiha külas Söödi kinnistul asuvale laiendatud elamule kasutamiseks üksikelamuna;
- määrata Illi külas asuva Tagamõtsa katastriüksuse jagamise käigus tekkivate katastriüksuste nimed (Tagamõtsa ja Päälmõtsa) ja sihtotstarbed (maatulusmaa ja väikeelamumaa);
- kinnitada detailplaneeringud.

Nõo Vallavolikogu 28. juuni 2007 otsusega nr 133 algatati detailplaneering Nõo alevikus asuvale Koobamäe katastriüksusele 52801:001:0365 (registriosa nr 1052604) ja otsustati detailplaneeringu keskkon-

<http://www.nvv.ee/files/vallaleht/302.pdf>

LISA 12 Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse KSH programmi avalikustamise
koosoleku protokoll ja osalejate nimekiri

**Nõo Vallas Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega
kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi
avaliku arutelu protokoll**

Nõo Vallamajas

7. september 2007

Koosoleku algus: 15.00

Koosoleku lõpp: 17.00

Koosolekust osavõtjad:

1. Voldemar Hurt – Tartumaa keskkonnateenistus
2. Kristel Tatsi – Tartumaa keskkonnateenistus
3. Olavi Hiiemäe – keskkonnaekspert
4. Monika Suškevič – Eesti Maaülikool
5. Maris Paju – LKK Jõgeva-Tartu regioon
6. Gea Järvela – Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
7. Valdeko – Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ
8. Kreeta Sipelgas - Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ
9. Aivar Kuuskvere - Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
10. Juhan Ruut – Hendrikson & Ko
11. Sven Tarto Nõo Vallavalitsus

Päevakord:

1. Protsessi käigust – Gea Järvela
2. Programmi tutvustus ja metoodika – Olavi Hiiemäe
3. Vastused Tartumaa keskkonnateenistuse ja LKK seisukohtade esitamise kirjale.

Päevakorrapunkt 1:

G. Järvela tegi kokkuvõtte keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi raames tehtud tegevustest. G. Järvela teavitas osavõtjaid, kellele on keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamisest teatatud ja mis kanaleid pidi. Avalikustamise käigus ei laekunud ettepanekuid ega vastuväiteid.

Päevakorrapunkt 2:

O. Hiiemäe tutvustas Nõo Vallas Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja läbiviimise metoodikat.

J. Ruut tutvustas Tartu-Elva kiirtee projekteerimise hetkeolukorda ja selle raames läbi viidavat mõjude hindamise tegevusi. Hetkel on käigus eelprojekti koostamine ning suure

töenäosusega selle valmimise tähtaeg (1. okt) lükkub edasi. 12. septembril toimub kohtumine projekteerijaga, millest võib soovi korral osa võtta.

J. Ruut tegi ettepaneku lisada Vapramäe Loodusmaja strateegilise hindamise programmi alternatiiv – arvestada ühe võimaliku arengu stsenaariumiga võimalust, et Tartu-Elva kiirtee projekteerimisel muudetakse vana Tartu-Elva mnt kogujateeks (Peedu suunduv transport).

Ettepanekuga nõustuti. Ekspert lisab programmi alternatiivi - ühe võimaliku arengu stsenaariumiga arvestatakse võimalust, et Tartu-Elva kiirtee projekteerimisel muudetakse vana Tartu-Elva mnt kogujateeks.

Päevakorrapunkt 3:

G. Järvela luges ette Tartumaa keskkonnateenistuse ettepanekud programmile. Keskkonnateenistus nõustus kirjalikult esitatud vastustega. Arendaja edastas keskkonnateenistusele originaalallkirjadega vastuskirja (eelnevalt oli vastus edastatud meili teel).

Toimus arutelu, mida lugeda käesoleva planeeringu puhul alternatiivideks. Jõuti seisukohale, et käesoleva planeeringu puhul saab alternatiividenä kasutada võimalikke loodusmaja asukohti.

LKK Jõgeva-Tartu regiooni poolt tehtud ettepanekute osas lepiti kokku alljärgnevalt. Et tegemist on paljus aruandes väljatoodavate lahendustega, siis lepiti kokku alljärgnevad põhimõtted:

1. Aruandes käsitletakse täpsemalt, millised tegevused majja ja kaitsealale on planeeritud. Iga planeeritavat tegevust hinnatakse eraldi ja tuuakse eraldi välja leevendavad meetmed. Ettepanekuga nõustuti. Ekspert lisab aruandesse majja ja kaitsealale planeeritud tegevused ja leevendavad meetmed. Vajadusel täpsustab ekspert programmi.

2. Aruandesse lisatakse, millised on käesoleva projektiga seotud looduskaitseelised põhimõtted.

Ettepanekuga nõustuti. Ekspert lisab aruandesse selgituse, millised on käesoleva projektiga seotud looduskaitseelised põhimõtted. Vajadusel täpsustab ekspert programmi.

3. Lisada programmi, et ekspert kasutab Natura hindamise põhimõtteid artikkel 6 mõistes. Ettepanekuga nõustuti. Ekspert lisab programmi, et hindamisel kasutatakse Natura kaitsealadel nõutud hindamise metoodikat lisaks eelnevalt tutvustatud metoodikatele.

4. Aruandes käsitletakse eraldi võimalikke pöördumatuid mõjusid.

Ettepanekuga nõustuti. Ekspert käsitleb aruandes võimalikke pöördumatuid mõjusid kaitsealale ja nende seost Loodusmaja ehitamisega. Vajadusel täpsustab ekspert programmi

Arendaja edastas LKK Jõgeva-Tartu regiooni esindajale originaalallkirjadega vastuskirja (eelnevalt oli vastus edastatud meili teel).

Olavi Hiiemäe
Ekspert

Protokollis: Gea Järvela

LISA 2 Tartumaa Keskkonnateenistuse kiri 01.10.2007 nr 41-12-1/19167-7 KSH programmi heakskiitmine

KESKKONNAMINISTEERIUM
Tartumaa Keskkonnateenistus

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Voika 23
61601 NÕO

Teie: 20.09.2007 nr 69

Meie: 01.10.2007 nr 41-12-1/19167- 7

KSH programmi heakskiitmine

Tartumaa keskkonnateenistus on läbi vaadanud Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse) detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi. Strateegiline keskkonnamõju hindamine algatati Nõo Vallavolikogu 15.03.2007 otsusega nr 113. Arendajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Planeeringu koostaja on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Strateegilise keskkonnamõju hindaja on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ. Otsustajaks on Nõo Vallavalitsus.

Algamisest teatati väljaandes Ametlikud Teadaanded 15.03.2007 ja ajalehes Postimees 22.03.2007, millega on järgitud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 35 lg 6 nõudeid, mille kohaselt tuleb algamisest teatada 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes.

Programmi väljapanekust ja avalikust arutelust informeeriv teade ilmus ajalehes *Nõo valla leht* augustinumbris (ilmub üks kord kuus kuu lõpus). Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus avalikust väljapanekust ja arutelust informeeriv teade 17.08.2007. Programmi kohta küsiti seisukohta kirjadega 02.07.2007. Neile vastasid Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva-Tartu regioon, Lõuna-Eesti Päästkeskus, Keskkonnainspektsiooni Tartumaa osakond, Tartu Tervisekaitsetalitus ja Tartumaa keskkonnateenistus. Esitatud ettepanekutega on programmis arvestatud ja vastused on lisatud programmile. Programm oli väljas tutvumiseks Nõo vallavalituses ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel. Avaliku väljapaneku aeg oli 21.08-06.09.2007 ning see vastab KeHJS § 37 lg 3 nõutud 14 päevale.

Avalik arutelu toimus 07.09.2007 kell 15 Nõo vallamaja ruumis 217. Esitatud küsimustele vastati kohapeal ja toimunud arutelu on protokollitud ning lisatud programmile. Programmi avalikustamisel on kinni peetud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetest.

Strateegilist keskkonnamõju hindamist koordineerib ja viib läbi töörühm Keskkonnaagentuur Viridis OÜ-st, keda juhhib töörühma juht Olavi Hiimäe, kes kinnitab programmis, et omab pädevust strateegilise keskkonnamõju hindamise läbiviimiseks.

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 730 2240
faks 730 2241
tkk@tartu.envir.ee

Postiaadress:
Aleksandri 14
51004 TARTU

Arvestades eeltoodut kiidan keskkonnamõju hindamise programmi heaks. Aruande koostamisel palun arvestada avalikustamisel ja programmi avalikul arutelul esitatud seisukohtade ja küsimustega. Tähelepanu tuleb pöörata Natura 2000 ala hindamise erisusega (läheldes Loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artiklist 6), mis esitada aruandes eraldi peatükina.

Lugupidamisega

Jalmar Mandel
Juhataja

Ivo Ojamäe 7302 252

LISA 3 Maanteeameti seisukoht Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse detailplaneeringu koostamisele, kiri 27.06.2008 nr 3.1-2/08-00713/002

MAANTEEAMET

Hr Gea Järvela
Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Võika 23
61601 Nõo, Tartumaa

Teie: _____ nr. _____
Meie: 27.06.2008 nr. 3.1-2/08-00713/002

ÜF projekt-2002/EE/16/P/PA/009
Tartu ümbersõidu ning Tartu-Elva
teelõigu projekteerimine
Tingimuste taotlus Vapramäe loodusmaja detailplaneeringule

Vastavalt 16.06.2008 Maanteeameti toimunud nõupidamisele Gea Järvelaga Vapramäe Loodusmaja detailplaneeringu taotluse asjus ja võttes aluseks Grontmij/Carl Bro ja OÜ Tinter-Projekti poolt Tartu ümbersõidu projekteerimise raames koostatava Tartu-Elva teeprojekti eelistatud lahenduse D Vapramäe piirkonnas, Maanteeamet ei tee takistusi antud eelprojekti lahendusejärgse detailplaneeringu koostamisele.

Palume arvestada, et käesolev kooskõlastus ei ole lõplik, kuna Tartu-Elva teelõigu eelprojekti eeldatav valmimistähtaeg on 31.03.2009.

Kõik eelnevalt esitatud üldised tehnilised tingimused planeeringute koostamiseks riigimaanteedes ääres jäävad samaks. Planeering kooskõlastada hiljem Tartu Teedevalitsuse ja Maanteeametiga.

Lugupidamisega

Jüri Kirotam
Planeeringute osakonna juhataja asetäitja

Margit Koppel 611 9834

Pärnu mnt. 463a
10916
TALLINN

telefon: 611 9300
faks: 611 9360
e-post: info@mnt.ee

LISA 5 KSH aruande valmimisest teavitamine

Kasutajatugi

Ametlikud Teadaanded

28.10.2008 **Keskkonnamõju hindamise teated**

Nõo Vallavalitsus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest.

Detailplaneeringu algatajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Detailplaneeringu koostajaks on maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hiiemäe (KMH0101). Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda alates 28. oktoobrist Nõo Vallavalitsuse kantseleis aadressil: Voika 23, Nõo alevik tööpäevadel 9.00-12.00 ja 13.00-16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476> või Interneti-aadressil <http://www.eau.ee/~olavi/>.

Ettepanekud ja vastuväited keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo Vallavalitsuse aadressil (Voika 23, Nõo 61601, Tartumaa) ja e-mailile gea@nvv.ee kuni 19.11.08.

KSH aruande avalik arutelu toimub 21. novembril 2008, kell 15.00 Nõo vallamajas (Voika 23, Nõo, Tartumaa) ruum nr 213.

www.ametlikudteadaanded.ee

Nõo valla lehes

Nr 10 (141) / november 2008 **2**

istungitest

tungit, kus otsustati id küsimusi.

ned kasutusel ka- ja hoonete aadressi- Mäe tn 25). Antud on tegu liikluspinnatänav, millele järg- Seega peab oma- na, et Mäe tänav on kehtestatud ja korris registreeritud.

ede korrastamise Nõo Vallavalitsus kohanimed Luke u küla ja Nõo alevi- dadele, arvestades vate liikluspindade medega, mis on seni äärmata. Jooksvalt kohanimesid detail- ega kavandatud tee- avatele. Praeguseks nede korrastamisel ekohtadele nimede

vallavalitsuses

Nõo Vallavalitsus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest.

Detailplaneeringu algatajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Detailplaneeringu koostajaks on maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hiiemäe (KMH0101). Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda alates 28. oktoobrist Nõo Vallavalitsuse kantseleis aadressil: Voika 23, Nõo alevik tööpäevadel 9.00-12.00 ja 13.00-16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476> või internetiaadressil <http://www.eau.ee/~olavi/>.

Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo Vallavalitsuse aadressil (Voika 23, Nõo alevik, 61601, Tartumaa) ja e-mailile gea@nvv.ee kuni **19. novembrini 2008**.

KSH aruande avalik arutelu toimub 21. novembril 2008 kell 15.00 Nõo vallamajas (Voika 23, Nõo alevik, Tartumaa) ruum nr 213.

Ajalehes Postimees

Postimees 28.10.2008 nr. 451

22 KUULUTUSED JA REKLAAM

EHITUS

AS Puiduär müüb tisenkuiva tamme-, saare-, kase-, haava-, männi-, kuuse- ja lehise-materjali. Valmistame liiste, uksi ja treppe. Ostame aasta läbi saarepalki. Tel 527 6943 või 524 5126.

AKUD
44-210 Ah
GARANTII

TOORIISTAPOOD
0 1691
www.cado.ee

Joogikaevude, kanalisatsiooni-süsteemide ja imbväljakute rajamine. Urmo, tel 5373 5794.

KINNISVARA

Üürin korteri omanikult Tallinnas. Tel 508 9052.

MATERJAL

Müüa kuivi kütteklotse, tel 5197 8500.

Müüa küttepuid. Tel 523 8674, 744 6656.

Müüme soodsalt saematerjali Sojamaal 10 km Tartust. Tel 516 9482, 522 9411.

PÖLLUNDUS

Ostan T-74-75 ja T 150 (võib vajada remonti). Tel 5810 4444.

TEENUSED

ÄRITEADE

Kose vallavalitsuse 2. VI 2008 korraldusega nr 282 on välja kuulutatud avalik konkurss korraldada jäätmeveo vedaja leidmiseks Kose vallavolikogu määratud veopiirkonnas. Pakkumise esitasid Radix Hoolduse OÜ, Pikk 8a, Kose alevik; Ragn Sells AS, Suur-Sõjamäe 50, Tallinn; AS Cleanaway, Artelli 15, Tallinn ja Prügivedu Tallinn OÜ, Silikatsildi 3, Tallinn. Prügivedu Tallinn OÜ ja AS Cleanaway pakkumised lükati tagasi, kuna pakkuja ei vasta pakumise kutse dokumentides toodud tingimustele. Kose vallavalitsuse 13. X korraldusega nr 501 on antud korraldatud jäätmeveo ainuõigus Kose valla haldusterritooriumil osuühingule Radix Hoolduse.

Nõo vallavalitsus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastrilõiguse 52801:006:0014 osa (Vapramäe loodusmaja) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest. Detailplaneeringu algataja on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu sihtasutus. Detailplaneeringu koostaja on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija on Keskkonnamõjuagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hilemäe (KMH0101). Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda alates 28. X Nõo vallavalitsuse kantseleis Voika 23, Nõo alevik E-R kl 9-12 ja 13-16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu sihtasutuse kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476> või www.eau.ee/-olavi/. Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo vallavalitsuse aadressil (Voika 23, Nõo alevik, 61601 Tartumaa) ja e-postiga: gea@nvv.ee kuni 19. XI 2008. KSH aruande avalik arutelu toimub 21. XI kl 15 Nõo vallamajas (Voika 23, Nõo alevik, Tartumaa) ruum 213.

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel – www.vvvs.ee

**VAPRAMÄE-VELLAVERE-VITIPALU
SIHTASUTUS**

AVALEHT

KONTAKTANDMED

KAART

MATKAD

**VELLAVERE
LOODUSMAJA
VAPRAMÄE
DETAILPLANEERING**

MOSINA MATKAMAJA

ÜRITUSED

VEETEE

PILDIRAAMAT

TRÜKISED

SUUREMAD PROJEKTID

PÕHITEAVE

**ELVA PUHKKEPIIRKONNA
TURISMIINFO**

VVV VEERUD

MATKAMÄNG

Mitme korral oled VVV aladel matkama käinud?

☐ mitte üldgi korral

☐ ühe korral

☐ alla viie korra

☐ viie kuni kümne korra

☐ rohkem kui kümne korra

☐ igapäevane

Vasta:

[Kasutuse tingimused](#)

VAPRAMÄE DETAILPLANEERING

Vapramäe detailplaneering
Keskonnamõju strateegilise hindamise aruanne
Keskonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine
Keskonnamõju strateegilise hindamise programm
KSH programmi avalikustamine
Koostajate protokoll 07.09.2007

Sellelt leheküljelt leiad edaspidi kõik vajaliku info Vapramäe loodusmaja planeeringu ja strateegilise mõjude hindamise läbiviimise kohta.

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus on teinud Nõo Vallavalitsusele detailplaneeringi algatamise taotluse. Tartumaa keskkonnateenistuse otsusega nr 113/2007 on detailplaneeringi algatamise taotluse eesmärgid. Detailplaneeringi koostamise käigus tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegilise hindamine (algselt keskkonnamõju hindamine ja keskkonnamõju hindamise seaduse § 33 lg 1 p 4).

Nõo Vallavalitsus on teinud 15. märtsil 2007 otsuse nr 113: detailplaneeringi algatamise ja detailplaneeringi keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta;
Nõo Vallavalitsus on teinud 26. märtsil 2007 korralduse nr 68: detailplaneeringi lähtekohtade kindlaksmääramise, detailplaneeringi koostamise lepingu sõlmimise;

Planeeringi algatamise teade on avaldatud 22. märtsil 2007 ajalehes Postimees ja järelikult Nõo Vallalehes.
Teade keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise kohta on avaldatud 21. märtsil 2007 Ametlikus Teadaandes.

Etslikult soovitame tegeleda Nõo Vallavalitsuse looduskaitse osakonnaga, et teada saada vajalikud kaardid ja teada saada, kas on võimalik saada teavet loodusmaja ehitamise kohta.

Vapramäe loodusmaja ehitamise ajaloost: Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine on koostööprojekt, mis on käimas juba 1927. aastast. Vapramäe loodusmaja ehitamiseks on 99,4 ha. Vapramäe on Natura 2000 ala, kood E60080309.

1998. aastal valmisid projekt, Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine on koostööprojekt, mis on käimas juba 1927. aastast. Vapramäe loodusmaja ehitamiseks on 99,4 ha. Vapramäe on Natura 2000 ala, kood E60080309.

Algsel etapil planeeringuga täpsustatakse hoonetehislikku ehitamist ja teatakse sellele parim võimalik lahendus. Kavaidatav Vapramäe loodusmaja-ühik on seotud eelpoolne projektiga „Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine“. Tegemist on esialgselt planeeritud looduse sõltuvuse ja teaduslike teadustega.

Planeeringu läbiviimiseks on loodud Vapramäe loodus- ja spordikeskuse rajamine on koostööprojekt, mis on käimas juba 1927. aastast. Vapramäe loodusmaja ehitamiseks on 99,4 ha. Vapramäe on Natura 2000 ala, kood E60080309.

Keskonnamõju hindaja: Keskonnasagatise Viridis OÜ, keda esindab juhatuse esimees Olavi Hilemäe (tööaadress: KSH010); Tel: 527 8 027; e-mail: olavi.hilemae@viridis.ee

Vapramäe loodusmaja strateegilise mõjude hindamine läbiviimist rahastamist toetab Regionaalarengu programm.

enterprise estonia
ettevõtte arengumaksu toetajaks

Sihtasutus

Toetatud regionaalarengu programmist

Ettepanekud Vapramäe loodusmaja ehitamisega kaasneva mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi palume edastada keskkonnamõju hindajale e-mailile: olavi.hilemae@viridis.ee või arendajale meile gea@vvvs.ee

Keskonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamise teavitamine seaduses ette nähtud korras ja käesoleva kodulehe vahenditega.

LISA 6 Arendaja teavituskiri KSH aruande valmimisest

Maanteeamet
Pärnu mnt 463a
Tallinn 10916

27. oktoober 2008 nr 37-39

Tartu Teedevalitsus
Veski 23
Tartu 51005

Lõuna-Eesti Päästkeskus
Vanemuise 64
Tartu 50410

Tartu Tervisekaitsetalitus
Põllu 1a
Tartu 50303

27. oktoober 2008 nr 41-50

Riigimetsa Majandamise Keskus
Kinnisvaratalitus
Viljandi mnt 18b
Tallinn 11216

V.a. Jalmar Mandel
Tartumaa keskkonnateenistus
Aleksandri 14
Tartu 51004

V.a. Toomas Võime
Riiklik Looduskaitsekeskus
Jõgeva-Tartu regioon
Tooma küla
Jõgeva vald 48432
Jõgevamaa

V.a. Rain Sangernebo
Nõo Vallavalitsus
Voika 23, Nõo 61601

V.a. Juhan Ruut
Hendrikson & Ko
Raekoja plats 8
Tartu 51004

Tartumaa keskkonnainspeksioon
Aleksandri 14
Tartu 51004

Eestimaa Looduse Fond
Magasini 3
Tartu 51005

Eesti Ornitoloogiaühing
Eesti Keskkonnaühenduste Koda
Veski 4,
Tartu 51005

V.a. Kalev Oras
Tõravere Vesiveski
Nõo vald
Tõravere

Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse DP keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruanne

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus teatab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalikustamisest.

Detailplaneeringu algatajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Detailplaneeringu koostajaks on maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ, keda esindab ekspert Olavi Hiiemäe (KMH0101). Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda alates 28. oktoobrist Nõo Vallavalitsuse kantseleis aadressil: Voika 23, Nõo alevik tööpäevadel 9.00-12.00 ja 13.00-16.30 ning Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutuse kodulehel: <http://www.vvvs.ee/?476> või internetiaadressil <http://www.eau.ee/~olavi/>.

Ettepanekuid ja vastuväiteid keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta ning küsimusi saab esitada kirjalikult Nõo Vallavalitsuse aadressil (Voika 23, Nõo alevik, 61601, Tartumaa) ja e-mailile gea@nvv.ee kuni 19. novembrini 2008.

KSH aruande avalik arutelu toimub 21. novembril 2008, kell 15.00 Nõo vallamajas (Voika 23, Nõo alevik, Tartumaa) ruum nr 213.

Lugupidamisega

Gea Järvela
Juhatuse esimees
50 88 359
gea@nvv.ee

LISA 8 KSH aruande avalikustamiskoosoleku protokoll

**Nõo Vallas Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega
kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande
avaliku arutelu protokoll**

Nõo Vallamajas

21. november 2008

Koosoleku algus: 15.00

Koosoleku lõpp: 16.30

Koosolekust osavõtjad:

12. Piia Raig – Nõo Vallavalitsus
13. Olavi Hiiemäe – keskkonnaekspert
14. Gea Järvela – Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
15. Sven Tarto - Nõo Vallavalitsus
16. Andrus Mäesepp – Elva EER
17. Marit Kiljako - Elva

Päevakord:

4. Protsessi käigust – Gea Järvela
5. Aruande tutvustus – Olavi Hiiemäe
6. Kohapealsed küsimused

Päevakorrapunkt 1:

G. Järvela tegi kokkuvõtte keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande raames tehtud tegevustest. G. Järvela teavitas osavõtjaid, kellele on keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamisest teatatud, kuidas ja mis kanaleid pidi.

Avalikustamise käigus laekus üks toetav arvamus Looduskooli asukoha osas (V. Ird), ei laekunud ettepanekuid ega vastuväiteid. Tartu Tervisekaitsetalitus teavitas kirjalikult, et ta ei osale aruande avalikul arutelul. Tartumaa keskkonnateenistus edastas meili teel teate, et nad ei osale avalikul arutelul ning vajavad ettepanekute tegemiseks täiendavat aega. Ettepanekud on täpsustavad ja tehnilist laadi.

Päevakorrapunkt 2:

O. Hiiemäe tutvustas üksikasjalikult Nõo Vallas Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet. Täpsemalt peatuti alljärgnevatel teemadel:

- Asukoht
- Loodusmaja eesmärk
- KSH eesmärk
- Mõjude määratlemine ja hindamine
- Looduskaitsetalised piirangud

- Möjude määratlemine ja hindamine
- Sotsiaal- majanduslik keskkond
- Koondvõrdlus
- Järeldused. Järeldus: Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse ehitamine ei avalda olulist negatiivset mõju.
- Soovitused arendajale

Päevakorrapunkt 3:

G. Järvela küsis osalistelt, kas neil on küsimusi või ettepanekuid?

A. Mäesepp küsis, kas on arvestatud ka Tartu-Valga tee eskiisprojektiga?

O. Hiimäe esitas selgituse, et eskiisprojektiga on arvestatud ja maanteeameti eelistatud variandi puhul ei võeta vana tee-osa kasutusse.

A. Mäesepp küsis, millal loodusmaja-külastuskeskus ehitakse?

G. Järvela vastas, et selleks taotletakse toetust EL fondidest. Ehitamise alustamiseks tuleb eelkõige saada positiivne otsus rahastajalt.

P. Raig arvas, et oluline on, et arendaja arvestaks ehitamisel KSH-ga toodud soovitusi.

Protokollis: Gea Järvela

LISA 9 KSH aruandele esitatud parandus ja täiendustepanekud ning muud kirjad

TARTU TERVISEKAITSETALITUS

Pr Gea Järvela
SA Vapramäe-Vellavere-Vitipalu
Voika 23
61601 Nõo

Teie: 27.10.2008 nr 41
Meie: 17.11.2008 nr 1-8.5/3379

Vastus teatele

Lugupeetud Gea Järvela

Täname Teid teate eest Nõo vallas Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse ehitamisega kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamise kohta ja teatame, et ei osale seekord avalikul arutelul.

Lugupidamisega

Andrei Smirnov
Direktori kt

Kea Kiidjärv
7 447 404

Health Protection Service of Tartu
Põllu 1a 50303 TARTU
Faks 7 447 401
<http://www.tervisekaitse.ee>

Tei 7 447 400
E-post tartu@tervisekaitse.ee
Registrikood 70003336

Gea

Saatja: Vambola Ird [vambola.ird@mail.ee]
Saatmisaeg: 19. november 2008. a. 8:16
Adressaat: Gea Järvela
Teema: KSH Vapramäe Loodusmaja

KSH Vapramäe Loodusmaja (arvamus)

Vapramäe Loodusmaja asukoha valik on väga õnnestunud. Loodusmaja on lastele hästi juurdepääsetavas ja looduslikult väga ilusas kohas vanal maanteelõigul. See asukoha valik vähendab oluliselt Loodusmaja ehituskulusid juurdepääsuteede ja õueala mullatööde arvelt. Sama kinnistu (52801:006:0014) on looduslikult rikas, väga mitmekesine. Loodusmaja vahetus läheduses on Elva jõgi.

Toetan igati Loodusmaja asukoha valikut.

Vambola Ird
tel. 56483703

--

No virus found in this incoming message.

Checked by AVG.

Version: 7.5.549 / Virus Database: 270.9.7/1798 - Release Date: 18.11.2008 20:59

Riigimetsa
Majandamise Keskus
Registrikood 70004459

Viljandi mnt 18b
11216 Tallinn

Tel 676 7500
Faks 676 7510
rmk@rmk.ee
www.rmk.ee

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA
Voika 23
61601 Nõo
TARTUMAA

Teie 27.10.2008 nr 42
Meie 21.11.2008 nr 3-1.13/344

**Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse
DP keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne**

Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi RMK) kooskõlastab Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande.

RMK on riigitulundusasutus, kelle põhiülesandeks on Keskkonnaministeeriumi valitsetava riigimetsa säästev ja mitmekülgne majandamine. RMK majandatava metsa suhtes kohaldatakse eelkõige metsaseadust ja selle alusel antud õigusakte.

Täname Teid edastatud informatsiooni eest.

Lugupidamisega

Aigar Kallas
Juhatuse esimees

Vaike Pommer 676 7838
vaike.pommer@rmk.ee

KESKKONNAMINISTEERIUM
Tartumaa Keskkonnateenistus

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Voika 23
61601 NÕO

Teie: 27.oktoober 2008 nr 43

Meie: 16.11.2008 nr 41-11-4/19167-9

Vapramäe KSH aruande märkused

Tartumaa keskkonnateenistus on läbi vaadanud esitatud KSH aruande ning teen järgmised märkused esitatud aruandele:

1. Aruanne ei vasta programmile ja programmi heakskiitmise otsusele, kuna ei ole rakendatud Natura hindamise erisust (artikkel 6), et selgitada kavandatava tegevuse mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluva Vapramäe loodusala terviklikkusele ja kaitseesmärkidele. Kasutatud ei ole direktiivi kohast hindamise meetodikat. Aruandest peab selguma, kas saab detailplaneeringu realiseerimist lubada või tuleb selleks saada nõusolek eelnevalt Vabariigi Valitsuselt.
2. Aruandes tuua eraldi peatükina välja programmi avalikul arutelul lubatud võimalikud pöördumatud mõjud.
3. Aruanne peab sisaldama keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lg 4 nõutud teavet (käesoleval hetkel puudub p 12). Avalikkuse kaasamise osa võiks täiendada ka protsessiga seotud aruteludega (koosolek Vapramäel kõigi osapooltega jne).
4. Täiendamisel palun kasutada elupaikade 9050 ja 9060 viimase inventuuri materjale, vajadusel täpsustada elupaiku arendustegevuse piirkonnas.
5. Eksperti poolt on esitamata konkreetsed leevendusmeetmed (hooldussoovitused jmt peaks selguma aruandest).
6. Aruandes esitada konkreetsed seiremeetmed ja mõõdetavad indikaatorid, mille alusel määrata, et esineb ülemäärane negatiivne keskkonnamõju (millisest külastajate arvust alates, millised ökosüsteemid on olulised seirealad jne).
7. Kas ekspert näeb külastajate arvu piiramise vajadust ette juba enne tegevuse alustamist? Tuleks anda soovitused, et oleks välditud kasutuskooormuse kasv, mis ületaks taluvuse.

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 730 2240
faks 730 2241
tkk@tartu.envir.ee

Postiaadress:
Aleksandri 14
51004 TARTU

8. Selgusetuks jääb lk 49 milliseid rööbasteid ekspert mõtleb (raudteed?). Kõrghaljastuse termini kasutamine ei ole antud asukohas asjakohane, kuna tegu on siiski hoone rajamisega metsa.
9. Ekspert esitab küll mitmeid soovitusi kaitsealal valitsejale ja omavalitsusele ja ka arendajale. Aruandest peaksid aga selguma konkreetsed eksperdipoolsed soovitused maastikku sobiva hoone välimuse, ehitustingimuste seadmise (keeld metsamaal materjale ladustada vmt) ja muude määratavate tingimuste osas.
10. Kas peatükis 9 punktis 5 ja mujal tekstis mõeldakse järelevalvet (keskkonnajärelevalve seaduse tähenduses) või seiret? Millised on eksperdi arvates liikide säilimiseks vajalikud tingimused?

Kahjuks esitame märkused peale avaliku väljapaneku lõppu, kuid enne aruande heakskiitmiseks esitamist palun aruannet täiendada nimetatud märkuste osas, mis kiirendaks edasist menetlust.

Lugupidamisega

Ivo Ojamäe
Keskkonnakorralduse peaspetsialist
juhataja ülesannetes

Lea Sõgel 7302 246
Ivo Ojamäe 7302 252

LISA 10 KSH eksperdi vastuskiri Tartumaa Keskkonnateenistusele

Ivo Ojamäe
Tartumaa Keskkonnateenistus

Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse DP KSH aruanne

Täname Teid Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse DP keskkonnamõju hindamise aruande kohta esitatud ettepanekute eest. Täiendasime KSH aruannet järgmiste Teie poole esitatud ettepanekute osas:

1. Täiendasime Natura temaatikat käsitlevat peatükki Natura 2000 ala hindamine vastavalt EU loodus-direktiivi 92/43/EMÜ artiklis 6 soovitatud hindamismetoodikale. Hindamisest selgus, et detailplaneeringu realiseerimiseks ei ole eelnevalt vaja küsida nõusolekut Vabariigi Valitsuselt.
2. KSH aruannet koostanud eksperdid tuvastasid detailplaneeringuga kavandatavate tegevuste puhul, et pöördumatuid mõjusid tekitatakse vaid seoses ehitusaluselt pinnalt pinnase ja taimestiku eemaldamisega. Seepärast ei pidanud eksperdid vajalikuks eraldi peatüki lisamist KSH aruandesse mainitud teemasid on põhjalikumalt käsitletud nii mõjude määratlemise ja hindamise peatükkides kui ka mõjude analüüsi ja kokkuvõtete peatükkides.
3. Täiendasime KSH aruandes avalikustamisega seonduvat temaatikat.
4. Kuna KSH aruande koostamine algas juba 2007 a lõpus ja Metsahoiu Sihtasutuse poolt koostatud uurimus „Vapramäe MKA Natura 2000 metsaelupaikade piiride täpsustamine ja seisundi hinnang“ valmis alles 2008 a, siis puudusid ekspertidel võimalused nimetatud andmeid KSH aruande koostamisel kasutada. Peale Teie poolt edastatud materjalide kätte saamist täiendasime aruannet inventuuri materjalidega.
5. Täiendasime KSH aruannet konkreetsemate leevendusmeetmetega.
6. Täiendasime KSH aruannet konkreetsemate seiremeetmetega.
7. Käesoleval hetkel ei leia KSH aruannet koostanud eksperdid, et juba praegu oleks vajalik piirata Vapramäel külastajate arvu. Vastavalt Vapramäe MKA kaitse-eeskirjale lubatakse kaitsealal pidada üritusi, millede osalejate arv ei ületa 50 inimest. Eksperdid soovivad Arendajal pidada arvestust loodusmaja-külastuskeskuse ning maastikukaitseala külastajate kohta. Võimaluste piires hajutada külastusi. Looduskeskkonnale külastuskoormusest või muul viisil tekkinud oluliste kahjude ilmnemisel tuleb piirata külastajate arvu või ohustatud alale ligipääsu.
8. Asendasime KSH aruandes termini „rööbasteed“ terminiga „metsavaheteed“. Termini „rööbasteed“ all pidasime silmas autode poolt rööpasse sõidetud metsavaheteesid. Samuti asendasime termini „kõrghaljastus“ terminiga „metsaala“ vms.

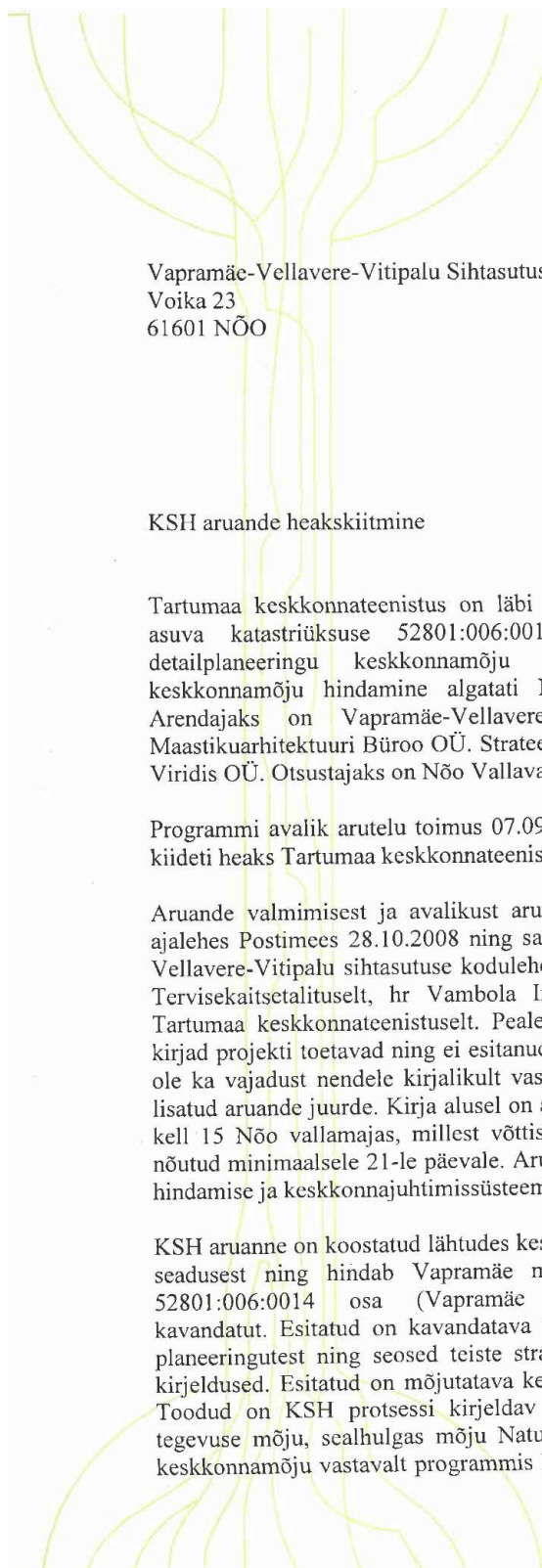
9. Täiendasime KSH aruandes Leevendusmeetmete peatükki konkreetsemate soovitusetega hoone välimuse jms. kohta.
10. Teie poolt viidatud küsimuses pidasime silmas seire teostamist. Viga parandatud.

Lugupidamisega,

Olavi Hiimäe
KMH ekspert

LISA 11 Metsahoiu Sihtasutus „Vapramäe MKA Natura 2000 metsaelupaikade piiride täpsustamine ja seisundi hinnang“

LISA 12 Vapramäe loodusmaja-külastuskeskuse DP keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiit – Tartumaa keskkonnateenistuse kiri 14.01.2009 nr 41-11-4/08/19161-12

KESKKONNAMINISTEERIUM
Tartumaa Keskkonnateenistus

Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus
Voika 23
61601 NÕO

Teie: 29. detsember 2008 nr 71

Meie: 14.01.2009 nr 41-11-4/08/19167-12

KSH aruande heakskiitmine

Tartumaa keskkonnateenistus on läbi vaadanud Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse) detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande. Strateegiline keskkonnamõju hindamine algatati Nõo Vallavolikogu 15.03.2007 otsusega nr 113. Arendajaks on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Planeeringu koostaja on Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ. Strateegilise keskkonnamõju hindaja on Keskkonnaagentuur Viridis OÜ. Otsustajaks on Nõo Vallavalitsus.

Programmi avalik arutelu toimus 07.09.2007 kell 15 Nõo vallamaja ruumis 217. Programm kiideti heaks Tartumaa keskkonnateenistuse kirjaga 01.10.2007 nr 41-12-1/19167-7.

Aruande valmimisest ja avalikust arutlust teatati väljaandes Ametlikud Teadaanded ning ajalehes Postimees 28.10.2008 ning samuti Nõo valla lehe novembrinumbris ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu sihtasutuse kodulehel. Avaliku väljapaneku jooksul laekusid kirjad Tartu Tervisekaitsetalituselt, hr Vambola Irdilt, RMK-lt ja peale avaliku väljapaneku lõppu Tartumaa keskkonnateenistuselt. Peale Tartumaa keskkonnateenistuse kirja olid ülejäänud kirjad projekti toetavad ning ei esitanud ettepanekuid ega märkuseid aruandele, mille tõttu ei ole ka vajadust nendele kirjalikult vastata. Tartumaa keskkonnateenistuse kirjale on vastus lisatud aruande juurde. Kirja alusel on aruanne täiendatud. Avalik arutelu toimus 21.11.2008 kell 15 Nõo vallamajas, millest võttis osa 6 inimest. Avaliku väljapaneku kestvus vastab nõutud minimaalsele 21-le päevale. Aruande avalikustamisel on kinni peetud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetest.

KSH aruanne on koostatud lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest ning hindab Vapramäe maastikukaitsealal Vissi külas asuva katastriüksuse 52801:006:0014 osa (Vapramäe Loodusmaja-külastuskeskuse) detailplaneeringuga kavandatut. Esitatud on kavandatava tegevuse kirjeldus, antud ülevaade varemkehtestatud planeeringutest ning seosed teiste strateegiliste dokumentidega. Esitatud on alternatiiviide kirjeldused. Esitatud on mõjutatava keskkonna kirjeldus ja piiranguid põhjustavad objektid. Toodud on KSH protsessi kirjeldav osa. Analüüsitud on üldplaneeringuga kavandatava tegevuse mõju, sealhulgas mõju Natura 2000 alale. Hinnatud on kavandatavate tegevuste keskkonnamõju vastavalt programmis kokkulepitud valdkondadele. Esitatud on alternatiiviide

Narva mnt 7a
15172 Tallinn
Reg nr 70001231

telefon 730 2240
faks 730 2241
tkt@tartu.envir.ee

Postiaadress:
Aleksandri 14
51004 TARTU

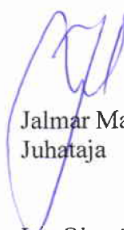
võrdliis ja soovitusel negatiivse keskkonnamõju leevendamiseks ja soovitusel seire korraldamiseks ning indikaatorid tegevuse hindamiseks. Koostatud on aruande kokkuvõtte kus on välja toodud, et eelistatuks osutus 3 alternatiiv koos leevendavate meetmetega. Natura hindamise tulemusena kinnitab ekspert, et tegevusega ei kaasne Natura 2000 alale olulist negatiivset keskkonnamõju ning tegevust võib lubada. KSH menetlus ja aruanne vastavad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetele.

Eeltoodust tulenevalt kiidan keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 42 alusel aruande heaks ning kehtestan järgnevad seiremeetmed:

1. Reoveepuhastist heitvee Elva jõkke juhtimiseks tuleb taotleda vee erikasutusluba ning teostada loas ettenähtud seiret.
2. Kui külastuskoormuse kasv tingib maastikukaitseala kahjustamise või Natura väärtuste kahjustamise, tuleb külastajate arvu piirata. Meetmete kavandamiseks ja ulatuse hindamiseks tuleb kavandada külastajate arvu üle arvestuse pidamine.
3. Külastuskeskuse arendamisel arvestada KSH aruandes esitatud leevendavate meetmetega. Ehitustegevuse ajal ei tohi kahjustada ümbritsevat metsaala (keelatud materjalide ladustamine jne).

Juhin tähelepanu, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 43 kohaselt tuleb hindamise tulemustega arvestada planeeringu kehtestamisel. KeHJS § 44 kohaselt tuleb üldplaneeringu kehtestamise järel 14 päeva jooksul teatada lõikes 1 nimetatud asutustele ning tagada lõikes 2 nimetatud info kättesaadavus (nõutavate ülevaadete olemasolu).

Lugupidamisega

Jalmar Mandel
Juhataja

Ivo Ojamäe 7302 252